

ভাৰতবৰ্ষৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়
দেৱানী আপীল ক্ষেত্ৰাধিকাৰ

দেৱানী আপীল নং ৫০২-৫০৩/২০২৩

(বিশেষ অনুমতি আবেদন (দেৱানী) নং ৩২৫৯২-৩২৫৯৩/২০১৫)

বাহাৰুল ইসলাম আৰু অন্যান্য

আপীলকাৰী

বনাম

ভাৰতীয় চিকিৎসা সংস্থা আৰু অন্যান্য

প্ৰতিবাদী

লগতে

টি চি (চি) নং ২৫/২০১৮

টি চি (চি) নং ২৪/২০১৮

ৰায়

নাগাৰত্ন, জে

সূচী

ক্রমাঙ্ক	বিৱৰণ	পৃষ্ঠা
১.	গোচৰৰ সংক্ষিপ্ত তথ্যসমূহ	২-৫
২.	বিহঙ্গম দৃষ্টিৰে বিতৰ্কৰ ওপৰত আলোকপাত	৬
৩.	আপীলকাৰীসকলৰ হৈ যুক্তি প্ৰদৰ্শন	৬-৯
৪.	১নং প্ৰতিবাদীৰ হৈ যুক্তি প্ৰদৰ্শন	৯-১২
৫.	৭নং প্ৰতিবাদীৰ হৈ যুক্তি প্ৰদৰ্শন	১৩-১৫
৬.	অসম ৰাজ্যৰ হৈ যুক্তি প্ৰদৰ্শন	১৫-১৮
৭.	বিবেচনা কৰিবলগীয়া দিশসমূহ	১৮-১৯
৮.	সাংবিধানিক ব্যৱস্থা	১৯-২৪
৯.	ভাৰত যুক্তৰাজ্যৰ হৈ আগবঢ়োৱা যুক্তি	২৪-২৫
১০.	প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি আৰু তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ আন্তঃক্ৰিয়া	২৫-৪১
১১.	ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহ	৪১-৫০
১২.	অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃত্ব আইন, ২০০৪ৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহ	৫০-৫৮
১৩.	আই এম চি আইন, ১৯৫৬ আৰু অসম আইনৰ বিধানসমূহৰ তুলনামূলক তালিকা আৰু বিশ্লেষণ	৫৮-৭০
১৪.	গোচৰৰ ট্ৰাইলজী	৭০-৮৭
১৫.	উপসংহাৰ	৮৭-৮৯

অনুমতি প্ৰদান কৰা হ'ল।

২) এই আপীলসমূহত আপীলকাৰীসকলে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠে লেখ আবেদন (দেৱানী) নং ৫৭৮৯/ ২০০৫ ত প্ৰদান কৰা ৩০/১০/২০১৪ তাৰিখৰ আদেশৰ বৈধতা আৰু শুদ্ধতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে, যিটো আদেশৰ দ্বাৰা উচ্চ ন্যায়ালয়ে লেখ আবেদনৰ অনুমতি প্ৰদান কৰি অসম বিধান সভাই প্ৰণয়ন কৰা 'অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃত্ব আইন, ২০০৪' (ইয়াৰ পিছত সংক্ষিপ্ততাৰ বাবে 'অসম আইন' বা 'ৰাজ্যিক আইন' বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে) বাতিল কৰিছিল।

গোচৰৰ সংক্ষিপ্ত তথ্যসমূহ:

৩) এই আপীলসমূহৰ লগতে স্থানান্তৰিত গোচৰসমূহ উদ্ভব হোৱা কাৰণ সমূহ চমুকৈ এনেধৰণৰ: ১৮/০৯/২০০৪ তাৰিখে অসম বিধানসভাই 'অসম আইন' খন প্ৰণয়ন কৰিছিল এই আইনখন প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল অসম ৰাজ্যত এটা নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ স্থাপনৰ ব্যৱস্থা কৰি মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ ডিপ্লমাধাৰীসকল ("ডিএমআৰএইচচি") ক পঞ্জীয়ন কৰিবলৈ, গ্ৰামাঞ্চলত এই ডিপ্লমাধাৰীসকলে আগবঢ়োৱা চিকিৎসা সেৱা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ আৰু মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ বাবে চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান খোলা সম্পৰ্কত নিয়ন্ত্ৰণ ৰখাৰ উদ্দেশ্যে।

৩) (১) ২৩.০৬.২০০৫ তাৰিখে অসম ৰাজ্যৰ চিকিৎসা শিক্ষাৰ সঞ্চালকে 'আসাম ট্ৰিবিউন'ত এটা বিজ্ঞাপন প্ৰকাশ কৰি চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান, যোৰহাটত 'ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ'ৰ তিনি বছৰীয়া পাঠ্যক্ৰমৰ ২০০৫ চনত আৰম্ভ হবলগীয়া সত্ৰৰ বাবে নামভৰ্তি কৰিব বিচৰা যোগ্য প্ৰাৰ্থীৰ পৰা আবেদন আমন্ত্ৰণ জনাইছিল।

৩) (২) ভাৰতীয় চিকিৎসা সংস্থাৰ অসম ৰাজ্যিক শাখাই, ইয়াত ১ নং প্ৰতিবাদীয়ে, 'অসম আইন' আৰু পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা বিজ্ঞাপনৰ বৈধতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাই ভাৰতৰ সংবিধানৰ ২২৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ত লেখ আবেদন (দেৱানী) নং ৫৭৮৯/ ২০০৫ দাখিল কৰিছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ত ওপৰোক্ত লেখ আবেদনৰ বিচাৰাধীন কালত, আপীলকাৰীসকলক

মেডিকেল ইনষ্টিটিউট, যোৰহাটৰ (ইয়াৰ পিছত সুবিধাৰ্থে 'যোৰহাট মেডিকেল ইনষ্টিটিউট' বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে) মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ ডিপ্লমাৰ তিনি বছৰীয়া পাঠ্যক্রমৰ প্ৰথম বৰ্ষত, ক্ৰমে ২০১২-২০১৩, ২০১৩-২০১৪ আৰু ২০১৪-২০১৫ বৰ্ষৰ সত্ৰৰ বাবে, বাচনি প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰি নামভৰ্তি কৰা হৈছিল।

৩) (৩) 'ৰাজ্যিক আইন'ৰ অধীনত 'যোৰহাট মেডিকেল ইনষ্টিটিউট' স্থাপন কৰা হৈছিল আৰু প্ৰায় চাৰিশ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক ডিপ্লমা পাঠ্যক্রমত নামভৰ্তি কৰা হৈছিল আৰু পাঠ্যক্রমত উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰা হৈছিল, আৰু সেই সকলোবোৰ কথালৈ লক্ষ্য ৰাখি অসম ৰাজ্যই নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ, 'যোৰহাট মেডিকেল ইনষ্টিটিউট' আৰু ডিপ্লমা প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰা আৰু এনে অৰ্হতাৰ ভিত্তিত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে নিয়োজিত হোৱা ব্যক্তিসকলক পক্ষভুক্ত কৰাৰ আপীল কৰিছিল।

৩) (৪) ১৯.০৯.২০১৪ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশৰ জৰিয়তে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে ওপৰোক্ত লেখ আবেদনৰ বিচাৰাধীন কালত, নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ, 'যোৰহাট মেডিকেল ইনষ্টিটিউট' আৰু ডিপ্লমা প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰা ব্যক্তিসকলক পক্ষভুক্ত কৰাৰ বাবে ৰাজ্যই কৰা আপীল নাকচ কৰে।

৩) (৫) ১৯.০৯.২০১৪ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দৃষ্টিগোচৰ হোৱা প্ৰাসংগিক তথ্যসমূহ তলত দিয়া ধৰণে সামৰি ল'ব পাৰি:

i) উচ্চ ন্যায়ালয়ত উক্ত আইনখনৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাৰ পিছতো ৰাজ্যখনে স্বেচ্ছাই 'ৰাজ্য আইন' খনৰ অধীনত নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়াটো আগবঢ়াই নিয়াৰ দৰে এক বিপদাপন্ন পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছিল।

ii) যিহেতু উক্ত আইনখনৰ বৈধতাক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা হৈছিল, সেয়ে 'ৰাজ্যিক আইন'ৰ কাৰ্যকৰীকৰণত কোনো স্থগিতাদেশ নাথাকিলেও, ৰাজ্যখনে পাঠ্যক্রমত নামভৰ্তি কৰণৰ বাবে আগবাঢ়ি যোৱাটো এক বৈধ যুক্তি নহয়। নামভৰ্তি, পাঠ্যক্রম সম্পূৰ্ণ কৰা ব্যক্তিসকলক ডিপ্লমা প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান, আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে নিযুক্তি দিয়া আদি সকলোবোৰেই লেখ আবেদন দাখিল কৰাৰ পিছত সংঘটিত হৈছিল।

iii) লেখ আবেদনখনত পক্ষভুক্ত কৰিব বিচৰা পক্ষসমূহৰ ব্যক্তিগত স্বার্থ বিবেচনা কৰাৰ বাবে কোনো প্ৰশ্নই উত্থাপন হোৱা নাছিল। উদ্ভৱ হ'ব লগা প্ৰশ্ন আৰু বিষয় আছিল মাথোঁ

ৰাজ্যিক আইনখনৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰ সম্পৰ্কে। সেয়েহে, নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ, 'যোৰহাট মেডিকেল ইনষ্টিটিউট' আৰু ডিপ্লোমা প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰা আৰু এনে অৰ্হতাৰ আধাৰত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰী হিচাপে নিযুক্ত হোৱা ব্যক্তিসকলক লেখ আবেদনত প্ৰয়োজনীয় পক্ষ হিচাপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ কোনো কাৰণ নাথাকিব।

৩) (৬) তদুপৰি, লেখ আবেদন (দেৱানী) নং ৫৭৮৯/ ২০০৫ ত প্ৰদান কৰা ৩০/১০/২০১৪ তাৰিখৰ বিবাদিত ৰায়ৰ জৰিয়তে উচ্চ ন্যায়ালয়ে 'অসম আইন' খন অসাংবিধানিক বুলি বিবেচনা কৰি উক্ত আইনখন বাতিল কৰিছিল। ৩০.১০.২০১৪ তাৰিখৰ বিবাদিত ৰায়দানত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ প্ৰাসংগিক পৰ্যবেক্ষণ সমূহ তলত ডাঙি ধৰা হল:

i) 'ৰাজ্য আইন' খনৰ কেন্দ্ৰীয় আইন অৰ্থাৎ ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ (ইয়াৰ পিছত সুবিধাৰ খাতিৰত 'আই এম চি আইন, ১৯৫৬' বা 'কেন্দ্ৰীয় আইন' বুলি কোৱা হ'ব) ৰ সৈতে সংঘাতৰ সৃষ্টি হৈছে, যিহেতু কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ ১০নং ধাৰাত স্পষ্টভাৱে ঘোষণা কৰা হৈছে যে কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে "নতুন বা উচ্চ শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্ৰম খুলিব নালাগে" যিয়ে এনে পাঠ্যক্ৰম বা প্ৰশিক্ষণ প্ৰাপ্ত ছাত্ৰক কোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা লাভৰ বাবে যোগ্য প্ৰতিপন্ন কৰিব।

ii) 'কেন্দ্ৰীয় আইন'ৰ ধাৰা ১০ A(b)(i) ত উল্লেখ থকা নিষেধাজ্ঞাই চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়সমূহে "নতুন বা উচ্চ পাঠ্যক্ৰম" খোলাৰ ক্ষেত্ৰত বাধা নিষেধ আৰোপ কৰিছে। "নতুন বা উচ্চ পাঠ্যক্ৰম" শব্দটোৱে 'ৰাজ্যিক আইন'ৰ অধীনত চিন্তা কৰা ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰমটো নিশ্চিতভাৱে সামৰি ল'ব।

iii) ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰম আৰম্ভ কৰাৰ বাবেও কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমতিৰ প্ৰয়োজন। কিন্তু বৰ্তমানৰ গোচৰটোত কোনো অনুমতি লোৱা হোৱা নাছিল। সেয়েহে, এই সিদ্ধান্তত উপনীত হোৱা গ'ল যে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ধাৰা ১০ A অনুসৰি প্ৰয়োজন হোৱা যথাবিহিত অনুমতি অবিহনেই ৰাজ্যখনে চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ নতুন ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰম আৰম্ভ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।

iv) ভাৰতীয় সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ তৃতীয় তালিকাৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত সামৰি লোৱা ক্ষেত্ৰখনৰ অধীনত ৰাজ্যিক বিধান পালিকাৰ আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা আৰু পৰিসৰ অতি সীমিত আৰু ই কেৱল কেন্দ্ৰীয় আইনৰ দ্বাৰা সামৰি নোলোৱা ক্ষেত্ৰৰ ক্ষেত্ৰতহে প্ৰযোজ্য।

বৰ্তমানৰ প্ৰসঙ্গত 'কেন্দ্ৰীয় আইন'খনে ক্ষেত্ৰখন সম্পূৰ্ণৰূপে সামৰি লৈছে আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অনুমতি অবিহনে চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ নতুন পাঠ্যক্ৰম খোলাত সম্পূৰ্ণ বাধা আৰোপ কৰিছে।

v) এইটো কোৱা উদ্ভট হ'ব যে ডিপ্লমাধাৰীসকলে চহৰত নহয়, গ্ৰাম্য অঞ্চলত সেৱা আগবঢ়াব লাগে আৰু তেওঁলোকৰ কেৱল কিছুমান বিশেষ ৰোগৰ চিকিৎসা কৰাৰ আৰু কেৱল কিছুমান বিশেষ ঔষধহে প্ৰেছক্ৰিপচনত লিখাৰ অধিকাৰ আছে। এনে নিষেধাজ্ঞা বাস্তৱত কাৰ্যকৰী কৰাটো সম্ভৱ নহয়। এনে চৰ্ত আৰু নিষেধাজ্ঞা 'ৰাজ্য আইন'ৰ ২৪ নং ধাৰাত উল্লেখ কৰা হৈছিল। কিন্তু কেৱল সেই বিধানটো বাদ দিলে পৰিস্থিতি ৰক্ষা নহ'ব কাৰণ ২৪ নং ধাৰাটোৱেই হৈছে ৰাজ্যিক আইনখনৰ "আত্মা" আৰু উক্ত বিধানটোৰ অবিহনে আইনখনৰ বাকী বিধানসমূহ অৰ্থহীন হ'ব।

vi) সমাজৰ স্বাস্থ্য আৰু কল্যাণৰ বৃহত্তৰ স্বার্থত আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় অনুমোদন নোপোৱাকৈ আইন প্ৰণয়নত ৰাজ্যিক বিধান পালিকাই কৰা ক্ৰটিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, ৰাজ্যিক আইনখন অসাংবিধানিক বুলি ঘোষণা কৰা হ'ব আৰু সেই অনুসৰি বাতিল কৰা হ'ব।

৩) (৭) লেখ আবেদনৰ বিচাৰাধীন কালত, বিবাদিত ৰায়দানত অসন্তুষ্ট হৈ 'যোৰহাট মেডিকেল ইনষ্টিটিউট'ত 'মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ' ৰ তিনি বছৰীয়া ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰম ২০১২-১৩, ২০১৩-১৪ আৰু ২০১৪-১৫ চনৰ সত্ৰৰ প্ৰথম বৰ্ষত ভৰ্তি হোৱা কিছুমান ব্যক্তিয়ে বৰ্তমানৰ আপীলসমূহ দাখিল কৰিছে।

৩) (৮) এইতো পৰ্য্যায়ত, এই কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি যে অসম আইন বাতিল কৰাৰ ফলশ্ৰুতিত, অসমৰ বিধান পালিকাই 'অসম সামূহিক পেছাদাৰী (পঞ্জীয়ন আৰু দক্ষতা) আইন, ২০১৫' ("২০১৫ আইন", চমুকৈ) গৃহীত কৰে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠে ওপৰোক্ত লেখ আবেদনত প্ৰদান কৰা ৰায়ৰ আধাৰ আঁতৰোৱাৰ উদ্দেশ্যে আৰু লগতে চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ডিপ্লমাধাৰীসকলৰ স্থান পুনৰুদ্ধাৰ আৰু সেৱাত ধাৰাবাহিকতা প্ৰদানৰ প্ৰচেষ্টাত। উক্ত আইনখন ডিপ্লমাধাৰীসকলে ২০১৮ চনৰ স্থানান্তৰিত গোচৰ (দেৱানী) নং ২৪ আৰু ২৫ৰ জৰিয়তে এই আদালতত প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে। এনে পৰিস্থিতিত, আমি এই গোচৰবোৰৰ শুনানী একেলগে গ্ৰহণ কৰিছো আৰু এই উমৈহতীয়া ৰায়ৰ দ্বাৰা সেইসমূহ নিষ্পত্তি কৰা হৈছে।

বিহঙ্গম দৃষ্টিৰে বিতৰ্কৰ ওপৰত আলোকপাত:

৪) এই গোচৰসমূহত, অসমৰ বিধান পালিকাৰ 'অসম আইন' প্ৰণয়ন কৰাৰ যোগ্যতাক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই বিতৰ্কৰ সৃষ্টি হৈছে যিটোক লেখ আবেদনকাৰীসকলে ভাৰতৰ সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ প্ৰথম আৰু তৃতীয় সূচীৰ প্ৰাসংগিক প্ৰবিষ্টিৰ লগতে ২৪৬ নং অনুচ্ছেদৰ ভিত্তিত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সম্মুখত প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে। অৱশ্যে, 'অসম আইন'ৰ 'কেন্দ্ৰীয় আইন'ৰ লগত উদ্ভৱ হোৱা সংঘাতৰ বাবে, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে সংবিধানৰ ২৫৪ নং অনুচ্ছেদ অনুসৰি অসম আইন বাতিল কৰিছে।

যুক্তি প্ৰদৰ্শন:

৫) চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ডিপ্লমাধাৰী-আপীলকাৰীসকলৰ হৈ বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীযুত হৰিণ পি ৰাভাল আৰু বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা সঞ্জয় হেগড়ে, লেখ আবেদনকাৰী/প্ৰতিবাদী নং ১ অৰ্থাৎ ভাৰতীয় চিকিৎসা সংস্থাৰ হৈ শ্ৰী অভিনৱ সিঙৰ নিৰ্দেশনাত বিজ্ঞ অধিবক্তা শ্ৰী শিৱম সিঙ, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ হৈ বিজ্ঞ অতিৰিক্ত চলিচিটৰ জেনেৰেল শ্ৰী কে.এম. নটৰাজ আৰু ৭ নং প্ৰতিবাদী অৰ্থাৎ ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী বিকাশ সিং, এই সকলোৰে শুনানী গ্ৰহণ কৰা হল। ২০১৮ চনৰ স্থানান্তৰিত গোচৰ (দেৱানী) নং ২৪ আৰু ২৫ত বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী অইন্দ্ৰিলা সেনৰ নিৰ্দেশনাত আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী ৰাণা মুখাৰ্জী আৰু অসম ৰাজ্যৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিজ্ঞ অধিবক্তা শ্ৰীযুত অনংগ ভট্টাচাৰ্যৰ শুনানী গ্ৰহণ কৰা হল। নথিত উপলব্ধ তথ্য চোৱা হল।

৫) (১) আপীলকাৰীসকলৰ হৈ বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীযুত হৰিণ পি ৰাভালে এনেধৰণে যুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰে :

i) এই বিবাদিত ৰায়দান ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, বিশেষকৈ ইয়াৰ ১০ নং ধাৰাৰ ভুল ব্যাখ্যাৰ ওপৰত হৈছে আৰু এই আদালতৰ তিনিজনীয়া বিচাৰপীঠে **ড° মুখতিয়াৰ চান্দ বনাম পঞ্জাৰ ৰাজ্য, (১৯৯৮) ৭ এছ. চি. চি. ৫৭৯**, ("ড° মুখতিয়াৰ চান্দ") গোচৰত দিয়া ৰায়ৰ বিৰোধিতা কৰিছে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে এইটো ধাৰণা কৰাত ভুল কৰিছিল যে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ১০ নং ধাৰা অনুসৰি, সংশ্লিষ্ট ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰমকে ধৰি যিকোনো নতুন পাঠ্যক্ৰম কেৱল কেন্দ্ৰীয়

চৰকাৰৰ আগতীয়া অনুমতিৰ পিছতহে আৰম্ভ কৰিব পাৰি। আপীলকাৰীসকলে যুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰে যে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ১০ নং ধাৰাত কেৱল এইটোহে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে যে যি নতুন পাঠ্যক্রমে কোনো এজন ব্যক্তিক স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদানৰ বাবে যোগ্য কৰি তুলিব, সেই নতুন পাঠ্যক্রমৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অনুমতিৰ প্ৰয়োজন। 'মেডিচিন এণ্ড ৰুবেল হেল্থ কেয়াৰ' বিষয়ক ডিপ্লমা কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ২(h) নং ধাৰাত সংজ্ঞায়িত কৰা চিকিৎসাৰ অৰ্হতা নহয়। গতিকে এনে ডিপ্লমা পাঠ্যক্রম আৰম্ভ কৰিবলৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ কোনো অনুমতিৰ প্ৰয়োজন হোৱা নাছিল।

ii) কোনো এজন ব্যক্তিক স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদান কৰিলে, সেইজন ব্যক্তিয়ে আই.এম.চি. আইনৰ ২১(১) নং ধাৰাৰ অধীনত ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত হোৱাৰ অধিকাৰ লাভ কৰে। কিন্তু উক্ত আইনৰ ১৫ নং ধাৰা অনুসৰি যিকোনো ৰাজ্যত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ চৰ্চা আৰু চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰাৰ বাবে মাত্ৰ প্ৰয়োজন যে ব্যক্তিজনে উক্ত আইনৰ ২(k) নং ধাৰাত সংজ্ঞায়িত কৰা অনুসৰি যিকোনো ৰাজ্যত চিকিৎসকৰ পঞ্জীয়ন নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আইনৰ অধীনত ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰিব লাগিব। বিবাদিত 'অসম আইন' খন ঠিক তেনে এখন আইন আৰু আইনখনৰ ১৭ নং ধাৰা অনুসৰি সৃষ্টি কৰা গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীখনো আই. এম. চি আইন, ১৯৫৬ৰ ২(k) নং ধাৰা অনুসৰি সৃষ্টি কৰা তেনে এখন ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জী।

iii) ড° এ. কে. সভাপতি বনাম কেৰালা ৰাজ্য, ১৯৯২, Supp. ৩ এছ.চি.চি. ১৪৭, ("ড° এ কে সভাপতি") গোচৰত এই আদালতে গ্ৰহণ কৰা মতকেই উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণ কৰিছে যে চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীসকলে আই.এম.চি. আইনৰ অধীনত কোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত পাঠ্যক্রম সম্পূৰ্ণ নকৰালৈকে এলোপেথিক চিকিৎসাৰ অনুশীলন কৰিব নোৱাৰে। আপীলকাৰীসকলৰ হৈ বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই যুক্তি দৰ্শায় যে উক্ত ৰায় ড° মুখতিয়াৰ চান্দ গোচৰত তিনিজনীয়া বিচাৰপীঠে বিশেষভাৱে খাৰিজ কৰিছে। এনে পৰিপ্ৰেক্ষিতত এইদৰে যুক্তি দৰ্শোৱা হয় যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণ কৰা মতামত ড° মুখতিয়াৰ চান্দৰ গোচৰৰ সিদ্ধান্তৰ বিপৰীত।

iv) আপীলকাৰীসকলৰ বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই প্ৰতিবাদী ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদে গুজৰাট বিশ্ববিদ্যালয় বনাম কৃষ্ণ ৰংগনাথ মুখলকাৰ, ১৯৬৩ Supp. (১) এছ. চি. আৰ. ১১২, ("গুজৰাট বিশ্ববিদ্যালয়") গোচৰৰ ওপৰত প্ৰদান কৰা নিৰ্ভৰশীলতাক খণ্ডন কৰিছিল য'ত এইটো কোৱা হৈছিল যে ৰাজ্যিক আইন এখন অসাংবিধানিক হ'ব পাৰে যদিও ইয়াৰ বিপৰীত

কোনো কেন্দ্ৰীয় আইন নাথাকে । যদিহে এই আইন খনে ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কেন্দ্ৰৰ বাবে সংৰক্ষিত ক্ষেত্ৰখনত কাৰ্যকৰীভাৱে প্ৰভাৱ পেলায় আৰু কেন্দ্ৰীয় ক্ষেত্ৰখন উলংঘা কৰে, ইয়াক ক্ষমতা আৰু পৰিসৰৰ বাহিৰত বুলি ঘোষণা কৰিব পাৰি। এই বুলি যুক্তি আগবঢ়োৱা হৈছিল যে য'ত ৰাজ্যিক বিধান পালিকাই সংসদৰ বাবে প্ৰথম সূচী ৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত আইন প্ৰণয়ন কৰাটো অসম্ভৱ বা কঠিন কৰি তোলে, তেনে ক্ষেত্ৰতহে ৰাজ্যিক আইনখনক বেয়া বুলি ঘোষণা কৰিব পাৰি।

v) আপীলকাৰীসকলৰ বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই এই আদালতৰ সাংবিধানিক বিচাৰপীঠে **চিত্ৰলেখা বনাম মহীশূৰ ৰাজ্য, এ. আই. আৰ. ১৯৬৪ এছ. চি. ১৮২৩, ("আৰ চিত্ৰলেখা")** গোচৰত প্ৰদান কৰা ৰায়ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা আৰোপ কৰিছিল যত এই মত পোষণ কৰা হৈছিল যে যেতিয়া ৰাজ্যিক বিধান পালিকাই সংসদৰ বাবে প্ৰথম সূচী ৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত আইন প্ৰণয়ন কৰাটো অসম্ভৱ বা কঠিন কৰি তোলে আৰু যেতিয়া ৰাজ্যিক আইনখনৰ প্ৰভাৱ প্ৰথম সূচী ৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ ওপৰত গধুৰ বা ধ্বংসাত্মক হয়, যিয়ে কেন্দ্ৰীয় আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষেত্ৰখন নিঃচিহ্ন কৰি পেলাব পাৰে বা লক্ষ্যণীয়ভাৱে সংক্ষিপ্ত কৰিব পাৰে, তেনেক্ষেত্ৰত এনে আইন বাতিল কৰিব পাৰি, কিন্তু অন্যথাই নোৱাৰি। বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই দাবী কৰে যে বৰ্তমানৰ গোচৰটোত 'অসম আইন'ৰ কোনো প্ৰশ্নই উত্থাপন হোৱা নাই, যাৰ ফলত চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানত সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ বাবে সংসদে নিজৰ ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰাটো অসম্ভৱ বা কঠিন হৈ পৰিছে। যদি সংসদে বিচাৰিছিল তেন্তে তেওঁলোকে সহজেই আইন প্ৰণয়ন কৰি ক'ব পাৰিলেহেঁতেন যে আই.এম. চি. আইনৰ দ্বাৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত অৰ্হতা নথকা কোনো ব্যক্তিয়ে এলোপেথিক চিকিৎসা চৰ্চা কৰিব নোৱাৰে। সংসদে তেনেদৰে কোৱা নাই আৰু আই. এম. চি. আইনৰ ১৫ নং ধাৰাত ইংগিত দিয়া হৈছে যে ৰাজ্যিক আইনৰ অধীনত ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা ব্যক্তিসকলে ৰাজ্যত চিকিৎসা সেৱা কৰিব পাৰে বুলি সংসদে স্বীকৃতি দিয়ে।

vi) আপীলকাৰীসকলৰ হৈ বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই যুক্তি দৰ্শায়ছিল যে এলোপেথিক ঔষধ কেৱল এম.বি.বি.এছ. ডিগ্ৰী থকা চিকিৎসকেহে প্ৰয়োগ আৰু ব্যৱহাৰৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়াব পাৰিব বুলি এম.চি.আই.ৰ যুক্তি স্বীকাৰ কৰাটো অকল আই.এম.চি. আইনৰ আঁচনিৰে সম্পূৰ্ণ পৰিপন্থী নহয়, ই কাৰ্য্যতঃ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ কেইবাটাও ৰাজ্যিক আইনক অসাংবিধানিক ঘোষণা কৰিব, যিয়ে ৰাজ্যত এম.বি.বি.এছ. -ৰ বাহিৰে আন অৰ্হতা নিৰ্ধাৰণ কৰিছে।

vii) ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ (এম.চি.আই)ৰ গৱৰ্ণৰৰ বোৰ্ডে, ১৬.০৭.২০১২ তাৰিখে নতুন দিল্লীত ভাৰত চৰকাৰৰ স্বাস্থ্য আৰু পৰিয়াল কল্যাণ মন্ত্ৰালয়ৰ সচিব (স্বাস্থ্য)ৰ সৈতে অনুষ্ঠিত হোৱা বৈঠকত তেখেতসকলৰ বি. এস. চি. (সামূহিক স্বাস্থ্য) পাঠ্যক্রম আৰম্ভ কৰাৰ প্ৰস্তাৱত, অসম আৰু ছত্তীশগড়ৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রমৰ আৰ্হিৰ পৰা অভিজ্ঞতা আহৰণ কৰিব বিচাৰিছিল আৰু এই পাঠ্যক্রম/কাৰ্যসূচীসমূহক বিশ্ববিদ্যালয় বা নিয়ন্ত্ৰণকাৰী সংস্থাৰ সৈতে সংযুক্ত কৰিবলৈ বিচাৰিছিল। সেয়ে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদে নিজেই অসমৰ অভিজ্ঞতাক স্বীকাৰ কৰি জনস্বাস্থ্যসেৱাৰ স্বার্থত একে শাৰীৰে পাঠ্যক্রম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিচাৰিছে।

viii) এইটো সৰ্বজনবিদিত যে এম.বি.বি.এছ. চিকিৎসকসকলে গ্ৰাম্য অঞ্চলত অনুশীলন কৰিবলৈ পছন্দ নকৰে আৰু সেয়েহে, সমগ্ৰ দেশৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলত এনে চিকিৎসকৰ তীব্ৰ অভাৱ। এনে এটা সমস্যাৰ সমাধানৰ বাবে অসমৰ ৰাজ্যিক বিধানসভাই 'অসম আইন' বলবৎ কৰিছিল। সেয়ে, আইনখন এইদৰে বাতিল কৰাটো এক বিপৰীতমুখী পদক্ষেপ হ'ব আৰু অসমৰ গ্ৰাম্য জনসাধাৰণৰ স্বার্থৰ বিপৰীত হ'ব।

ix) বিবাদিত 'অসম আইন' অনুসৰি, গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসা প্ৰদানকাৰী সকলে কেৱল গ্ৰামাঞ্চলতহে স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰিব পাৰিব আৰু সেয়াও সীমিতভাৱে সাধাৰণ ৰোগৰ চিকিৎসা আৰু প্ৰাথমিক ঔষধ প্ৰেছক্ৰিপচন কৰিবলৈ।

বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই যুক্তি দৰ্শায় যে বিবাদিত ৰায়ক বাতিল কৰি 'অসম আইন'ক বৈধ আইন হিচাপে ঘোষণা কৰিব পাৰি।

৫) (২) ডাঃ মুখতিয়াৰ চান্দ আৰু শুভাশীষ বক্সী এই গোচৰ দুটাত এই ন্যায়ালয়ৰ দুটা ৰায়ৰ প্ৰতি আমাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী সঞ্জয় হেগড়ে যুক্তি দৰ্শায় যে এই ন্যায়ালয়ে বিভিন্ন আইন অনুসৰি এলোপেথিক চিকিৎসাৰ প্ৰথাক স্বীকৃতি দিছে আৰু উক্ত ৰায়দানসমূহ এই গোচৰৰ তথ্যৰ ক্ষেত্ৰতো পোনপটীয়াভাৱে প্ৰযোজ্য হ'ব। শ্ৰী সঞ্জয় হেগড়েই গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা ৰায়সমূহৰ বিষয়ে পিছত আলোচনা কৰা হ'ব।

১নং প্ৰতিবাদী, ভাৰতীয় চিকিৎসা সংস্থাৰ পক্ষত যুক্তি সমূহ:-

৬. বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী শিৱম সিঙে ১নং প্ৰতিবাদী, ভাৰতীয় চিকিৎসা সংস্থাৰ পক্ষত নিম্নোলিখিত ধৰণে যুক্তি দৰ্শায়:-

- i. অসম আইনখন, ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ (আই. এম. চি. আইন, ১৯৫৬) অৰ্থাৎ কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ বিধিসমূহৰ প্ৰতিকূল।
- ii. কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ দফা নং ১০(এ)(বি)আই-ৰ অধীনত এক "নতুন বা উচ্চমানৰ পাঠ্যক্রম" আৰম্ভণিৰ অনুমতি প্ৰদানত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ভূমিকা লঘু কৰিব নোৱাৰি অথবা বাদ দিব নোৱাৰি। এখন ইতিমধ্যে প্ৰতিষ্ঠিত চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা" লাভৰ উদ্দেশ্যে এক নতুন অথবা উচ্চমানৰ পাঠ্যক্রমৰ আৰম্ভণিৰ পূৰ্বেই কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ দফা ১০(এ)(১)(বি) অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অনুমতি লোৱাটো বাঞ্ছনীয়। তথাপিও, চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়খনে কোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা বা অস্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতাৰ সুবিধা আগবঢ়া বিচৰাৰ বিষয় গণ্য নকৰাকৈ প্ৰত্যাশিত চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়সমূহে আগতীয়াকৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অনুমতি লোৱাটো অনিবাৰ্য।
- iii. ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনত চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় শব্দটো আই. এম. চি. আইনৰ ধাৰা ২(ই) অনুসৰি বিৱৰিত "চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান"ৰ বিৱৰণত আস্থা ন্যস্ত কৰি ল'ব লাগিব। সেয়েহে, "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা"ৰ আৰম্ভণি নকৰা সকলকো সামৰি "চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়" শব্দটো এক বিশদ পৰিসৰত বুজিব লাগিব। এই কথা প্ৰস্তাৱিত হৈছিল যে আই. এম. চি. আইনৰ দফা ১০ এ(১)(এ) অনুসৰি ব্যৱহৃত "চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়" শব্দটো ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনত উল্লিখিত- "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক এক অৰ্হতা প্ৰদান কৰা চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়"- এই অৰ্থৰ মাজতে সীমাবদ্ধ নহ'ব।
- iv. কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ আগতীয়া অনুমতি অবিহনে, ৰাজ্যিক আইনখনত ভিত্তি কৰি, ঔষধ তথা গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রম এটাৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ যোৰহাট চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা হৈছিল, যিটো শুধৰণি নোহোৱা ভুল। অতঃ যোৰহাট চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন আৰু ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রমৰ প্ৰাৰম্ভণ ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনৰ পৰিপন্থী আৰু, সেয়েহে, নীতিবিরুদ্ধও এই ভিত্তিত যে এইখন ১৯৫৬ চনৰ কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ ধাৰা ১০এ(১)(এ)ৰ পৰিপন্থী।
- v. চিন্তাপুৰ্ণি মেডিকেল কলেজ আৰু হস্পিতাল বনাম পাঞ্জাব ৰাজ্য চৰকাৰ, (২০১৮) ১৫ এছ. চি. চি. এ, ("চিন্তাপুৰ্ণি মেডিকেল কলেজ আৰু হস্পিতাল") আৰু প্ৰফেচৰ যশপাল বনাম ছত্ৰীশগড় ৰাজ্য চৰকাৰ (২০০৫)৫ এছ. চি. চি. ৪২০, ("প্ৰফেচৰ যশপাল") মোকৰ্দমাত আদালতৰ ৰায়ৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি যুক্তি

দিছিল যে ৰাজ্য চৰকাৰৰ অসম আইনখন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা নাই লগতে ৰাজ্যৰ চিকিৎসা-শিক্ষাৰ বিধি-বিধান প্ৰস্তুত কৰিব পৰা বিধায়িনী শক্তি লোপ কৰা হৈছিল।

- vi. উক্ত কেন্দ্ৰীয় আইন অৰ্থ্যাৎ ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. খন মূলনীতিৰ (পিথ এণ্ড ছাবষ্টেঞ্চৰ) দিশত ৬৬নং প্ৰবিষ্টি । নং অনুসূচীৰ অন্তৰ্গত আৰু নতুন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়সমূহ স্থাপনৰ লগত সংগতি ৰাখি সহযোগিতা তথা মানদণ্ডৰ নিৰ্ণয় পৰ্য্যন্ত, বিশেষভাৱে চিকিৎসা শিক্ষা সামৰি ব্যাপ্ত হৈ আছে। সেয়েহে, কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ বিধানৰ পৰিপন্থী এখন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ সমল যোগোৱা আইন প্ৰণয়নৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টি ॥ নং অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত ৰাজ্য চৰকাৰৰ ক্ষমতা লোপ কৰা হয়।
- vii. কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ দফাসমূহে চিকিৎসা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰখন সামৰি লয় আৰু উক্ত আইনৰ ১০এ নং ধাৰাত কোৱাৰ দৰে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অনুমতি অবিহনে, কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় অথবা বিবাদিত পাঠ্যক্রমক সামৰি আন কোনো পাঠ্যক্রমৰ আৰম্ভণি কৰিব নোৱাৰিব। তাৰোপৰি, বৰ্তমানৰ মোকৰ্দমাত প্ৰযোজ্য হ'ব- 'ডক্টৰিন অৱ অকুপাইড ফিল্ড' (অৰ্থ্যাৎ সমৱৰ্তী বিষয়ত কেন্দ্ৰৰ আইন যদি থাকে, ৰাজ্যই সেই আইন বাতিল কৰিব নোৱাৰিব)। ১নং প্ৰতিবাদীৰ পক্ষত বিজ্ঞ অধিবক্তাই- **থিৰু-মুৰুগা কিৰুপানান্দ ভেৰিয়াৰ থাভাথিৰু সুন্দৰা স্বামীগল মেডিকেল এডুকেচনেল আৰু চেৰিটেবল ট্ৰাষ্ট বনাম তামিলনাডু ৰাজ্য চৰকাৰ, (১৯৯৬)ত এছ. চি. চি. ১৫, ("থিৰু-মুৰুগা কিৰুপানান্দ ভেৰিয়াৰ থাভাথিৰু সুন্দৰা স্বামীগল মেডিকেল এডুকেচনেল আৰু চেৰিটেবল ট্ৰাষ্ট")** ৰায়ত ভিত্তি কৰি উপস্থাপন কৰে যে, ভাৰতীয় মেডিকেল পৰিষদ আইনৰ ধাৰা ১০এ অধীনত, সংসদে সমগ্ৰ দেশত নতুন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন বিষয়ক সমগ্ৰ দিশ সামৰাৰ অভিপ্ৰায় স্পষ্ট কৰিছে আৰু ১০এ ধাৰাৰ জৰিয়তে সংসদে দেশত নতুন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ সামগ্ৰিক বিষয়ৰ পৰিচালনা সামৰি এক সম্পূৰ্ণ তথা বিতং পদ্ধতি গঠন কৰিছে। উক্ত ক্ষেত্ৰত ৰাজ্যিক বিধানমণ্ডলৰ পদক্ষেত্ৰ লোৱাৰ কোনো উপায় বাকী নাথাকে, যি ক্ষেত্ৰ সংসদসৃষ্ট বিধিয়ে আৱৰি আছে।
- viii. অসম আইনখন কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ পৰিপন্থী, যিহেতু এই পৰিপন্থী অৱস্থাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় সংবিধানৰ ২৫৪ অনুচ্ছেদ অনুসৰি ৰাষ্ট্ৰপতিৰ স্বীকৃতি লোৱা হোৱা নাছিল।
- ix. ১নং প্ৰতিবাদীৰ বিজ্ঞ অধিবক্তাই পুনৰ উত্থাপন কৰে যে ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রমৰ শেষত স্নাতক হোৱা ছাত্ৰসকল চিকিৎসকৰূপে অনভিজ্ঞ হ'ব লগতে উন্নত মানৰ চিকিৎসাৰ

সহায় তথা উপচাৰৰ প্ৰয়োজনত থকা ৰোগীসকলৰ বাবে আশংকাৰ সৃষ্টি কৰিব। ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ বা সংসদৰ দ্বাৰা প্ৰস্তাৱিত মানদণ্ডৰ ৰক্ষা কৰি উন্নতমানৰ চিকিৎসাৰ সহায় লাভ কৰাটো ৰোগীজনৰ মৌলিক অধিকাৰ, কিন্তু এনেধৰণৰ উন্নতমানৰ উপচাৰ, সংসদৰ দ্বাৰা প্ৰস্তাৱিত মানদণ্ডৰ অন্তৰ্গত প্ৰয়োজনীয় অৰ্হতা নথকা ব্যক্তিয়ে দিব নোৱাৰে।

- x. অসম আইন খনৰ ২৪নং ধাৰাৰ এক সীমাবদ্ধতা অনুযায়ী ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রমেৰে স্নাতক চিকিৎসা বৃত্তিতৰতসকল কেৱল অসম ৰাজ্যৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলত কাম কৰাৰ বাবে অনুমতিপ্ৰাপ্ত হ'ব, যি কেৱল অকাৰ্যকৰীয়েই নহয়, সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৪ তথা অনুচ্ছেদ ২১ৰ উলংঘনো কৰিব, যিহেতু এই ৰাজ্যৰ প্ৰতিজন নাগৰিকৰ বাবে সমমানৰ চিকিৎসা লাভ সুৰক্ষিত হ'ব লাগে। অসম আইনখনে গ্ৰাম্য আৰু চহৰ অঞ্চলত বসবাস কৰা ৰোগীসকলৰ মাজত পক্ষপাতিত্ব কৰাটো এই কথাৰ পৰা প্ৰকাশ পায় যে চহৰ অঞ্চলত বসবাস কৰা লোকসকল উন্নত মানৰ চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য অঞ্চলত বসবাস কৰা সকল নিম্নমানৰ চিকিৎসাৰ বাবে যোগ্য।
- xi. বাদীসকলৰ বিবাদ অনুসৰি এম. বি. বি. এছ. অৰ্হতাসম্পন্ন চিকিৎসক সকলে গ্ৰাম্য অঞ্চলত চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰিবলৈ অনিচ্ছুক- এই কথা সম্পূৰ্ণভাৱে অশুদ্ধ লগতে ভিত্তিহিনো। বাদীসকলে এই কথা প্ৰমাণ কৰিবলৈ কোনো ধৰণৰ সাক্ষ্য প্ৰস্তুত কৰা নাই। অসমৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলত ২২৪৪ জনতকৈ অধিক এম. বি. বি. এছ. চিকিৎসকে কাম কৰি আছে; যদি গ্ৰাম্য অঞ্চলত চিকিৎসকৰ কোনো নাটনি দেখা দিয়ে, তেওঁলোকৰ কৰ্মক্ষেত্ৰৰ পৰিধি বৃদ্ধিতে সমাধান লুকাই আছে, অন্যথা একো নাই।
- xii. অসম চৰকাৰে সজ্ঞানে লগতে শুদ্ধভাৱেই, উচ্চ ন্যায়ালয়ে অসম আইনখন ৰদ কৰা ৰায়টো প্ৰত্যাহ্বান নজনাবলৈ ঠিৰাং কৰিছে আৰু কেৱল ব্যক্তিবিশেষহে এই ক্ষেত্ৰত আদালতত বাদীৰূপে থিয় হৈছে। অসম চৰকাৰে পৰৱৰ্তী এক আইন প্ৰণয়ন কৰিছে আৰু পদচ্যুত ডিপ্লোমাধাৰী সকলক বিভিন্ন বৰ্গত সংস্থাপন দিছে। কেৱল, এই আদালতৰ বাদীসকল, নতুন বিধি প্ৰণয়নৰ অধীনত বিভিন্ন বৰ্গত কৰা ব্যৱস্থাপনাৰ দ্বাৰা অসন্তুষ্ট হ'লেই, বৰ্তমানৰ বিবাদটো চলাই নিয়াৰ বাবে তেওঁলোক সক্ষম নহ'ব।

৭. ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পক্ষত থিয় হোৱা অভিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ পৰামৰ্শদাতা শ্ৰী কে. এম. নটৰাজে দিয়া যুক্তিও শুনা গ'ল, যি অংশ পৰৱৰ্তী সময়ত বিবেচনা কৰা হ'ব।

৭ নং প্রতিবাদী (ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ)ৰ পক্ষত যুক্তি প্ৰদৰ্শন:

৮. বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই শ্ৰী বিকাশ সিঙে ৭নং প্রতিবাদী (ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ)ৰ পক্ষত থিয় হৈ নিম্নোলিখিত ধৰণে উপস্থাপন কৰে:

- i. ৭নং প্রতিবাদীয়ে উপস্থাপন কৰে যে ৩০-১০-২০১৪ত উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিবাদিত ৰায় দিয়াৰ পিছত ২৯-০৫-২০১৫ত অসম চৰকাৰে "২০১৫ আইন" ঘোষণা কৰে। উক্ত আইনৰ ধাৰা ৩(২) অনুসৰি, ডিপ্লোমা সম্পূৰ্ণ কৰা ডিপ্লোমাধাৰী বা অসম আইনখনৰ ব্যৱস্থাপনাৰ অধীনত অসমৰ ঔষধ আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য-পাঠ্যক্রমৰ ডিপ্লোমা পঢ়ি থকা সকল, "কমিউনিটি হেল্থ প্ৰফেচনেল" (সামূহিক স্বাস্থ্য বৃত্তিধাৰী)ৰূপে চিহ্নিত আৰু এইসকল কমিউনিষ্ট হেল্থ প্ৰফেচনেল, অসমত চিকিৎসা বিষয়ক বিষয়া সকলক সহায় কৰাৰ উদ্দেশ্যে- পেৰা মেডিকেল প্ৰফেচনেল (চিকিৎসা সম্বন্ধী বৃত্তিধাৰী)ৰূপে নিয়োজিত হৈ আছে। তাৰ পিছত, অসম চৰকাৰে ২০১৫ আইনৰ অধীনত- কমিউনিটি হেল্থ প্ৰফেচনেল (সামূহিক স্বাস্থ্য বৃত্তিধাৰী)ৰূপে সামৰি গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য বৃত্তিধাৰী সকলৰ জীৱিকাৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ দিছে। এনেদৰে, গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য বৃত্তিধাৰীসকলক অসম চৰকাৰে কমিউনিটি হেল্থ প্ৰফেচনেল (সামূহিক স্বাস্থ্য বৃত্তিধাৰী)ৰূপে নিয়োজিত কৰি ভৱিষ্যত সুনিশ্চিত কৰিছে।
- ii. ১৯৫৬ চনৰ কেন্দ্ৰীয় আইন অৰ্থাৎ আই. এম. চি.ৰ সামঞ্জস্য সংবিধানৰ ৭ম অনুসূচীৰ প্ৰবিষ্টি ৬৬ সূচী ১ৰ লগত আছে। ঔষধৰ নতুন বা উন্নত মানৰ পাঠ্যক্রমৰ আৰম্ভণি, পাঠদান আৰু প্ৰশিক্ষণ, চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতাৰ চিনাক্তকৰণ, চিকিৎসা বৃত্তিধাৰীৰ পঞ্জীয়ন, ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত পঞ্জীয়নৰ অৰ্হতা লগতে আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত ঔষধৰ ব্যৱহাৰক লৈ সমূহ দিশ সামৰা এখন আইন। সেয়েহে, আইন প্ৰণয়ন কৰা ক্ষমতাৰ পৰা ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডলক অপসাৰণ কৰা হয়, যিহেতু এই ক্ষেত্ৰখন ইতিমধ্যে কেন্দ্ৰীয় আইনখনে অধিকৃত কৰি আছে।
- iii. কেন্দ্ৰীয় আইন খনৰ ধাৰা ১৫(১)ই ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত পঞ্জীয়নৰ নিম্নতম অৰ্হতা নিৰ্ধাৰণ কৰে। সেয়েহে, কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতাই হৈছে একমাত্ৰ স্বীকৃতপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা, যাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৰাজ্যিক চিকিৎসা পৰিষদে ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়া ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক সূচীত কোনো ব্যক্তিৰ নাম অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি। তাৰোপৰি, কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ ধাৰা ১৫(২) (বি) অনুসৰি এই কথা দ্বিধাহীনভাৱে স্পষ্ট যে ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত

সকল যিকোনো ৰাজ্যত চিকিৎসা বৃত্তি কৰাৰ বাবে সক্ষম হয়।

- iv. ৰাজ্যিক আইনখনৰ ধাৰা ২(ডি), ধাৰা ১৫ৰ সৈতে আৰু ১৯৯৯ চনৰ অসম চিকিৎসা পৰিষদ আইন (সুবিধাৰ বাবে "এ.এম.চি. আইন, ১৯৯৯") অনুসৰি ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত পঞ্জীয়নৰ উদ্দেশ্যে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতাই কেৱল সেইবোৰ চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা ইংগিত কৰিব, যিবোৰ ১৯৫৬ চনৰ কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ অনুসূচী ১-ত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। সেয়েহে, ৰাজ্যিক আইনখনৰ ধাৰা ২(ডি), ধাৰা ১৫ আৰু ধাৰা ৩১ৰ, ১৯৯৯ৰ এ. এম. চি. আইনৰ সৈতে একত্ৰিত অধ্যয়নে, দ্বিধাহীনভাৱে স্পষ্ট কৰে যে, অসমৰ বিধান মণ্ডলৰ সংকল্প অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় আইনৰ অনুসূচী ১-ত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা থকা ব্যক্তিজনহে বিধিমেতে ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব পাৰিব লগতে আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা বৃত্তি ল'বলৈ অনুমতি পাব।
- v. ২০০৪ বৰ্ষৰ অসম আইনখনো ১৯৯৯ চনৰ এ. এম. চি. আইনৰ লগত সম্পূৰ্ণ মতবিৰোধ তথা সংগতিবিহীন আছিল। অসম চিকিৎসা পৰিষদৰ অধীনৰ ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত পঞ্জীকৃত সকলৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যক্তিৰ আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা বৃত্তি লোৱাত ১৯৯৯ চনৰ এ. এম. চি. আইনৰ ধাৰা ৩১-এ নিষেধ কৰে।
- vi. ৭ নং প্ৰতিবাদীৰ পৰৱৰ্তী প্ৰস্তাৱ অনুসৰি ১৯৫৬ চনৰ কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিধানসমূহ ২০০৪ চনৰ অসম আইনৰ ওপৰত প্ৰাধান্য বিস্তাৰ কৰিব, যিহেতু সংবিধানৰ ২৪৬(২) অনুচ্ছেদ অনুসৰি সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৭মৰ ৩য় সূচীৰ কোনো বিষয়ৰ ওপৰত ৰাজ্যিক বিধানমণ্ডলে কৃত আইন, অনুচ্ছেদ ২৪৬(১) অধীনত সাংসদে কৰা আইনৰ অনুগামী হয়। সেয়েহে অনুচ্ছেদ ৭মৰ অধীনৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ সূচী III-ৰ অধীনত প্ৰণয়িত ২০০৪ৰ অসম আইনখন সংসদে সূচী ১-ৰ প্ৰবিষ্টি ৬৬ৰ অধীনত গৃহীত আইন অৰ্থাৎ ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনৰ অনুগামী আছিল; এখন কেন্দ্ৰীয় আইন প্ৰণয়ন।
- vii. ৭ নং প্ৰতিবাদীয়ে **ড० প্ৰীতি শ্ৰীবাস্তৱ বনাম মধ্যপ্ৰদেশ চৰকাৰ, (১৯৯৯) ৭ এছ.চি.চি. ১২০, ("ড० প্ৰীতি শ্ৰীবাস্তৱ")** ৰায়ত ভিত্তি কৰি উপস্থাপন কৰে যে কেন্দ্ৰীয় আইনে স্থিৰ কৰা মানদণ্ড এখন ৰাজ্যিক আইনে নিম্ন কৰিব নোৱাৰে। এই মোকৰ্দমাত ৰায় দিয়া হৈছিল যে কেৱল ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদেহে মানদণ্ড বা নিয়মাবলী আৰু আনুসংগিক বিষয়ত নিম্নগামী কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰিব। সেয়েহে, অসম ৰাজ্য চৰকাৰে অসম আইনখন প্ৰণয়ন কৰাৰ যোগ্যতা লগতে কৰ্তৃত্ব নাই, যাৰ ফলশ্ৰুতিত মানদণ্ড নিম্নগামী হয়।

- viii. ৭ নং প্রতিবাদীয়ে যুক্তি দৰ্শায় যে **ড০ মুখাতিয়াৰ চান্দ** শীৰ্ষক ৰায়, বৰ্তমানৰ মোকদ্দমাত প্ৰযোজ্য হোৱা নাই। উক্ত মোকদ্দমাত এনেদৰে মত দিয়া হৈছিল যে আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা সংক্ৰান্তত ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীখনত পঞ্জীয়ন সক্ষম ব্যক্তিৰ স্বার্থত (চাইন কুয়ে নন) অপৰিহাৰ্য্য হয়, অন্যথা যিসকল আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা বৃত্তি ল'বলৈ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা লাভ নকৰিব। এই কথা উত্থাপন কৰা হৈছিল যে গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য বৃত্তিধাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীত ডিপ্লোমা প্ৰাপকৰ নাম অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল যদিও, ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনৰ ১৫ নং ধাৰাই তেওঁলোকক আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা বিষয়ক বৃত্তিৰ অনুমতি নিদিয়ে।
- ix. এই কথা পুনৰ কোৱা হৈছিল যে চিকিৎসাৰ ছাত্ৰসকলে পাঁচ বছৰীয়া এম. বি. বি. এছ. পাঠ্যক্ৰমৰ কঠোৰ শিক্ষণ আৰু প্ৰশিক্ষণ ল'ব লগা হয় আৰু তেওঁলোকে তদুপ স্তৰ সফলতাৰে পাৰ হোৱাৰ পিছত, ভাৰতীয় চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জী বা ৰাজ্যিক চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত হ'বলৈ সক্ষম হয় আৰু তাৰ পিছত, তেওঁলোক আইনসন্মতভাৱে চিকিৎসা বিষয়ক বৃত্তি লগতে ৰোগীৰ চিকিৎসা কৰাৰ অধিকাৰ লাভ কৰে। **এম. চি. আই. বনাম কৰ্ণাটক ৰাজ্য চৰকাৰ (১৯৯৮) ৬ এছ. চি. চি. ১৩১** ("এম. চি. আই.") ৰায়ৰ ভিত্তিত উপস্থাপন কৰা হৈছিল যে গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য কৰ্মীসকল অতৈপনত চিকিৎসকৰ বাহিৰে আন একো নহয়, যিসকলৰ ঔষধৰ ক্ষেত্ৰত পৰ্যাপ্ত জ্ঞান নাথাকে লগতে যিসকলে যথোচিত প্ৰশিক্ষণো লাভ কৰা নাই। গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য কৰ্মীসকলৰ জ্ঞান আৰু অভিজ্ঞতা সীমিত আৰু সেয়েহে, আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা বিষয়ক চৰ্চা লগতে চিকিৎসাৰ পৰিচৰ্যা প্ৰয়োগ কৰাৰ অনুমতি দিব পৰা নাযাব। পুনৰ এনেদৰে উপস্থাপন কৰা গৈছিল যে এনেধৰণৰ ডিপ্লোমাধাৰীক যদি আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসাৰ বৃত্তিৰ বাবে অনুমতি প্ৰদান কৰা হয়, তেন্তে তেওঁলোক সমাজৰ বাবে গভীৰ আশংকাৰূপে দেখা দিব লগতে দেশত স্বাস্থ্য সেৱা ব্যৱস্থাৰ মানদণ্ড অৱনমিত কৰিব।

অসম ৰাজ্য চৰকাৰৰ পক্ষত যুক্তি প্ৰদৰ্শন:-

৯. বিজ্ঞ অধিবক্তা শ্ৰী অনংগ ভট্টাচাৰ্য্যই অসম চৰকাৰৰ পক্ষত নিম্নোলিখিত যুক্তি দৰ্শায়:
- i. ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনৰ প্ৰস্তাৱনা অনুসৰি এই আইন ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদৰ পুনৰ্গঠন আৰু ভাৰতীয় চিকিৎসা বিষয়ক পঞ্জীৰ পৰিচালন লগতে সংলগ্ন বিষয়সমূহৰ বাবে প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল। উক্ত আইনৰ ধাৰা ১০এ অনুসৰি, যদিওবা উক্ত আইন বা সমসাময়িক সময়ৰ আন কোনো আইন অনুসৰি কোনো ব্যক্তিয়ে চিকিৎসা

মহাবিদ্যালয় স্থাপন নকৰিব; বা কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে নতুন বা উন্নত মানৰ পাঠ্যক্রম বা প্ৰশিক্ষণৰ আৰম্ভণি নকৰিব, যাৰ সহায়ত এনে পাঠ্যক্রম বা প্ৰশিক্ষণৰ ছাত্ৰ এজনে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতাৰ বাবে নিজকে সক্ষম কৰিব, অন্যথা হ'বলৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ আগতীয়া অনুমতি প্ৰয়োজনীয়। ধাৰা ১০এ-ৰ অধীনত বিচৰা অনুমতি অনুসৰি নতুন বা উন্নত মানৰ পাঠ্যক্রম বা প্ৰশিক্ষণৰ আৰম্ভণিৰে উক্ত পাঠ্যক্রমৰ বা প্ৰশিক্ষণৰ ছাত্ৰক "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতা" লাভৰ বাবে সক্ষম কৰিব। অসম আইনৰ ধাৰা ২(ই) মতে ডি. এম. আৰ. এইচ. চি.ৰ অধীনৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রম, ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনৰ ধাৰা ১০এ-ত উল্লিখিত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্হতাৰ লগত একে নহ'লেও অসম আইনখন সমান্তৰালকৈ বৰ্তি থাকিব পাৰে। অসম আইনৰ ধাৰা ২৪ত উল্লিখিত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য কৰ্মীসকলৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যৱলীয়ে প্ৰমাণ কৰিব যে দুয়োখন বিধিয়েই অধিক্ৰমণ নকৰাকৈ সহৱস্থান কৰিব পাৰিব।

- ii. ২০০৫ চনৰ অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰকৰ প্ৰবিধানৰ (আসাম ৰুবেল হেল্থ ৰেগুলেটৰী অৰ্হাৰ্টি, ২০০৫) অধীনত ৰাজ্যিক কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা প্ৰণিত বিনিয়ম ১১ৰ আলোকপাত কৰিলে স্পষ্ট হ'ব যে, ৰাজ্যিক আইনখনৰ অধীনত চিকিৎসা-বৃত্তিৰ ব্যৱস্থাৰ এক অতি সীমিত অৰ্থ আছে। একেধৰণেই, "অস্ত্ৰোপচাৰ" শব্দটোৰ পৰিসৰো সীমিত। সেয়েহে, কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ পৰিসৰৰ ক্ষেত্ৰখনত অনধিকাৰ প্ৰৱেশ নহয়, আৰ্ত্তজনক গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা আগবঢ়োৱাটোহে অন্তৰ্নিহিত উদ্দেশ্য।

উপৰোক্ত উদ্দেশ্য প্ৰাপ্তি, যদি কোনো অনধিকাৰ প্ৰৱেশৰ ঘটনা সংঘটিত হয়, উক্ত ঘটনাই অসম আইনখনক (আলট্ৰাভাইৰাচ) নিয়মবিক্ৰম বুলি ক'বলৈ সক্ষম নহ'ব।

- iii. ক্ষমতা ন্যস্ত কৰা কোনো অধিনিয়ম, আইন হয় নে নহয় বিষয়ত প্ৰাসংগিক এয়ে যে, এইক্ষেত্ৰৰ মূলনীতি (পিঠ এণ্ড ছাবষ্টেঞ্চ)ত উত্থাপিত বিষয়ৰ ওপৰত বিধান হ'ব। **বোম্বাই ৰাজ্য চৰকাৰ বনাম এফ. এন. বালচাৰা, এ. আই. আৰ. ১৯৫১ এছ. চি. ৩১৪, ("এফ. এন. বালচাৰা")** ৰায়ত ভিত্তি কৰি এই কথা উপস্থাপন কৰা হৈছিল যে, আন বিধান মণ্ডলত ন্যস্ত কৰা বিষয়ৰ কেৱল মাত্ৰ অনধিকাৰ প্ৰৱেশৰ ঘটনাই বিধানখন অকাৰ্য্যকৰী নকৰে। এই মোকৰ্দমাত মতপোষণ কৰা হৈছে যে, উক্ত আইনৰ ধাৰা ২ (এইচ)ত অনুসূচী ১মৰ সৈতে অৰ্হতাৰ ব্যৱস্থাৰ উল্লেখৰ দ্বাৰা ৰাজ্যৰ বিধানমণ্ডলে ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইনৰ অধীনৰ ক্ষেত্ৰখনত অনধিকাৰ প্ৰৱেশৰ কোনো চেষ্টা কৰা নাই। সংসদেও ১৯৫৬ চনৰ আই. এম. চি. আইন প্ৰণয়নৰ পিছত কিছুমান

অমীমাংসিত ক্ষেত্ৰ এৰি থৈ যায়, সেয়েহে, অসম আইনখন সংসদে এৰি যোৱা ক্ষেত্ৰসমূহ পূৰণ কৰাৰ এক প্ৰচেষ্টা।

- iv. এক প্ৰবিষ্টি আন এক প্ৰবিষ্টিৰ অধীন হোৱাৰ অৰ্থ, প্ৰথম প্ৰবিষ্টিৰ আওতাৰ বাহিৰৰ এক অংশ বিধি পিছৰ প্ৰবিষ্টিৰ আওতাৰ ভিতৰত হ'লে, সেই অংশ উপযুক্ত বিধানৰ দ্বাৰা বিশেষভাৱে পৰিচালিত হ'ব। কেন্দ্ৰীয় আইনৰ সামৰি লোৱাটো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিষয়ক অৰ্থতা, যি ২ এইচ নং ধাৰাৰ অন্তৰ্গত লগতে উক্ত কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ১ম অনুসূচীৰ সৈতে সমৰ্থিত, তাৰোপৰি এইবোৰ গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা আৰু ঔষধ বিষয়ক ডিপ্লোমা নহয়। সেয়েহে প্ৰবিষ্টি ৬৬ সূচী। অনুসৰি সাংসদে নিৰ্ধাৰিত ক্ষেত্ৰখন অধিকাৰ নকৰা পৰ্য্যন্ত অথবা সেই উদ্দেশ্যে প্ৰবিষ্টি ২৫ সূচী।।। অনুসৰি সমৰতী ক্ষমতা সৰোগত কৰি, ঔষধ আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা ডিপ্লোমাধাৰী সকলৰ পৰিচালনা আৰু পঞ্জীয়ন তথা গ্ৰাম্য অঞ্চলত চিকিৎসা বিষয়ক বৃত্তি সংক্ৰান্তত ৰাজ্যিক বিধানমণ্ডলৰ যোগ্যতা আঙুলিয়াব পৰা নাযায়।
- v. প্ৰতিকূলতা দেখা দিয়ে যেতিয়া দুখন বিধান মণ্ডলৰ আওতাত ভিতৰত থকা দুখন অধিনিয়মৰ মাজত সংঘাত হয় আৰু যেতিয়া সংবিধানখনে প্ৰকাশ্যে অথবা প্ৰয়োজনীয় যুক্তি প্ৰদানেৰে প্ৰকাশ কৰে যে, বিধান মণ্ডলৰ এখন অধিনিয়মৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব আনতকৈ অধিক, তাৰপিছত প্ৰতিকূলতা পৰ্য্যন্ত এখনে আনখনক একাধৰীয়া কৰে। **হিংগিৰ-ৰামপুৰ কোল কো. লি. বনাম উৰিষ্যা ৰাজ্য চৰকাৰ, এ. আই. আৰ. ১৯৬১ এছ. চি. ৪৫৯** ("হিংগিৰ-ৰামপুৰ কোল কো. লি.") ৰায়ত ভিত্তি কৰি এই আদালতে কৈছে যে কোনো এক মোকৰ্দমা য'ত সংসদে মত দিছে যে জনস্বার্থৰ বাবেই ক্ষেত্ৰখন আচ্ছাদিত কৰাটো সমীচীন, তেনে পৰিস্থিতিত, বিধান মণ্ডলৰ ঘোষণাই উক্ত ক্ষেত্ৰখন আৱৰি ধৰিবনে নাই- সেয়ে পৰীক্ষণীয় বিষয়। অসম ৰাজ্যৰ হকে এই কথা উপস্থাপন কৰা হৈছে যে এই মোকৰ্দমাত সংসদীয় ঘোষণাৰ দ্বাৰা ক্ষেত্ৰখন অধিগ্ৰহণ কৰা কথা প্ৰকাশ পোৱা সূচী।-ৰ প্ৰবিষ্টিসমূহ আৰু এনেধৰণৰ ঘোষণা সংলগ্ন নথকা সূচী।-ৰ আন প্ৰবিষ্টিসমূহৰ মাজত পাৰ্থক্য চিহ্নিত কৰিব লাগিব। সূচী i প্ৰবিষ্টি ৬৬ত এনো কোনোধৰণৰ ঘোষণা সংলগ্ন হৈ থকা নাই; সেয়েহে, সূচী।।। প্ৰবিষ্টি ২৫ অনুসৰণ কৰাটো সমীচীন অৰ্থাৎ অধীন। এনেদৰে ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডলৰ প্ৰকৃত ৰূপ বিচাৰি উলিওৱাটোৱেই হৈছে মূল পৰীক্ষা। এই কাৰ্য্যত কোনো ধৰণৰ অধিগ্ৰহণে ৰাজ্যিক আইন অকাৰ্য্যকৰী নকৰিব। এনেদৰে, অসম আইন আৰু কেন্দ্ৰীয় আইন নিজৰ সীমাত থাকি সহৱস্থান কৰিব পাৰে আৰু অসম আইনখনৰ দিশবোৰ কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ প্ৰতিকূল

নহয়, সেয়েহে ভাৰতীয় সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ২৫৪(২)ৰ দিশবোৰ মানি চলাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই।

১০. ২০১৮ চনৰ ২৪ আৰু ২৫ নং স্থানান্তৰিত গোচৰত আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী ৰাণা মুখাৰ্জীয়ে আবেদনকাৰী সকলে বিচৰা সকাহৰ প্ৰতি আমাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি দাবী কৰিছিল যে '২০১৫ চনৰ আইনখন' প্ৰণয়নৰ পিছত আবেদনকাৰী সকলৰ মৰ্যাদা আৰু অৱস্থানৰ বিৰূপ পৰিৱৰ্তন কৰা হৈছে। তেওঁ দাবী কৰে যে আবেদনকাৰী সকলে অসম আইনৰ অধীনত চিকিৎসা শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণ কৰি গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰি বিভিন্ন ৰাজ্যত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। অসম চৰকাৰে, গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এটা ৰায়, যিয়ে অসমৰ আইনখনক বাতিল কৰিছে তাৰ বিৰুদ্ধাচৰণ কৰাৰ পৰিৱৰ্তে বিৰোধী আইন অৰ্থাৎ ২০১৫ চনৰ আইনখন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ আগবাঢ়িল, যিয়ে এই স্থানান্তৰিত গোচৰ সমূহৰ আবেদনকাৰী সকলৰ ওপৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে। ২০১৫ চনত প্ৰণয়ন কৰা আইনৰ দ্বাৰা এই গোচৰসমূহৰ আবেদনকাৰী সকলৰ পদসমূহ পুনৰ নিৰ্ধাৰণ কৰি সামূহিক স্বাস্থ্য বিষয়া কৰা হয় আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ মৰ্যাদা আৰু পদ পেৰামেডিকেলৰ পৰ্যায়লৈ অৱনমিত কৰা হৈছে। আনহাতে, অসম আইনৰ অধীনত ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত তেওঁলোকক গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰা হৈছিল। এই পৰিস্থিতিত এই গোচৰসমূহৰ আবেদনকাৰী সকলে অসম আইনৰ অধীনত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে তেওঁলোকক প্ৰদান কৰা অধিকাৰ, বিশেষাধিকাৰ, মৰ্যাদা আৰু সেৱাৰ চৰ্তসমূহ অব্যাহত ৰখাটো বিচাৰিছে।

বিজ্ঞ অধিবক্তাই দাখিল কৰে যে যদিহে এই আদালতে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায়ক বাতিল কৰি একে অৱস্থাৰ গ্ৰাম্য চিকিৎসকে দাখিল কৰা বিশেষ ছুটীৰ আবেদনক অনুমতি দি অসম আইনৰ পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব লাগে, যিটো **বাহৰুল ইছলাম আৰু অন্যান্য** গোচৰত বিবেচনা কৰা হৈছিল। তেওঁ আৰু কয় যে এই আদালতে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায়ক দৃঢ় কৰিবলৈ হ'লে ২০১৫ চনৰ আইনখনৰ পৰিধি বিবেচনা কৰিব লাগে আৰু এই স্থানান্তৰিত গোচৰত আবেদনকাৰীসকলে বিচৰা সকাহ প্ৰদান কৰিব পাৰে। বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই **এছ'চিয়েচন অৱ মেডিকেল ছুপাৰস্পেচিয়েলিটি এম্পিৰেণ্টছ এণ্ড আদাৰ্ছ বনাম ইউনিয়ন অৱ ইণ্ডিয়া (২০১৯) ৮ এছ.চি.চি. ৬০৭** গোচৰৰ ২৫ আৰু ২৬ নং অনুচ্ছেদৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে য'ত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে আৰু যিটো ৰাজ্যই সুৰক্ষিত কৰিব লাগিব।

বিবেচনা কৰিবলগীয়া কথাসমূহ:

উভয় পক্ষৰ বিদ্বান অধিবক্তাসকলক শুনি আৰু নথিত থকা সকলো সমল চাই তলত দিয়া কথাবোৰ

আমাৰ বিবেচনাৰ বাবে উত্থাপন হ'ব-

(১) যিহেতু অসম বিধান সভাৰ উক্ত আইনখন প্ৰণয়ন কৰিবৰ বাবে বিধায়িনী ক্ষমতা নাই সেই কাৰণে অসমৰ আইনখন অবৈধ নেকি?

(২) ২০১৫ চনৰ আইনখনে সংবিধান উলংঘা কৰে নেকি?

(৩) কি আদেশ?

সাংবিধানিক ব্যৱস্থা:

১১. গোচৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰাৰ আগেয়ে এই গোচৰ সমূহত উত্থাপিত হোৱা বিষয়সমূহ লৈ সংবিধানত কি ব্যৱস্থা আছে তাক চোৱাটো প্ৰয়োজন।

১১.১. সহজ আৰু তাৎক্ষণিক উল্লেখৰ বাবে ভাৰতৰ সংবিধানৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহ তলত দিয়া ধৰণে উলিওৱা হৈছে।

"২৪৬ সংসদৰ দ্বাৰা আৰু ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলসমূহৰ দ্বাৰা প্ৰণীত বিধিৰ বিষয়বস্তু-

(১) খণ্ড (২) আৰু (৩)ত যিকোনো কথা থকা সত্ত্বেও সপ্তম অনুসূচীৰ সূচী ১ত প্ৰগণিত (এই সংবিধানত 'সংঘ সূচী' বুলি নিৰ্দেশিত) বিষয়সমূহৰ যিকোনো ক্ষেত্ৰতে সংসদৰ বিধি প্ৰণয়ন কৰা ক্ষমতা আছে।

(২) খণ্ড (৩)ত যিকোনো কথা থকা সত্ত্বেও সংসদৰ, আৰু খণ্ড (১)ৰ সাপেক্ষে কোনো ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলৰো, সপ্তম অনুসূচীৰ ৩ত প্ৰগণিত (এই সংবিধানৰ 'সমৰতী-সূচী' বুলি নিৰ্দেশিত) যিকোনো বিষয়ৰ ওপৰত বিধি প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা আছে।

(৩) খণ্ড (১) আৰু (২)ৰ সাপেক্ষে কোনো ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলৰ সেই ৰাজ্য বা তাৰ যিকোনো ভাগৰ কাৰণে সপ্তম অনুসূচীৰ সূচী ২ত প্ৰগণিত (এই সংবিধানত ৰাজ্য-সূচী বুলি নিৰ্দেশিত) যিকোনো বিষয়ৰ ওপৰত বিধি প্ৰণয়ন কৰাৰ অন্যান্য ক্ষমতা আছে।

(৪) তেনে বিষয় ৰাজ্য-সূচীত প্ৰগণিত বিষয় হোৱা সত্ত্বেও সংসদৰ (কোনো ৰাজ্যৰ) অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা ভাৰতৰ ৰাজ্যক্ষেত্ৰৰ যিকোনো ভাগ বিশেষৰ কাৰণে তেনে কোনো বিষয়ৰ সম্বন্ধত বিধি প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা আছে।

***

২৫৪. সংসদৰ দ্বাৰা প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডলসমূহৰ দ্বাৰা প্ৰণয়ন কৰা বিধিৰ মাজত অসংগতি-

(১) কোনো ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলৰ দ্বাৰা প্ৰণীত কোনো বিধিৰ কোনো উপবন্ধ যদি সংসদৰ দ্বাৰা প্ৰণীত, এনে কোনো বিধিৰ উপবন্ধৰ লগত যি বিধি অধিনিয়মিত কৰিবলৈ সংসদ সক্ষম হয়, অথবা সমৰতী-সূচীত প্ৰগণিত বিষয়সমূহৰ কোনোটোৰ সম্বন্ধত থকা কোনো বৰ্তমান বিধিৰ কোনো

উপবন্ধৰ লগত বিৰোধ হয়, তেনেহ'লে খণ্ড (২)ৰ উপবন্ধ সমূহৰ সাপেক্ষে যথাস্থিতি সংসদৰ দ্বাৰা প্ৰণীত বিধি, লাগিলে এনে ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলৰ দ্বাৰা প্ৰণীত বিধিৰ আগতেই পাৰিত হওক, অথবা বৰ্তমান বিধি, অভিভাবী হ'ব; আৰু ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলৰ দ্বাৰা প্ৰণীত বিধি বিৰোধৰ মাত্ৰা পৰ্য্যন্ত বাতিল হ'ব।

(২) যেতিয়া নেকি সমৱৰ্তী-সূচীত প্ৰগণিত কোনো বিষয় সম্বন্ধত কোনো ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলে কৰা বিধিত এনে কোনো উপবন্ধ থাকে, যিটো নেকি সংসদে আগতে কৰা কোনো বিধিৰ উপবন্ধৰ লগত বা তেনে বিষয় সম্বন্ধত থকা কোনো বৰ্তমান বিধিৰ উপবন্ধৰ লগত বিৰোধ হয়, তেতিয়া যদি তেনে ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলে কৰা বিধি ৰাষ্ট্ৰপতিৰ বিচাৰৰ বাবে ৰক্ষিত হৈছিল আৰু তেখেতৰ অনুমতি পাইছিল, তেতিয়া হ'লে সেইদৰে কৃত বিধি সেই ৰাজ্যত অভিভাবী হ'ব।

কিন্তু, এই উপবন্ধৰ কোনো কথাই ৰাজ্যৰ বিধান মণ্ডলে কৰা তেনে বিধিৰ পৰিৱৰ্তন, সংশোধন, সালসলনি বা নিৰসনকে অন্তৰ্গত কৰি তেনে বিষয়ৰ সম্বন্ধত কোনো সময়ত কোনো বিধি অধিনিয়মিত কৰাৰ পৰা সংসদক নিবাৰণ কৰিব নোৱাৰিব।"

১১.২. ভাৰতৰ সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ সূচী-১ (সংঘ সূচী)ৰ প্ৰবিষ্টি নং ৬৬ আৰু সূচী-৩ (সমৱৰ্তী সূচী)ৰ প্ৰবিষ্টি নং ২৫ উল্লেখ কৰাটোও উপযোগী। সেইবিলাক তলত দিয়া ধৰণৰ:-

প্ৰবিষ্টি ৬৬ সূচী-১ সংঘ সূচী:-

" ৬৬. উচ্চ শিক্ষাৰ বা গৱেষণাৰ সংস্থাসমূহৰ আৰু বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী সংস্থাসমূহৰ সমন্বয়ন আৰু মান নিৰ্ধাৰণ।"

***

প্ৰবিষ্টি ২৫ সূচী-৩ সমৱৰ্তী সূচী:-

" ২৫ সূচী-১ৰ প্ৰবিষ্টি ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ৰ উপবন্ধ সমূহৰ সাপেক্ষে কাৰিকৰী শিক্ষা, চিকিৎসা বিজ্ঞান শিক্ষা আৰু বিশ্ববিদ্যালয় সমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰি শিক্ষা, শ্ৰমিক সকলৰ ব্যৱসায়িক আৰু কাৰিকৰী প্ৰশিক্ষণ।"

১১.৩. এতিয়া আমি ওপৰত উল্লেখ কৰা ভাৰতৰ সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ সূচী ১ আৰু সূচী ২ত থকা প্ৰবিষ্টি সমূহৰ বিশদভাৱে ব্যাখ্যা কৰিম। ২৪৬ নং অনুচ্ছেদত উল্লেখ কৰা আইন প্ৰণয়ন

ক্ষমতাক ৩ খন সূচীৰ প্ৰবিষ্টি বিলাকৰ সৈতে সংগতি ৰাখি পঢ়িব লাগিব, যি বিলাকে কেন্দ্ৰীয় বিধান মণ্ডল আৰু ৰাজ্যিক বিধান সভা বিলাকে আইন প্ৰণয়ন কৰিব পৰা ক্ষেত্ৰসমূহ বৰ্ণনা কৰে। এই প্ৰবিষ্টিসমূহ ব্যাখ্যা কৰাৰ সময়ত সংকীৰ্ণ বা মাইঅ'পিক ধৰণেৰে নাচাই বহল পৰিসৰেৰে চাব লাগে, বিশেষকৈ যেতিয়া কোনো আইনৰ কোনো বিধানৰ ক্ষতিগ্ৰস্ততাক আক্ৰমণ কৰা হয়। এনে পৰিস্থিতিত প্ৰবিষ্টিটো সাধাৰণভাৱে নাচাই ইয়াৰ বিষয়বস্তুলৈ চাই উদাৰভাৱে চাব লাগিব। আদালতে, যেতিয়া বিৰুদ্ধাচৰণ কৰা প্ৰবিষ্টিসমূহৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়াই তেতিয়া পৰাপক্ষত প্ৰবিষ্টিসমূহৰ মাজত সমন্বয় বজাই ৰখাৰ চেষ্টা কৰিব লাগে। কোনো ক্ষেত্ৰত যেতিয়া এটা প্ৰবিষ্টিয়ে আন এটা প্ৰবিষ্টিৰ ওপৰা-ওপৰি হৈ যায়, তেনে ক্ষেত্ৰত আইনখনৰ প্ৰকৃত চৰিত্ৰ আৰু ই কোনটো প্ৰবিষ্টিত পৰিব সেইটো জানিবলৈ পীঠ এণ্ড ছাৰ্ভেঞ্চ নীতি প্ৰয়োগ কৰা হয়। চমুকৈ ক'বলৈ গ'লে পীঠ এণ্ড ছাৰ্ভেঞ্চ নীতি মানে হ'ল যদি সংবিধানে বিধান সভাক প্ৰদান কৰা ক্ষমতাৰ ভিতৰত কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰা হয় আৰু সেই আইনে সংবিধান আন বিধান সভাক দিয়া ক্ষমতা পৰিসৰত কাকতলীয়কৈ আঘাত কৰে, তেনে পৰিস্থিতিত সেই আইনখন অবৈধ বুলি ক'ব নোৱাৰি। আৰু এনে পৰিস্থিতিত, য'ত আইনসমূহ ওপৰা-ওপৰি হৈ গৈছে, তেনে ক্ষেত্ৰত আইনখন কোনটো প্ৰবিষ্টিৰ লগত সংগতি আছে জানিবৰ বাবে এই নীতিটো প্ৰয়োগ কৰা হ'ব। যদিহে এখন বিধান সভাৰ বাবে সংৰক্ষিত ক্ষেত্ৰত আন এখনে বেদখল কৰে তাৰ কোনো পৰিণতি নহ'ব। যদিহে এখন বিধান সভাৰ বাবে সংৰক্ষিত ক্ষেত্ৰত আন এখন বিধান সভাই দখল কৰে, তেনেহ'লে তাৰ কোনো প্ৰাসংগিকতা নাথাকিব। এখন আইন বা তাৰ কোনো উপবন্ধৰ প্ৰকৃত চৰিত্ৰ পৰীক্ষা কৰিবলৈ হ'লে সামগ্ৰিকভাৱে আইনখনৰ প্ৰতি আৰু ইয়াৰ পৰিসৰ আৰু উদ্দেশ্যৰ প্ৰতি যথাযথ গুৰুত্ব দিব লাগিব। এইটো কোৱা হয় যে এখন বিধান সভাই আন এখন বিধান সভাৰ বিধায়িনী ক্ষেত্ৰত হস্তক্ষেপ কৰা বিষয়টো বিচাৰ বিষয়-বস্তুৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৰিব লাগিব, হস্তক্ষেপৰ মাত্ৰাৰ ওপৰত নহয়।

১১.৪. সূচী ১ আৰু সূচী ২ৰ প্ৰবিষ্টি সমূহৰ মাজত সংঘাত লাগিলে সূচী ১ত উল্লেখ থকা বিষয়ৰ ওপৰত সংসদে প্ৰণয়ন কৰা আইনখন বলৱৎ থাকিব, যেনেকৈ ব্যাখ্যা কৰিলেও দুয়োটা ক্ষমতাকে একত্ৰীকৰণ কৰিব পৰা নাযাব। কিন্তু, যদিহে পীঠ এণ্ড ছাৰ্ভেঞ্চ নীতি প্ৰয়োগ কৰি দেখা যায় যে সংঘাত লগা প্ৰবিষ্টি সূচী ২ত পৰে, তেতিয়া ৰাজ্যিক বিধান সভাৰ ক্ষমতাৰ ওপৰত কোনো ধৰণৰ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিব পৰা নাযাব যে বিষয়টো কেন্দ্ৰীয় সূচী বা সংলগ্ন সূচীৰ অন্তৰ্ভুক্ত। এই কথাটো **প্ৰফুল্ল কুমাৰ মুখাৰ্জী বনাম বেংক অৱ কমাৰ্চ, খুলনা, এ.আই.আৰ. ১৯৪৭ পি.চি. ৬০** ("Prafulla Kumar Mukherjee") গোচৰত কোৱা হৈছিল। **ষ্টেট অৱ বোম্বে বনাম এফ.এন. বালচাৰা, এ.আই.আৰ. ১৯৫১ এছ.চি. ৩১৮** গোচৰত কোৱা হৈছিল যে পীঠ এণ্ড ছাৰ্ভেঞ্চ নীতি মতে যদি কোনো উপযুক্ত ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত বিধান মণ্ডলে প্ৰণয়ন কৰা আইনে ঘটনাক্ৰমে

কাকতলীয়ভাৱে আন বিধান মণ্ডলৰ অধীনত থকা বিষয়বস্তুত স্পৰ্শ কৰে, তেতিয়া সেই আইনখন অবৈধ বুলি ক'ব নোৱাৰি।

১১.৫. **আটিয়াবাৰী টি কোম্পেনী লিমিটেড বনাম ষ্টেট অৱ অসম, এ.আই.আৰ. ১৯৬১ এছ.চি. ২৩২**, ("আটিয়াবাৰী টি কোম্পেনী লিমিটেড") গোচৰত কৈছে যে যেতিয়া বিধান মণ্ডলৰ আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ ওপৰত বিবাদ হয়, তেতিয়া পীঠ এণ্ড ছাবষ্টেন্স নীতিটো প্ৰয়োগ কৰা হয় আৰু তেনে বিবাদ প্ৰবিষ্টিটোৰ লগত সম্পৰ্ক থকা তথ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি নিষ্পত্তি কৰিব লাগিব। যেতিয়া বিধায়িনী ক্ষমতাৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন হয়, তেতিয়া গোটেই আইনখনকে চাব লাগিব যদিহে ইয়াৰ প্ৰবিষ্টিৰ সৈতে সম্পৰ্ক যথেষ্ট হোৱাৰ লগতে দূৰৱৰ্তী নহয় আৰু এই কথাখিনি **জাগাৰ প্ৰিণ্টছ বনাম ইউনিয়ন অৱ ইণ্ডিয়া, এ.আই.আৰ. ১৯৮৯ এছ.চি. ৫১৬**, ("জাগাৰ প্ৰিণ্টছ") গোচৰত দিয়া বিধান হিচাপে ল'ব পাৰি।

১১.৬. ২৪৬ অনুচ্ছেদত উল্লেখ থকা সূচীসমূহত ব্যৱহাৰ কৰা অভিব্যক্তিটো হ'ল '**উইথ ৰেছপেক্ট টু**'। উক্ত অভিব্যক্তিটোৱে বিধান মণ্ডল সমূহৰ নিজ নিজ ক্ষেত্ৰৰ সূচীত থকা বিষয়ৰ ওপৰত আইন প্ৰণয়ন কৰিব পৰা ক্ষমতাৰ কথা বুজাইছে। উদাহৰণস্বৰূপে- যদি এটা প্ৰবিষ্টিয়ে কৰ আৰোপ কৰিব পৰা বস্তুৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিছে, উক্ত বস্তুটোৰ বিভিন্ন পৰ্য্যায়ত কৰ লগাব পৰা কথাখিনিলৈ আইন প্ৰণয়ন কৰিব পাৰি যদিহে সেই বিষয়ে বেলেগ এটা বিধায়িনী প্ৰবিষ্টিত উল্লেখ কৰা নাই। এনেদৰে আদালতে এখন আইনৰ বৈধতা বিচাৰ কৰিবলৈ যাওঁতে আইনখনৰ প্ৰকৃত চৰিত্ৰ আৰু স্বভাৱ বিচাৰি উলিয়াব লাগে। পীঠ এণ্ড ছাবষ্টেন্স নীতি প্ৰয়োগ কৰি বিধায়িনী সূচী সমূহ ব্যাখ্যা কৰোতে চাব লগা কথাটো হ'ল এখন বিধান মণ্ডলে যি বিষয়ৰ ওপৰত আইন প্ৰণয়ন কৰিছে, সেই বিষয়টো সংবিধানে সেই বিধান সভাক অৰ্পণ কৰিছে নে নাই **এফ. এন. বালচাৰা** অনুসৰি।

১১.৭. **ওজাগাৰ প্ৰিণ্টছ** গোচৰত পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল যে সূচীসমূহত থকা প্ৰবিষ্টি সমূহক ঠেক দৃষ্টিৰে নাচাই বহল দৃষ্টিভংগীৰে চাই এটা উদাৰ ৰূপ দিব লাগে। কাৰণ প্ৰবিষ্টি বিলাক আইন প্ৰণয়নৰ উৎস নহয়, বৰঞ্চ আইন প্ৰণয়নৰ বিষয় বা ক্ষেত্ৰহে। যেতিয়া বিধায়িনী সামৰ্থ্যতা লৈ প্ৰশ্ন উঠে, তেতিয়া ২৪৬ অনুচ্ছেদত উল্লেখ থকা '**উইথ ৰেছপেক্ট টু**' অভিব্যক্তিটোৱে এইটো চায় যে আইন প্ৰণয়ন কৰা কিবা বিশেষ বিষয় লৈ আইনখনক সামগ্ৰিকভাৱে চোৱা হৈছে নে নাই। পীঠ এণ্ড ছাবষ্টেন্স নীতি প্ৰয়োগ কৰোতে- (১) আইনখন সামূহিকভাৱে চাব লাগিব, (২) আইনখনৰ মুখ্য উদ্দেশ্য চাব লাগিব আৰু (৩) উপবন্ধৰ পৰিসৰ আৰু প্ৰভাৱ চাব লাগিব।

১১.৮. যদিহে প্ৰশ্ন উত্থাপন হোৱা বিধায়িনী প্ৰবিষ্টি অনুসৰি হয় আৰু অন্য কোনো সাংবিধানিক বাধা নাই তেন্তে সেই ক্ষমতাত কোনোৱে বাধা দিব নোৱাৰিব। এইটোৱে অন্যান্য আনুসংগিক আৰু অধীনস্থ বিষয় বিলাকলৈ প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰি, যি বিলাক ভালদৰে আৰু যুক্তিসংগতভাৱে বিধায়িনী

বিষয় বা শ্রেণীত অন্তর্ভুক্ত কৰে **ইউনাইটেড প্ৰভিন্স বনাম এটিকা বেগম, এ.আই.আৰ. ১৯৪১ এছ.চি. ১৬** ("ইউনাইটেড") গোচৰত।

১১.৯. **কেলকাত্তা গেছ কোম্পানী বনাম ষ্টেট অৱ ৱেষ্ট বেংগল, এ.আই.আৰ. ১৯৬২ এছ.চি. ১০৪৪**, ("কেলকাত্তা গেছ কোম্পানী") গোচৰত কোৱা হৈছিল যে সূচী সমূহত থকা প্ৰবিষ্টি সমূহ ব্যাখ্যা কৰোতে চাব লগা অন্য এটা দিশ হ'ল যে প্ৰবিষ্টি বিলাক ব্যাখ্যা কৰোতে সেই বিলাকৰ মাজত সামঞ্জস্য বজাই ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব, যাতে এটা প্ৰবিষ্টিৰ ব্যাখ্যাই আন এটা প্ৰবিষ্টিক মূল্যহীন কৰি নেপেলায়। এইটো তেতিয়া কৰিব লাগিব যেতিয়া কিছুমান বিভিন্ন সূচীত বা একে সূচীত থকা প্ৰবিষ্টিৰ মাজত প্ৰত্যক্ষ সংঘাত হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত আদালতৰ দায়িত্ব হ'ল প্ৰবিষ্টি বিলাকৰ মাজত সামঞ্জস্য বজাই ৰাখি এটা ব্যাখ্যা ডাঙি ধৰা, যাতে দুয়োটা প্ৰবিষ্টিয়ে সামঞ্জস্য বজাই ৰাখি কাৰ্যক্ষম হৈ থাকে। অন্যহাতে, এটা ব্যাখ্যা যিয়ে অন্য এটা প্ৰবিষ্টিক নিঃশেষ কৰি পেলায় তেনে ব্যাখ্যা গ্ৰহণ কৰিব নালাগে।

১১.১০. ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা এইটো সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পাৰে যে এখন বিধান সভাই যদি তাৰ বিধায়িনী ক্ষমতাৰ বাহিৰত আইন প্ৰণয়ন কৰে, তেন্তে আইন প্ৰাৰম্ভিকতে অবৈধ হ'ব। বিধায়িনী ক্ষমতাৰ অভাৱত আইনখন অবৈধ হ'ব। এইটো **আৰ.এম.ডি.চি. বনাম ইউনিয়ন অৱ ইণ্ডিয়া, এ.আই.আৰ. ১৯৫৭ এছ.চি. ৬২৮**, গোচৰত কোৱা হৈছিল।

১১.১১. সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ আধাৰত সূচী ১ আৰু সূচী ২ দুটা ভাগত বিভক্ত কৰিছে। এটা হ'ল নিৰ্দিষ্ট বিষয়ৰ ওপৰত আইন প্ৰণয়ন কৰিব পৰা আৰু আনটো হ'ল কৰ আৰোপ কৰিব পৰা। **হইষ্ট ফাৰ্মাচেটিকেলছ লিমিটেড বনাম ষ্টেট অৱ বিহাৰ, এ.আই.আৰ. ১৯৮৩ এছ.চি. ১০১৯**, ("হইষ্ট ফাৰ্মাচেটিকেলছ লিমিটেড"), গোচৰত এই বুলি কোৱা হৈছিল যে বিধায়িনী ক্ষমতাৰ ক্ষেত্ৰত কৰ আৰোপ কৰিব পৰাটো এটা স্বতন্ত্ৰ বিষয়।

১১.১২. ওপৰত কৰা আলোচনা বিলাকৰ আলম লৈ আমি বিবেচনাৰ বাবে উলিওৱা কথা বিলাকৰ উত্তৰ দিব পাৰো। আৰু সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ সূচী সমূহত থকা প্ৰবিষ্টি সমূহৰ ব্যাখ্যা দিবলৈ যাওঁতে তলত দিয়া পন্থাসমূহ লোৱা হ'ল:-

(i) বিভিন্ন সূচীত থকা প্ৰবিষ্টিসমূহক কোনোটোকে ঠেক দৃষ্টিভংগীৰে নাচাই সকলোকে একেলগে চাব লাগিব। কেন্দ্ৰীয় বিধান মণ্ডল আৰু ৰাজ্যিক বিধান সভা বিলাকৰ ক্ষমতাসমূহে ভালদৰে আৰু নিৰ্দিষ্টকৈ দিয়া আছে। গতিকে এটা প্ৰবিষ্টিৰ ব্যাখ্যা আন এটা প্ৰবিষ্টিত কৈ বহল হ'ব নোৱাৰিব। যদি এটা প্ৰবিষ্টি বহলার্থত দিয়া থাকিলেও তাৰ ব্যাখ্যা আন এটা প্ৰবিষ্টিক সক্ষম কৰি দিব পৰাকৈ দিব পৰা নাযাব। যদি বিভিন্ন প্ৰবিষ্টিৰ মাজত সংঘাত হয়, তেতিয়া আদালতৰ প্ৰথম দায়িত্ব হ'ল প্ৰথমতে দুয়োটাৰ মাজত সামঞ্জস্য বজাই ৰখা।

(ii) যদি কোনো আইন লৈ দুটা প্ৰবিষ্টিৰ ইটো সিটোৰ ওপৰাওপৰি হৈ যায় তেতিয়া পীঠ এণ্ড ছাবষ্টেন্স নীতিটো প্ৰয়োগ কৰি আইনখনৰ প্ৰকৃত স্বভাৱ আৰু কোনটো প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত পৰিব তাক বিচাৰ কৰিব লাগে।

(iii) যেতিয়া এটা প্ৰবিষ্টি আন এটা প্ৰবিষ্টিৰ অধীনস্থ হয়, এইটো বুজায় যে প্ৰথম প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত আইন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ বিচাৰিলে, দ্বিতীয় প্ৰবিষ্টিটোৰ আধাৰত উপযুক্ত ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত বিধান সভাই আগতে প্ৰণয়ন কৰি থোৱা আইনখনৰ প্ৰতি নজৰ ৰাখিব লাগিব।

(iv) যেতিয়া কোনো এটা বিষয় সাধাৰণ আৰু আনটো নিৰ্দিষ্ট হয়, তেতিয়া আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষেত্ৰত পিছৰটোৱে আগৰটোক বাদ দিব। যদিহে দুয়োটাৰ মাজত সামঞ্জস্য নঘটে, তেতিয়া সূচী ২য়ে সূচী ১ক আইন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ এৰি দিব।

(v) সপ্তম অনুসূচীৰ সূচীত থকা প্ৰবিষ্টি সমূহ সূক্ষ্মভাৱে পৰ্যবেক্ষণ কৰি বিবেচনা কৰিব পাৰি যে সংবিধান বিধায়িনী বিষয় সমূহ তিনিটা ভাগত বিভক্ত কৰিছে যাতে, (১) আইন প্ৰণয়ন কৰিব পৰা প্ৰবিষ্টিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আইন প্ৰণয়ন কৰিব পাৰি; (২) কৰ আৰোপ কৰিব পৰা প্ৰবিষ্টিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৰ আৰোপ কৰিব পাৰি; আৰু (৩) মাছুল আৰু ষ্টাম্প শুল্ক আৰোপ কৰিব পৰা প্ৰবিষ্টিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মাছুল আৰু ষ্টাম্প শুল্ক সংগ্ৰহ কৰিব পৰা যায়। এনেদৰে, কৰ আৰোপ কৰিব পৰা প্ৰবিষ্টিৰ বিষয়ে স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে। গতিকে সংঘ আৰু ৰাজ্যৰ কৰ আৰোপ কৰিব পৰা ক্ষমতাৰ মাজত সংঘাত থাকিব নোৱাৰে।

ভাৰত যুক্তৰাজ্য/সংঘৰ হৈ আগবঢ়োৱা যুক্তি:

১২. এই ক্ষেত্ৰত এ.এছ.জি. শ্ৰী নটৰাজে ভাৰত সংঘৰ হৈ যুক্তি দৰ্শায় যে অসম বিধান সভাৰ চিকিৎসা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়ন কৰাত দুই ধৰণৰ বাধা আছে- প্ৰথম হ'ল ৰাজ্যই প্ৰণয়ন কৰা চিকিৎসা শিক্ষা আইন সূচী ১ৰ প্ৰবিষ্টি নং ৬৬ অনুসৰি হ'ব লাগিব, য'ত সমন্বয় আৰু দৃঢ়তাৰ বিষয়ে কোৱা হৈছে। সেই বিষয়ত অসম বিধান সভা বা অন্য বিধান সভাই শিক্ষা ক্ষেত্ৰত মূলত চিকিৎসা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰণয়ন কৰা আইন ১ নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ৬৬ অনুসৰি হ'ব লাগিব। দ্বিতীয়টো বাধা হ'ল যদি ৰাজ্যিক বিধান সভাই ৩ নং সমৱৰ্তী সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ অনুসৰি আইন প্ৰণয়ন কৰিলে সেই আইন কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিৰোধী হ'ব নোৱাৰিব আৰু আৰু ২৫৪ অনুচ্ছেদৰ মানদণ্ড সমূহ প্ৰযোজ্য হ'ব। তেওঁ কৈছে যে ৩ নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ৰ আধাৰত প্ৰণয়ন কৰা আইনৰ বৈধতা বিচাৰ কৰাৰ আগতে প্ৰথমে এইটো চাব লাগিব যে ৰাজ্যিক আইনে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ লগত সংঘাত হৈছে নেকি; যাৰ বিষয়ে ১নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ৬৬ত উল্লেখ আছে য'ত সমন্বয় আৰু দৃঢ়তাৰ কথা কোৱা হৈছে। তেওঁৰ মতে, যদি তেনে ধৰণেই হয়, তেন্তে সংসদে প্ৰণয়ন কৰা আইন কেন্দ্ৰীয় আইন হয়। পীঠ এণ্ড ছাবষ্টেন্স নীতি প্ৰয়োগ কৰোতে ই ১নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ৬৬ৰ চাৰিসীমাৰ ভিতৰত থাকিব

আৰু ৰাজ্যিক বিধান সভাই ৩ নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ৰ আধাৰত প্ৰণয়ন কৰা যিকোনো আইন ওফৰাই দিব। যদি কোনো আইনে ১নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ৬৬ত উল্লেখ থকা বিষয়বস্তুৰ হস্তক্ষেপ নকৰে আৰু ৰাজ্যিক বিধান সভাই সূচী ৩ৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ৰ অধীনত বিধায়িনী ক্ষমতাৰ গণ্ডীৰ ভিতৰত থাকি তেনে ধৰণেৰে আইন প্ৰণয়ন কৰে, সেই ক্ষেত্ৰত চাব লগা কথাটো হ'ল তেনে আইন যিকোনো কেন্দ্ৰীয় আইনৰ পৰিপন্থী নেকি, যাৰ লগত ৩নং সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ৰ সম্পৰ্ক আছে। যদি তেনে হয়, তেতিয়া ৰাজ্যিক আইন কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিৰোধী হৈ অকাৰ্য্যকৰী হৈ পৰিব যদিহে সংবিধানৰ ২৫৪ অনুচ্ছেদৰ উপ-দফা (২) অনুসৰি ৰাষ্ট্ৰপতিৰ স্বাক্ষৰ পোৱা নাই।

১৩. শ্ৰী নাটৰাজে এই গোচৰটোত দাবী কৰিছিল যে, ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ (আই.এম.চি.) আইন, ১৯৫৬-খন হৈছে এনে এখন আইন, যিখন আইন মূল আৰু বিষয়বস্তুৰ ফালৰ পৰা প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ অন্তৰ্গত আৰু সমগ্ৰ দেশতে প্ৰযোজ্য চিকিৎসা শিক্ষাৰ সময় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত এই আইনখন এখন কেন্দ্ৰীয় আইন আৰু সেইবাবে, কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ সংঘাতত থকা ৰাজ্যিক আইনখনে সাংবিধানিকতা লাভ কৰিব নোৱাৰে। গতিকে, ৰাজ্যিক আইনখনক অকাৰ্য্যকৰী আৰু অবৈধ হিচাপে ঘোষণা কৰিব লাগিব। কাৰণ, তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত থকা ৰাজ্যিক আইন এখন, প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত থাকে আৰু সেয়েহে ৰাজ্যিক আইনখনে কেন্দ্ৰীয় আইনখন মানি চলিবলৈ বাধ্য। অতিৰিক্ত চলিচিটৰ জেনেৰেলজনে দাবী কৰিছিল যে সংবিধানৰ অধীনত থকা এনে ব্যৱস্থাই সংবিধানৰ ২৪৬ নং ধাৰাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ফেডাৰেল আধিপত্যৰ ফালে আঙুলিয়াই দিয়ে।

১৪. গতিকে, মাননীয় অতিৰিক্ত চলিচিটৰ জেনেৰেল শ্ৰী নাটৰাজৰ মতে ৰাজ্যিক আইনখনক অবৈধ হিচাপে ধৰা হৈছে আৰু গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠে এই আইনখনক সঠিকভাৱে বাতিল কৰিছে। তেওঁ অৱশ্যে দাবী কৰিছিল যে উচ্চ ন্যায়ালয়খনে ৰাজ্যিক আইনখনৰ প্ৰণয়নক বাধা দিবলৈ বিৰোধী নীতিৰ প্ৰয়োগ কৰিছে, যিটো সম্পূৰ্ণৰূপে অপ্ৰয়োজনীয় আছিল। যুক্তিটো গ্ৰহণযোগ্য ন'হলেও, সিদ্ধান্তটো কিন্তু শুদ্ধ হ'ব পাৰে। মাননীয় অতিৰিক্ত চলিচিটৰ জেনেৰেলজনৰ উপৰোক্ত দাখিলবোৰ মনত ৰাখি, আমি বিষয়টো অধিক বিবেচনা কৰিবৰ বাবে আগবাঢ়িব পাৰোঁ।

প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি আৰু তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ মাজত আন্তঃক্ৰিয়া বা পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া:

১৫. যিহেতু এই আপীলসমূহ অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি আৰু তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ ব্যাখ্যাৰ সৈতে জড়িত, গতিকে এই ন্যায়ালয়ৰ তলত দিয়া সিদ্ধান্তসমূহৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়, যিবোৰ সিদ্ধান্তই পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা

প্ৰবিষ্টিসমূহৰ আন্তঃক্ৰিয়া পৰীক্ষা কৰে:

i) **গুজৰাট বিশ্ববিদ্যালয়, আহমেদাবাদ, বনাম শ্ৰী কৃষ্ণ ৰংগনাথ মুখোব্বাৰ, এ.আই.আৰ ১৯৬৩ এছ.চি. ৭০৩, ("গুজৰাট বিশ্ববিদ্যালয়, আহমেদাবাদ")** গোচৰত এই ন্যায়ালয়ৰ সংবিধানিক বিচাৰপীঠত আগবঢ়োৱা যুক্তি-তৰ্কসমূহ বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষাৰ এক বিশেষ মাধ্যম নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ আৰু ৰাজ্যিক বিধানমণ্ডলৰ আইনী দক্ষতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আছিল। এই আদালতে অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে এই প্ৰশ্নটোও বিবেচনা কৰিছিল যে গুজৰাট বিশ্ববিদ্যালয় আইন, ১৯৪৯-এ (যি বিশ্ববিদ্যালয়খনক গুজৰাটী বা হিন্দী বা দুয়োটাকে বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ অধীনস্থ মহাবিদ্যালয়সমূহত শিক্ষা আৰু পৰীক্ষাৰ একচেটিয়া মাধ্যম হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰিছিল) প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ উলংঘা কৰিবনে? সেই গোচৰত উত্থাপিত এটা যুক্তি আছিল যে সপ্তম অনুসূচীৰ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত উচ্চ শিক্ষা বা বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠানত গৱেষণা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিষ্ঠানসমূহত সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ ক্ষমতা সংসদক প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু এই বিষয়সমূহক দ্বিতীয় সূচীৰ ১১ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰা বাদ দিয়া বুলি গণ্য কৰিব লাগিব (তেতিয়া যিদৰে আছিল), যাক এইদৰে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি:

"বিশ্ববিদ্যালয়সমূহক ধৰি শিক্ষাব্যৱস্থাতো, প্ৰথম সূচীৰ ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি আৰু তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ নিয়মৰ অধীনত।"

এনে বিতৰ্কক সম্বোধন কৰি ন্যায়াধীশ জে.চি.শ্বাহে সংখ্যাগৰিষ্ঠৰ হকে ভাষণ দি (ন্যায়াধীশ চুৰ্বা ৰাও বিৰোধী)এই কথা লক্ষ্য কৰিছিল যে উচ্চ বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী শিক্ষা আৰু শ্ৰমৰ বৃত্তিমূলক আৰু কাৰিকৰী প্ৰশিক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়নৰ বাবে থকা ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ ক্ষমতা, দ্বিতীয় সূচীৰ ১১ নং প্ৰবিষ্টিত উল্লেখ কৰা প্ৰথম সূচী আৰু তৃতীয় সূচীৰ পাঁচটা বিষয়ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়। প্ৰথম সূচীৰ ৬৩-ৰ পৰা ৬৬ নং বিষয়সমূহ শিক্ষাৰ বিষয়ৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে আৰু এই বিষয়সমূহৰ সন্দৰ্ভত আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা কেৱল সংসদৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা হৈছে। বিশ্ববিদ্যালয়কে ধৰি শিক্ষাব্যৱস্থাৰ বাবে আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষেত্ৰত ৰাজ্যৰ ক্ষমতাক সংসদক যিমানখিনি লৈকে ন্যস্ত কৰা হৈছে, সেইখিনিক সীমিত বুলি গণ্য কৰিব লাগিব। ইয়াৰ উপৰিও দেখা গ'ল যে যদি আইন প্ৰণয়নৰ কোনো বিষয় ৬৩ৰ পৰা ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ দ্বাৰা সামৰি লোৱা হয়, আনহাতে, যদিও ই দ্বিতীয় সূচীৰ ১১ নং প্ৰবিষ্টিৰ

অধীনত সামৰি লোৱাৰ দৰে “বিশ্ববিদ্যালয়কে ধৰি শিক্ষাব্যৱস্থা”ৰ বৃহত্তৰ ক্ষেত্ৰখনৰ ভিতৰত পৰে, তেন্তে সেই বিষয়ৰ ওপৰত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা কেৱল সংসদৰ হাতত থকা উচিত। দ্বিতীয় সূচীৰ ১১ নং প্ৰবিষ্টি আৰু প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি নিঃসন্দেহে অভাৱলেপ বা অভিব্যাপন হোৱা বুলি স্বীকাৰ কৰি, এইটো ধৰা হৈছিল যে উক্ত প্ৰবিষ্টিসমূহ সুসংগতভাৱে ব্যাখ্যা কৰিব লাগিব আৰু অভাৱলেপ হৈ থকাৰ পৰিসৰলৈকে, প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিয়ে প্ৰদান কৰা ক্ষমতাই দ্বিতীয় সূচীৰ ১১ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ৰাজ্যৰ ক্ষমতাৰ ওপৰত প্ৰাধান্য বিস্তাৰ কৰিব লাগিব। বিচাৰপীঠৰ গৰিষ্ঠসংখ্যকে এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে কেন্দ্ৰৰ ওচৰত সেই বিষয়সমূহৰ প্ৰসাৰতাৰ সন্দৰ্ভত ক্ষমতা থাকিব লাগিব। যেতিয়ালৈকে উচ্চ শিক্ষা বা গৱেষণা আৰু বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠানসমূহত সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা আইনী মুৰব্বীৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ আছে, তেতিয়ালৈকে শিক্ষাৰ মাধ্যমৰ সন্দৰ্ভত আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ দ্বাৰা কেন্দ্ৰৰ হাতত ন্যস্ত বুলি গণ্য কৰিব লাগিব। এই আদালতে এই যুক্তি নাকচ কৰিছিল যে নিৰ্দেশনাৰ মাধ্যম নিৰ্ধাৰণ কৰাটো প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিত থকা উচ্চ শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ আৰু সমন্বয়ৰ অন্তৰ্গত নহয়। ইয়াত স্পষ্টভাৱে কোৱা হৈছিল যে ই উক্ত প্ৰবিষ্টিৰ আওতাৰ ভিতৰত আছে। সেই অনুসৰি, ৰাজ্যিক বিধানমণ্ডল সেই ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ যোগ্য নহয় বুলি ধৰা হৈছিল।

ii) **তামিলনাডু চৰকাৰ বনাম অধিয়ামান এডুকেচনেল এণ্ড ৰিচাৰ্চ ইনষ্টিটিউট, (১৯৯৫) ৪ এছচিচি ১০৪, (“অধিয়ামান এডুকেচনেল এণ্ড ৰিচাৰ্চ ইনষ্টিটিউট”)-** গোচৰত এই আদালতে কাউন্সিল ফৰ টেকনিকেল এডুকেচ্যন এক্ট, ১৯৮৭ (যিখন আইন হৈছে এখন সংসদীয় আইন) বলবৎ হোৱাৰ পিছতো, তামিলনাডু প্ৰাইভেট কলেজ (ৰেগুলেছ্যন) আইন, ১৯৭৬-ৰ অধীনত আৰু তাৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা আইন আৰু অধ্যাদেশৰ অধীনত কাম কৰি কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠান এটা আৰম্ভ কৰাৰ অনুমতি প্ৰদান আৰু প্ৰত্যাহাৰ কৰাৰ ক্ষমতা ৰাজ্য চৰকাৰৰ আছে নে নাই- এই প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰিছিল। বিতৰ্কৰ সূচনা কৰা তথ্যসমূহ আছিল যে- ১৯৮৪ চনৰ ১৭ এপ্ৰিল তাৰিখৰ চৰকাৰী স্মাৰকপত্ৰৰ ভিত্তিত তামিলনাডু চৰকাৰৰ ওচৰত নতুন স্ব-বিত্তীয় ব্যক্তিগত অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয় আৰম্ভ কৰাৰ অনুমতিৰ বাবে প্ৰতিপক্ষ প্ৰতিষ্ঠানে আবেদন জনাইছিল, যিয়ে ব্যক্তিগত পৰিচালনাৰ দ্বাৰা চৰকাৰৰ প্ৰতি কোনো আৰ্থিক প্ৰতিশ্ৰুতি নোহোৱাকৈ, কিন্তু কিছুমান চৰ্ত পূৰণ কৰি, স্ব-বিত্তীয়

আঁচনিৰ অধীনত নতুন অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয় আৰম্ভ কৰাৰ অনুমতি দিছিল। ৰাজ্য চৰকাৰে ১৯৮৭ চনৰ ৯ জুন তাৰিখে দিয়া আদেশৰ জৰিয়তে ১৯৮৭-৮৮ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ধৰ্মপুৰী জিলাৰ হোছুৰত আধিয়ামান কলেজ অৱ ইঞ্জিনিয়াৰিং নাম আৰু শৈলীৰে এখন ব্যক্তিগত অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয় আৰম্ভ কৰাৰ অনুমতি ন্যাসটোক প্ৰদান কৰে। চৰকাৰে জাৰি কৰা এটা চৰ্ত আছিল যে প্রতিষ্ঠানটোৱে পৰিচালনা কোটা বা সংৰক্ষণৰ অধীনত অনুমোদিত নামভৰ্তিৰ ক্ষেত্ৰত ৫০ শতাংশ পৰ্যন্ত নিজৰ পছন্দৰ প্ৰাৰ্থীৰ নামভৰ্তি কৰাব পাৰিব, আৰু বাকী ৫০ শতাংশ আসন কাৰিকৰী শিক্ষা সঞ্চালকে চৰকাৰী আৰু চৰকাৰী সাহায্যপ্ৰাপ্ত অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত নামভৰ্তিৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা অনুমোদিত তালিকাৰ প্ৰাৰ্থীসকলৰ ভিতৰত ভগাই দিব লাগিব। চৰকাৰে এইটোও নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল যে তেওঁলোকে আৰোপ কৰা কোনো চৰ্ত পূৰণ নহ'লে মহাবিদ্যালয়খন আৰম্ভ কৰিবলৈ দিয়া অনুমতি প্ৰত্যাহাৰ কৰা হ'ব। ১৯৮৯ চনৰ জুলাই মাহত বিশ্ববিদ্যালয়খনে প্রতিপক্ষ প্রতিষ্ঠানলৈ এক বাৰ্তা প্ৰেৰণ কৰি তেওঁলোকক জনায় যে ছিণ্ডিকেটে চৰকাৰৰ দ্বাৰা নিযুক্ত হাই পাৱাৰ কমিটিৰ প্ৰতিবেদন গ্ৰহণ কৰিছে আৰু ই প্ৰথম বৰ্ষটোৰ ১৯৮৯-৯০ চনৰ বাবে অস্থায়ী স্বীকৃতি লাভৰ অৰ্থে প্রতিষ্ঠানটোৰ অনুৰোধ আৰু লগতে ১৯৮৯-৯০ চনৰ বাবে দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় বৰ্ষৰ পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে অস্থায়ী স্বীকৃতিৰ অনুৰোধ নাকচ কৰাৰ সংকল্প লৈছিল। উক্ত বাৰ্তাৰ জৰিয়তে প্রতিপক্ষক এইটোও জনোৱা হৈছিল যে ইতিমধ্যে ১৯৮৭-৮৮ আৰু ১৯৮৮-৮৯ শিক্ষাবৰ্ষত নামভৰ্তি কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক পৰ্যাপ্ত সুবিধা থকা অন্যান্য প্রতিষ্ঠানসমূহৰ মাজত বিতৰণ কৰাৰ বিকল্প ব্যৱস্থা তেওঁলোকে গ্ৰহণ কৰিব লাগে। চৰকাৰে নিযুক্তি দিয়া হাই পাৱাৰ কমিটিৰ প্ৰতিবেদন গ্ৰহণ কৰি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ছিণ্ডিকেটে গৃহীত কৰা যোগাযোগ আৰু প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতি থকা প্ৰত্যাহ্বানক উচ্চ ন্যায়ালয়ত উপস্থাপন কৰা হয়, আৰু অৱশেষত এই বিষয়টো এই ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত প্ৰত্যাহ্বানৰ বিষয় হৈ পৰে। উক্ত গোচৰটোত এই ন্যায়ালয়ৰ বাবে ডাঙৰ প্ৰশ্নটো আছিল সৰ্বভাৰতীয় কাৰিকৰী শিক্ষা পৰিষদ আইন, ১৯৮৭ আৰু তামিলনাডু ব্যক্তিগত মহাবিদ্যালয় (নিয়ন্ত্ৰণ) আইন, ১৯৭৬-ৰ মাজত হোৱা সংঘাত, কাৰণ এই ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ তুলনাত, ৰাজ্যিক আইনখনে স্বীকৃতি বিচৰা কাৰিকৰী বিশ্ববিদ্যালয়বোৰে পালন কৰিবলগীয়া যথেষ্ট পৃথক আৰু অধিক কঠোৰ মাপকাঠি প্ৰদান কৰিছে।

সেই পটভূমিতেই এই আদালতে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি আৰু তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং

প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰ বিশ্লেষণ কৰিছিল আৰু তলত দিয়া নীতিসমূহ বাচি উলিয়াইছিল:

[ii] সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ কেন্দ্ৰীয় তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিত ব্যৱহৃত "সমন্বয়" অভিব্যক্তিটোৱে কেৱল মূল্যায়ন অৰ্থ নুবুজায়। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল এটা নিৰ্দিষ্ট শৈলী, আঁচনি বা উন্নয়নৰ পৰিকল্পনা অনুসৰি এক সমন্বিত কাৰ্য্যৰ বাবে একেধৰণৰ বা অভিন্ন আৰ্হি গঢ়ি তোলাৰ লক্ষ্যেৰে হোৱা সমন্বয়। সেয়েহে ইয়াত কেৱল মানদণ্ডৰ বৈষম্য দূৰ কৰাৰ বাবেই নহয়, এনে বৈষম্য সৃষ্টিৰ কাৰকসমূহ ৰোধ কৰাৰ বাবেও পদক্ষেপ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। সেইবাবে ইয়াত "সমন্বয়"ক অসম্ভৱ বা কঠিন কৰি তুলিব পৰা কাৰকসমূহ ৰোধ কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় সকলো কাম কৰাৰ ক্ষমতাও অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব। এই ক্ষমতা হৈছে নিৰপেক্ষ আৰু চৰ্তহীন আৰু কোনো বৈধ বাধ্যতামূলক কাৰণৰ অভাৱত ইয়াৰ স্পষ্ট আৰু প্ৰকাশ্য উদ্দেশ্য অনুসৰি এই ক্ষমতাক সম্পূৰ্ণ কাৰ্যকৰী কৰিব লাগিব।

[iii] যদিও ৰাজ্যিক আইনখন সমবৰ্তী সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল, কিন্তু বাস্তৱ ক্ষেত্ৰত এই আইনখনে কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা প্ৰণয়ন কৰা অধীনস্থ আইনকে ধৰি আইনসমূহ, যিসমূহ সমবৰ্তী সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা হৈছে বা কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি কাৰ্যকৰীকৰণৰ বাবে প্ৰণয়ন কৰা হৈছে, সেই আইনসমূহৰ কিছু অংশত হস্তক্ষেপ কৰিছে বা সংঘাতত পৰিছে, সেই অংশসমূহ বাতিল আৰু অকাৰ্যকৰী হ'ব।

[iiii] যদি দুয়োখন আইনৰ মাজত সংঘাত হয় আৰু যদিহে ৰাজ্যিক আইনখনক ২৫৪ নং অনুচ্ছেদৰ দফা (২) ৰ মূল অংশৰ বিধানৰ দ্বাৰা ৰক্ষা কৰা নহয়, তেন্তে ৰাজ্যিক আইনখন কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ প্ৰতি বিৰোধী হোৱাৰ বাবে, ৰাজ্যিক আইনখনক অকাৰ্যকৰী কৰা হ'ব।

[iv] ৰাজ্যিক আইনখনে কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিত হস্তক্ষেপ কৰে নে সমবৰ্তী সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কেন্দ্ৰই প্ৰণয়ন কৰা আইনখনৰ বিৰোধিতা কৰে, সেই কথা দুয়োখন আইনৰ পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব আৰু প্ৰতিটো গোচৰৰ তথ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগিব।

[v] যেতিয়া উপলব্ধ পৰিস্থিতি/আসনতকৈ আবেদনকাৰীৰ সংখ্যা অধিক হয়, তেতিয়া আবেদনকাৰীসকলক চৰ্ট-লিষ্ট কৰিবৰ বাবে কেন্দ্ৰ বা কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰণ কৰা মানদণ্ড বা অৰ্হতাতকৈ উচ্চ মানদণ্ড বা অৰ্হতা

নির্ধারণ কৰাত ৰাজ্যিক কৰ্তৃপক্ষক বাধা দিয়া নহয়। যেতিয়া ৰাজ্যিক কৰ্তৃপক্ষই তেনে কৰে, তেতিয়া ই কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিত হস্তক্ষেপ নকৰে বা কেন্দ্ৰীয় আইনৰ প্ৰতি বিৰোধী নীতি প্ৰস্তুত নকৰে।

[vi] অৱশ্যে, যেতিয়া পৰিস্থিতি/আসন উপলব্ধ থাকে আৰু ৰাজ্যিক কৰ্তৃপক্ষই এজন আবেদনকাৰীক ইয়াৰ মানদণ্ড বা অৰ্হতা অনুসৰি যোগ্য নহয় বুলি অস্বীকাৰ কৰে, কিন্তু আবেদনকাৰীজন যদি কেন্দ্ৰীয় আইনৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত মানদণ্ড বা অৰ্হতা সম্পন্ন হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকে অসাংবিধানিকভাৱে কাম কৰে। সেইবাবে, যেতিয়া ৰাজ্যিক কৰ্তৃপক্ষই তেওঁলোকে নিৰ্ধাৰণ কৰা মানদণ্ড বা প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ নকৰাৰ বাবে তথা কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত নিয়ম আৰু প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰা স্বত্ত্বেও কোনো প্ৰতিষ্ঠানৰ স্বীকৃতি বাতিল কৰে বা আনুষ্ঠানিক সম্পৰ্ক বাতিল কৰে, তেনেহ'লে, ৰাজ্যিক কৰ্তৃপক্ষই অবৈধভাৱে কাম কৰে।”

উক্ত গোচৰৰ তথ্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এই ন্যায়ালয়ে ৰায় দিয়ে যে এফালে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিধান আৰু আনফালে ৰাজ্যিক আইনৰ বিধানসমূহ অসামঞ্জস্যপূৰ্ণ আৰু সেয়েহে দুয়োখন আইন পৰস্পৰ বিৰোধী হোৱাৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় আইনখনে প্ৰাধান্য লাভ কৰিব আৰু কেন্দ্ৰীয় আইনত উল্লেখ কৰা বিধান বোৰৰ সৈতে অসামঞ্জস্যপূৰ্ণ হোৱাৰ ভিত্তিত ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা স্বীকৃতি বাতিল বা ৰাজ্যিক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা আনুষ্ঠানিক সম্পৰ্ক ছেদ কৰাটো অকাৰ্যকৰী বুলি ঘোষণা কৰা হৈছিল। দেখা গ'ল যে, কেন্দ্ৰীয় আইন অনুসৰি স্বীকৃতিৰ বাবে যোগ্য মহাবিদ্যালয়সমূহে যাতে সংশ্লিষ্ট পাঠ্যক্ৰমসমূহ সফলতাৰে পৰিচালনা কৰিবলৈ সক্ষম হয়, তাৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় আইনখনে নিৰ্ধাৰণ কৰা মানদণ্ডসমূহ অপৰ্যাপ্ত বুলি প্ৰমাণ কৰিব পৰা কোনো তথ্য ৰেকৰ্ডত নাছিল। সেয়েহে ধৰা হৈছিল যে ৰাজ্যই নিৰ্ধাৰণ কৰা চৰ্তসমূহ (যিবোৰ চৰ্ত কেন্দ্ৰীয় আইনত উল্লেখ কৰা চৰ্তসমূহৰ সৈতে অসঙ্গতিপূৰ্ণ আছিল) পূৰণ কৰাত ব্যৰ্থ হোৱা বাবে কোনো কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠানক প্ৰদান কৰা অনুমতি প্ৰত্যাখ্যান কৰাৰ, বা প্ৰতিষ্ঠানটোক প্ৰদান কৰা স্বীকৃতি বাতিল কৰাৰ কথা ৰাজ্য চৰকাৰে বিবেচনা কৰা নাই।

iii) **প্ৰীতি শ্ৰীবাস্তৱ বনাম মধ্যপ্ৰদেশ চৰকাৰ, এ.আই.আৰ. ১৯৯৯ এছ.চি. ২৮৯৪, (“প্ৰীতি শ্ৰীবাস্তৱ”)** গোচৰত এই ন্যায়ালয়ে এই প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰিছিল যে, সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ তুলনাত সংৰক্ষিত শ্ৰেণীৰ অধীনত স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা পাঠ্যক্ৰমত নামভৰ্তি কৰিব বিচৰা বিশেষ শ্ৰেণীৰ প্ৰাৰ্থীসকলৰ বাবে বিভিন্ন নামভৰ্তিৰ চৰ্ত নিৰ্ধাৰণ

কৰাৰ বাবে ৰাজ্যই নিজাকৈ স্বাধীনভাৱে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিব পাৰিছিল নেকি। এই আদালতে লক্ষ্য কৰিছিল যে কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য উভয়ৰে চিকিৎসা শিক্ষাকে ধৰি অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ (যি উচ্চ শিক্ষা বা গৱেষণা আৰু বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ লগতে এনে মানদণ্ডৰ সমন্বয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত) ওপৰত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা আছে। গতিকে, এখন ৰাজ্যৰ চিকিৎসা শিক্ষাকে ধৰি শিক্ষাব্যৱস্থা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ অধিকাৰ আছে, যেতিয়ালৈকে সেই ক্ষেত্ৰখনক কোনো কেন্দ্ৰীয় আইনে দখল নকৰে। ইয়াৰ লগতে দেখা গৈছিল যে ৰাজ্যখনত শিক্ষা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ সময়ত ৰাজ্যখনে উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ মানদণ্ডৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাব নোৱাৰে, কাৰণ ই কেৱল কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ আওতাৰ ভিতৰত। সেয়েহে, উচ্চ চিকিৎসা শিক্ষাকে ধৰি উচ্চ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানসমূহত নামভৰ্তিৰ চৰ্ত নিৰ্ধাৰণ কৰোঁতে, ৰাজ্যখনে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত মানদণ্ডত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাব নোৱাৰে। যিহেতু নামভৰ্তিৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত নিয়মবোৰে শিক্ষাৰ মানদণ্ডৰ ওপৰত প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে, সেইবাবে কেৱল এনে কিছুমান নীতি-নিয়ম নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে, যিবোৰ নিয়ম প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ক্ষমতা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰই নিৰ্ধাৰণ কৰা শিক্ষাৰ মানদণ্ডৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ বা যিবোৰ নিয়মে ইয়াত বিৰূপ প্ৰভাৱ নেপেলায়। উদাহৰণস্বৰূপে, কোৱা হৈছিল যে এখন ৰাজ্যই স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰমত নামভৰ্তিৰ বাবে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত অৰ্হতাৰ উপৰিও অন্যান্য অৰ্হতা নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে। এনে নিয়ম উচ্চ শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰমত নামভৰ্তিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় উচ্চ মানদণ্ডক প্ৰসাৰিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সংগতিপূৰ্ণ হ'ব; কিন্তু নিৰ্ধাৰিত নীতি-নিয়মসমূহৰ পৰা যিকোনো নীতি-নিয়ম হ্ৰাস কৰিলে উচ্চ শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ শিক্ষাৰ মানদণ্ডৰ ওপৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ পৰিব পাৰে। ঘোষণা কৰা হৈছিল যে চিকিৎসা পাঠ্যক্ৰম সম্পন্ন কৰা শিক্ষাৰ্থীসকলৰ পৰা উচ্চ গুণগত ফলাফল লাভ কৰিবৰ বাবে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদে নিৰ্ধাৰণ কৰা নম্বৰৰ উপৰিও উচ্চ শিক্ষাৰ অৰ্হতা আৰু নামভৰ্তিৰ বাবে উচ্চ নম্বৰ নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে সমবৰ্তী সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰাটো ৰাজ্যিক আইনসভাৰ আইনী দক্ষতাৰ অন্তৰ্গত। নিম্নলিখিত কাৰকবোৰ তালিকাভুক্ত কৰা হৈছিল, যিবোৰ কাৰক অ-সম্পূৰ্ণ আৰু যিবোৰে প্ৰতিষ্ঠান এটাত শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰে:

"(১) শিক্ষকসকলৰ যোগ্যতা;

- (২) নিৰ্দিষ্ট সময়সীমাৰ ভিতৰত উচ্চ পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিবলৈ ৰূপায়ন কৰা এটা সঠিক পাঠ্যক্রম;
- (৩) ছাত্ৰ-শিক্ষকৰ অনুপাত;
- (৪) প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে উপলব্ধ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু চিকিৎসালয়ৰ বিচনাৰ মাজৰ অনুপাত;
- (৫) প্ৰতিষ্ঠানত নামভৰ্তি কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ যোগ্যতা;
- (৬) চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰশিক্ষণৰ বাবে সা-সঁজুলি আৰু পৰীক্ষাগাৰৰ সুবিধা, বা চিকিৎসালয়ৰ সুবিধা;
- (৭) মহাবিদ্যালয় আৰু সংলগ্ন চিকিৎসালয়ত থকাৰ পৰ্যাপ্ত ব্যৱস্থা; আৰু
- (৮) প্ৰশ্নকাকত নিৰ্ধাৰণ আৰু পৰীক্ষা কৰাৰ ধৰণ আৰু নিদানিক প্ৰদৰ্শনৰ বিচাৰ কৰাকে ধৰি অনুষ্ঠিত কৰা পৰীক্ষাৰ মানদণ্ড।”

উক্ত গোচৰটোত এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে চিকিৎসা শিক্ষাৰ স্নাতকোত্তৰ পৰ্যায়ত সংৰক্ষিত শ্ৰেণীৰ প্ৰাৰ্থীৰ বাবে নিম্ন নূন্যতম যোগ্যতাসম্পন্ন নম্বৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিব পৰা যাব নে নাই সেয়া এক বিচাৰ্যৰ বিষয় আছিল, যিটোৰ সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদে, কাৰণ, ই স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা শিক্ষাৰ মানদণ্ডক প্ৰভাৱান্বিত কৰে। সংৰক্ষিত শ্ৰেণীৰ প্ৰাৰ্থীৰ বাবে নূন্যতম অৰ্হতা নম্বৰ হ্রাস কৰিব পাৰিলেও স্নাতকোত্তৰ পৰ্যায়ত সংৰক্ষিত শ্ৰেণীৰ প্ৰাৰ্থীৰ নূন্যতম অৰ্হতা নম্বৰ আৰু সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ প্ৰাৰ্থীৰ নূন্যতম অৰ্হতা নম্বৰৰ মাজত ব্যাপক বৈষম্য থাকিব নোৱাৰে।

iv) **মডাৰ্ণ ডেণ্টেল কলেজ আৰু ৰিছাৰ্চ চেণ্টাৰ বনাম মধ্যপ্ৰদেশ ৰাজ্য, (২০১৬) ৭ এছ. চি. চি. ৩৫৩** (“মডাৰ্ণ ডেণ্টেল কলেজ এণ্ড ৰিছাৰ্চ চেণ্টাৰ”) গোচৰত এই ন্যায়ালয়ক মধ্যপ্ৰদেশৰ ব্যক্তিগত চিকিৎসা আৰু দন্ত চিকিৎসাৰ স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্রমৰ প্ৰৱেশৰ নিয়ম, ২০০৯ৰ লগতে নিজি ব্যৱসায়িক শিক্ষণ সন্থা (প্ৰৱেশ ব্যৱস্থাপনা আৰু মাছুল নিৰ্ধাৰণ আইন) অধিনিয়ম, ২০০৭ৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰৰ ওপৰত উত্থাপিত প্ৰত্যাহ্বানৰ বিচাৰ কৰিবলৈ আহ্বান জনোৱা হৈছিল। উক্ত আইন আৰু নিয়মসমূহ মূলতঃ ব্যক্তিগত পেছাদাৰী শিক্ষানুষ্ঠানসমূহত স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্রমত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নামভৰ্তি নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে আৰু এনে মহাবিদ্যালয় সমূহত মাছুল নিৰ্ধাৰণ আৰু আসন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা সন্নিৱিষ্ট কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত আবেদনকাৰী সকলে অসাহায্যপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা আৰু দন্ত চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়সমূহৰ ক্ষেত্ৰত সেই আইন আৰু বিনিয়মসমূহ, যিসমূহে নামভৰ্তি, মাছুল নিৰ্ধাৰণ, সংৰক্ষণ আৰু যোগ্যতাৰ মাপকাঠি

নিয়ন্ত্ৰণ কৰে, সেই আইন আৰু নিয়ম সমূহৰ বিধানসমূহক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছিল। এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত আবেদনকাৰীসকলে উত্থাপন কৰা যুক্তিসমূহ, অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে ৰাজ্যৰ এনে এক আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত আছিল। এই বুলি যুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰা হৈছিল যে উচ্চ শিক্ষানুষ্ঠানত নামভৰ্তিৰ বিষয়টো সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ আওতাৰ অন্তৰ্গত আৰু সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত অন্তৰ্ভুক্ত নহয়। সেই পটভূমিত, এই ন্যায়ালয়ে তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ তুলনাত প্ৰথম তালিকাৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ বিশ্লেষণ গ্ৰহণ কৰিছিল।

এই ন্যায়ালয়ে মতপোষণ কৰিছিল যে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিটো এক বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ আৰু সীমিত প্ৰবিষ্টি। এই প্ৰবিষ্টিয়ে উচ্চ শিক্ষা আৰু গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ লগতে বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠান সমূহতো সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে। এনেদৰে যেতিয়া এনে উচ্চ শিক্ষানুষ্ঠানৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ ব্যৱস্থাৰ কথা আহে, তেতিয়া কেন্দ্ৰক একচেটিয়া অধিকাৰ দিয়া হয়। সংসদীয় আইন প্ৰণয়ন ব্যৱস্থাই চিকিৎসা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত, এনে সমন্বয় আৰু গুণগত মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা, ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ৰ ৰূপত আৰু ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদৰ দৰে আইনী সংস্থা সৃষ্টি কৰি লাভ কৰিছে।

তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ প্ৰসংগত, এইটো লক্ষ্য কৰা হৈছিল যে চিকিৎসা শিক্ষাৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়সমূহকো সামৰি লোৱা 'শিক্ষা'ক এনেদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো সমান্তৰাল সূচীৰ অন্তৰ্গত বিষয়। পূৰ্বতে, বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাকে আদি কৰি সকলো শিক্ষা দ্বিতীয় সূচীৰ ১১নং প্ৰবিষ্টিৰ অন্তৰ্গত বিষয় আছিল। এনেদৰে, ৰাজ্যিক বিধান সভাক ইমানখিনিয়ে ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছিল। কিন্তু, ১৯৭৭ চনৰ ৩ জুলাইৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱা সংবিধান (বিয়াল্লিশতম সংশোধনী) আইন, ১৯৭৬ৰ দ্বাৰা এই প্ৰবিষ্টি বাদ দিয়া হৈছিল আৰু একে সময়তে দ্বিতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত সংশোধন কৰা হৈছিল। এনেদৰেই বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষাকে সামৰি সকলো ধৰণৰ শিক্ষাক সমান্তৰাল সূচীলৈ স্থানান্তৰ কৰা হৈছিল আৰু দ্বিতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত কাৰিকৰী আৰু চিকিৎসা শিক্ষাকো এই ব্যৱস্থাৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল।

সেই প্ৰস্তাৱনাৰ সৈতে উক্ত গোচৰটোত দেখা গ'ল যে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টি আৰু তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ সুসংহত পঠন কৰিলে ই স্পষ্টভাৱে বোধগম্য হ'ব। উচ্চ শিক্ষা বা গৱেষণা আৰু বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহত ৰাজ্যিক বিধানসভাক বাদ দি কেন্দ্ৰ/ সংসদক ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হয়। কিন্তু কাৰিকৰী আৰু চিকিৎসা শিক্ষাকে ধৰি বিশ্ববিদ্যালয় পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰতো সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ ভিত্তিত আনকি ৰাজ্যিক বিধানসভা সমূহকো ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছে। তৃতীয়

সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিয়ে সামৰি লোৱা ক্ষেত্ৰখন যথেষ্ট বহল আৰু প্ৰথম সূচীৰ ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ইয়াক সীমাবদ্ধ কৰা হৈছে।

লক্ষ্য কৰা যায় যে নামভৰ্তিকে ধৰি বেছিভাগ শৈক্ষিক কাৰ্যকলাপৰ দুটা দিশ আছে। প্ৰথমটো দিশ হৈছে- শিক্ষাৰ ন্যূনতম মানদণ্ড গ্ৰহণ আৰু নিৰ্ধাৰণ কৰা। সমগ্ৰ দেশত বিভিন্ন শৈক্ষিক অনুষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰূপক প্ৰদান কৰাৰ লক্ষ্যৰে সমগ্ৰ দেশৰ বাবে একেধৰণৰ ন্যূনতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাটো অত্যন্ত আৱশ্যক আছিল। এইক্ষেত্ৰত গৱেষণা, উচ্চ শিক্ষা আৰু কাৰিকৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰ সমূহত একে মানদণ্ড বজাই ৰখাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টি গঠন কৰা হৈছিল।

ন্যায়ালয়ে মতপোষণ কৰিছিল যে শিক্ষা নিয়ন্ত্ৰণৰ দ্বিতীয় দিশটো হৈছে সংসদে নিৰ্ধাৰণ কৰা শিক্ষাৰ মানদণ্ড ৰূপায়ন কৰা আৰু শিক্ষাৰ সম্পূৰ্ণ কাৰ্যকলাপ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা। এইক্ষেত্ৰত স্থানীয় আৰু আঞ্চলিক প্ৰয়োজনৰ লগত সংগতি ৰাখি সকলো শিক্ষানুষ্ঠানতে সংসদে নিৰ্ধাৰণ কৰা মানদণ্ডসমূহ প্ৰয়োগ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। সেয়েহে, এই বুলি মতপোষণ কৰা হৈছিল যে, প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ মানদণ্ড নিৰ্ণয় আৰু সমন্বয়ৰ বিষয়ো আলোচনা কৰা হৈছিল যদিও দ্বিতীয় সূচীৰ মূল প্ৰবিষ্টিত ৰাষ্ট্ৰীয় স্বার্থৰ ন্যূনতম মানদণ্ড আৰু সমন্বয় নিৰ্ধাৰণৰ বাহিৰে ৰাজ্যসমূহক শিক্ষাৰ আন সকলো দিশৰ ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত, ১৯৭৬ চনৰ সংবিধান (বিয়াল্লিশতম সংশোধনী) আইন অনুসৰি, শিক্ষা সন্দৰ্ভত ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ একচেটিয়া ক্ষমতা অপসাৰণ কৰা হয় আৰু তাৰ ঠাইত তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টি সংশোধন কৰি দুয়োখন সদনক সমান ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হয় আৰু ৰাজ্যিক বিধানসভাক, প্ৰথম সূচীৰ বিশেষভাৱে পৰিবেষ্টিত ৬৩ৰ পৰা ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ বাহিৰে, শিক্ষাৰ অন্যান্য সকলো দিশৰ ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে।

একেধৰণৰ এক ৰায়দানত, ন্যায়াদীশ ভানুমতীয়ে ১৩১ৰ পৰা ১৩৪ আৰু ১৪৭ৰ পৰা ১৪৯ নং দফাত এনেদৰে মতপোষণ কৰিছে:-

"১৩১. আন সংবিধান প্ৰণেতা সকলৰ উত্তৰ দিবলৈ ড০ আশ্বেদকাৰে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ (বৰ্তমান যিটো ৰূপত আছে) সীমিত পৰিসৰ সম্পৰ্কে তলত দিয়াধৰণে মত প্ৰকাশ কৰিছে:-

৫৭-ক নং প্ৰবিষ্টিয়ে উচ্চ শিক্ষা প্ৰদান কৰা প্ৰতিষ্ঠান যেনে- বৈজ্ঞানিক প্ৰতিষ্ঠান, কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠান আৰু গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান আদি কিছুমান বিশেষ শ্ৰেণীৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ মানদণ্ড বজাই ৰখাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে। 'এই প্ৰবিষ্টিৰ প্ৰয়োজন কি'? বুলি আপোনালোকে প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিব পাৰে। ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা কি সেইটো মই আপোনালোকক দেখুৱাম।

উদাহৰণস্বৰূপে, ভাৰতৰ বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয়ে অনুষ্ঠিত কৰা কলা শাখাৰ স্নাতক পৰীক্ষাকে ল'ব পাৰি। এতিয়া বেছিসংখ্যক ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ প্ৰাৰ্থীৰ বিজ্ঞাপনত, প্ৰাৰ্থীজন বিশ্ববিদ্যালয় স্নাতক হ'ব লাগে বুলি কয়। এতিয়া ধৰা হওক, মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ে স্নাতক পৰীক্ষাত কোনো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে যদি মুঠ নম্বৰৰ ১৫ শতাংশ লাভ কৰে তেন্তে সেই পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱা বুলি গণ্য কৰা হ'ব বুলি কয়; আৰু ধৰা হওক বিহাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ে ২০ শতাংশ নম্বৰ লাভ কৰা প্ৰাৰ্থীক স্নাতক পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱা বুলি গণ্য কৰা হয় বুলি কয় আৰু অন্যান্য বিশ্ববিদ্যালয় সমূহেও বেলেগ বেলেগ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰে, তেন্তে যথেষ্ট বিশৃংখল অৱস্থাৰ সৃষ্টি হ'ব আৰু সাধাৰণতে প্ৰয়োজন হোৱা অৰ্থত যে, প্ৰাৰ্থীজন স্নাতক হ'ব লাগিব, মই ভাবো এই কথা অৰ্থহীন হ'ব। একেদৰে কিছুমান বিশেষ গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান আছে, যাৰ ফলাফলৰ ওপৰত কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ বহু কাম-কাজ নিৰ্ভৰশীল, স্পষ্টভাৱে আপুনি এই কাৰিকৰী আৰু বৈজ্ঞানিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ ফলাফল স্বাভাৱিক মানদণ্ডৰ পৰা অৱনমিত হ'বলৈ দিব নোৱাৰে আৰু কেন্দ্ৰীয় উদ্দেশ্যৰ বাবে, সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে বা ৰাজ্যৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে স্বীকৃতি পাবলৈ অনুমতি দিয়ে।

১৩২. কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টি প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ সময়ত আমাৰ সংবিধান প্ৰণেতা সকল কেন্দ্ৰক সমগ্ৰ দেশতে উচ্চ শিক্ষাৰ একে মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰাত আৰু ৰাজ্যিক বিধান সভাক 'শিক্ষা'ৰ ক্ষেত্ৰত আৰু নিজাববীয়াকৈ সাধাৰণ প্ৰৱেশ পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰা ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়নৰ সমগ্ৰ ক্ষমতাৰ পৰা বঞ্চিত নকৰিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল।

১৩৩. যদি আমি কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ বৰ্তমানৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰ বিবেচনা কৰো; নিঃসন্দেহে আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষেত্ৰখন অতি ব্যাপক। ভাৰতবৰ্ষৰ সংযুক্ত গাঁথনিত যিহেতু বহু ৰাজ্য আছে, কেন্দ্ৰই নিৰ্ধাৰণ কৰা গুণগত মানদণ্ডৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰত্যেক ৰাজ্যত উচ্চ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত কাম কৰিবলৈ কেন্দ্ৰই সমন্বয়ৰক্ষীৰ ভূমিকা পালন কৰিব লাগে। সমান্তৰাল সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টি কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য উভয়ৰে বাবে উপলব্ধ। কিন্তু ৰাজ্যৰ ক্ষমতা কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ বিধানৰ অধীনস্থ; অন্যহাতে কেন্দ্ৰই নিৰ্ধাৰণ কৰা মানদণ্ডৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কাৰিকৰী শিক্ষা, চিকিৎসা শিক্ষা আৰু বিশ্ববিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষাকে আদি কৰি সকলো শিক্ষাৰ আইন ৰাজ্যই প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে।

১৩৪. 'সমন্বয়' আৰু 'উচ্চ শিক্ষাৰ গুণগত মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ' এই অভিধা দুটা সংসদৰ বাবে সংৰক্ষিত আৰু কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ দ্বাৰা একচেটিয়াভাৱে পৰিবেষ্টিত। "সমন্বয়" মানে হৈছে সন্মিলিত উদ্দেশ্যৰ বাবে সমগাঁথনি সৃষ্টিৰ এক বিশেষ প্ৰয়াস। "উচ্চ শিক্ষাৰ শৈক্ষিক প্ৰতিষ্ঠানৰ গুণগত মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ" এই অভিধাই সমগ্ৰ দেশৰে বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠানৰ

মাজত সমন্বয় ৰক্ষা কৰাৰ প্ৰয়াসক সূচিত কৰে। বৰ্তমান "শিক্ষা"ৰ ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য সমূহৰ মাজত আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতা বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত পৰ্যবেক্ষণ কৰিলে দেখা যায় যে কাৰিকৰী শিক্ষা, চিকিৎসা শিক্ষা আৰু বিশ্ববিদ্যালয় পৰ্য্যায়ৰ শিক্ষাকে সামৰি সকলো শিক্ষাৰ আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ ক্ষেত্ৰত ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰৰ মাজত সাদৃশ্য আছে। কিন্তু, সমৱৰ্তী সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিত নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ দৰে, এনেধৰণৰ ক্ষমতা কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীন। উচ্চ শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাটো কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দায়িত্ব আৰু কোনো ৰাজ্যই এই মানদণ্ড অৱনমিত কৰা উচিত নহয়।

*****

১৪৭. আন এটা উত্থাপিত যুক্তি হৈছে যে কেৱল সমৱৰ্তী সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত বিশ্ববিদ্যালয় আদিত নামভৰ্তিৰ বাবে আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতা কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য উভয় চৰকাৰৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা হৈছে। সমৱৰ্তী সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টি আৰু পূৰ্বৰ ৰাজ্য সূচীৰ ১১নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰে বিভিন্ন আইনৰ প্ৰণয়ন কৰিছে, যিয়ে অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠানত নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়া নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, জৱাহৰলাল নেহৰু কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অধিনিয়ম, ৰাজীৱ গান্ধী প্ৰাদ্যোগিক অধিনিয়ম, ৰাষ্ট্ৰীয় বিধি সনসন্ধান (আইন প্ৰতিষ্ঠান) আদি সমৱৰ্তী সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ ক্ষমতাৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰে স্থাপন কৰিছিল। একেদৰে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও কেন্দ্ৰীয় পুঁজিৰে চলি থকা বিশ্ববিদ্যালয় সমূহৰ সৈতে জড়িত সমৱৰ্তী সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত উচ্চ শিক্ষা সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন আইন প্ৰণয়ন কৰে, যেনে বাবাচাহেব ভীমৰাও আম্বেদকাৰ বিশ্ববিদ্যালয় আইন, ১৯৯৪, মৌলানা আজাদ ৰাষ্ট্ৰীয় উৰ্দু বিশ্ববিদ্যালয় আইন, ১৯৯৬, ইন্দিৰা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় জনজাতীয় বিশ্ববিদ্যালয় আইন, ২০০৭ আদি। কেন্দ্ৰীয় পুঁজিৰে চলি থকা আই. আই. টি., নি. আই. টি., জি. আই. পি. এম. ই. আৰ. আদি প্ৰতিষ্ঠানৰ নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়া নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ক্ষমতা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ থাকিব পাৰে কিন্তু ৰাজ্যৰ অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠানৰ ক্ষেত্ৰত এই ক্ষমতা নাথাকে।

১৪৮. ওপৰৰ আলোচনাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, স্পষ্টভাৱে ক'ব পাৰি যে ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কেন্দ্ৰৰ ক্ষমতা সমগ্ৰ দেশত প্ৰদান কৰা শিক্ষাৰ স্তৰক একেৰূপ দিবলৈ উচ্চ শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাত সীমাবদ্ধ। এইদৰে ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰ ইয়াৰ প্ৰকৃত অৰ্থ "উচ্চ শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ"ৰ মাজত সীমাবদ্ধ আৰু নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়া নিৰ্ধাৰণৰ বাবে নহয় বুলি বিশ্লেষণ কৰিব লাগিব। কোনো কাৰণতে ৰাজ্যক তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতাৰ পৰা বঞ্চিত কৰা নহয়। ইয়াৰোপৰি, উচ্চ শিক্ষা প্ৰদান কৰা বিশ্ববিদ্যালয় সমূহত নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়াৰ সৈতে জড়িত।

১৪৯. ৰাজ্যিক উচ্চ শিক্ষা প্ৰদান কৰা প্ৰতিষ্ঠান সমূহত নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়া নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ ৰাজ্য চৰকাৰক ক্ষমতা প্ৰদান কৰা বিবাদিত আইনখনৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰ সমৰ্থন কৰিবলৈ মই দ্বিধাবোধ নকৰো। মুঠৰ ওপৰত ৰাজ্যখনে ৰাজ্যখনৰ জনসাধাৰণৰ কল্যাণ আৰু উন্নয়নৰ বাবে দায়বদ্ধ হোৱাৰ বাবে নিজৰ ছাত্ৰ সমাজৰ কল্যাণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ লোৱা উচিত।

উচ্চ শিক্ষা"ৰ ক্ষেত্ৰখন ৰাষ্ট্ৰৰ বৃদ্ধি আৰু উন্নয়নত প্ৰত্যক্ষভাৱে প্ৰভাৱ পেলোৱা ক্ষেত্ৰ হোৱা বাবে, এনে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰাটো ৰাষ্ট্ৰ বিশেষাধিকাৰ হৈ পৰে যিয়ে জনসাধাৰণৰ কল্যাণ আৰু বিশেষকৈ উচ্চ শিক্ষা গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত আগুৱাই লৈ যায়। বাস্তৱিকতে, নামভৰ্তি আৰু মাছুল ইত্যাদিৰ পদ্ধতি নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ ৰাজ্য চৰকাৰ, কেন্দ্ৰীয় পুঁজিৰে চলি থকা প্ৰতিষ্ঠান যেনে আই. আই. টি., এন. আই. টি. আদিৰ বাহিৰে, সেই নিৰ্দিষ্ট ৰাজ্যখনত চলি থকা প্ৰতিষ্ঠানসমূহ পৰিচালনা কৰা একমাত্ৰ সত্তা হ'ব লাগে, কাৰণ কোনো নিৰ্দিষ্ট ৰাজ্যৰ জনসাধাৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু বৈষম্যসমূহৰ বিচাৰ সেই নিৰ্দিষ্ট ৰাজ্যখনৰ বাহিৰে বেলেগ কোনোৱে কৰিব নোৱাৰে। ৰাজ্যিক বোৰ্ড আৰু অন্যান্য শাখাসমূহৰ পৰা ওলাই অহা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ বাবে সম-পৰ্য্যায়ৰ ক্ষেত্ৰ এখন ৰাজ্যিক আইনেহে গঢ়ি তুলিব পাৰে।"

(v) **চিণ্টপুৰ্ণি চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় আৰু হস্পিভেল বনাম পঞ্জাব ৰাজ্য আৰু অন্যান্য, এ. আই. আৰ. ২০১৮ এছ. টি. ৩১১৯,** ("চিণ্টপুৰ্ণি চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় আৰু হস্পিভেল") গোচৰত এই ন্যায়ালয়ে এই বিষয়টো বিবেচনা কৰে যে ৰাজ্য চৰকাৰে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় এখনক এবাৰ প্ৰদান কৰা অত্যাৱশ্যকীয়তাৰ প্ৰমাণ-পত্ৰ প্ৰত্যাহাৰ কৰিব পাৰে নেকি আৰু এনে ক্ষমতা কেন্দ্ৰীয় আইনে দিয়া ক্ষমতাৰ বৰ্হিভূত নেকি। যি অঞ্চলত চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে, সেই অঞ্চলত ৰাজ্য চৰকাৰে এখন অত্যাৱশ্যকীয়তাৰ প্ৰমাণ-পত্ৰ প্ৰদান কৰিব লাগিব, যিয়ে সেই ৰাজ্যখনত, চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় এখনৰ প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰমাণ কৰিব। সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰে জনস্বার্থৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক আসন থকা চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ বাবে অত্যাৱশ্যকীয়তাৰ প্ৰমাণ-পত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা বুলি প্ৰমাণ কৰিব লাগিব, আৰু ইয়াৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰাটো সম্ভৱপৰ বুলি প্ৰমাণ কৰিব লাগিব। ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ৰ ১০(ক)ৰ অধীনত অনুমতি বিচাৰি, এখন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে নিশ্চিত কৰিবলগীয়া এই প্ৰমাণ-পত্ৰখন, ৰাজ্য চৰকাৰে পৰৱৰ্তী সময়ত বাতিল কৰিব পাৰেনে কি বুলি পৰীক্ষা কৰি এই ন্যায়ালয়ে মত পোষণ কৰিছে যে অত্যাৱশ্যকীয়তাৰ প্ৰমাণ-পত্ৰৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য হৈছে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ধাৰা ১০(ক)ৰ অধীনত কাম কৰি এখন নতুন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন বা মুকলি কৰিবলৈ অনুমতি প্ৰদানৰ বাবে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা। এখন

চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন হোৱাৰ পিছত, ইয়াৰ কাম-কাজ, প্ৰদৰ্শন, আনকি স্বীকৃতি বাতিল হোৱালৈকে কেৱল কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিধান সমূহেহে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰে, বেলেগ কোনো আইনে নোৱাৰে। সেয়েহে, কেৱল অত্যাৱশ্যকীয়তা প্ৰমাণ-পত্ৰ প্ৰদান কৰা ৰাজ্য চৰকাৰকে ধৰি কোনো প্ৰাধিকাৰীক এনে কোনো ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰিবলৈ অনুমতি প্ৰদান কৰা নহয়, যি ক্ষমতাই কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে স্থাপন কৰিবলৈ অনুমতি প্ৰদান কৰা চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় এখন বন্ধ কৰি দিব পাৰে।

তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনৰ ৰাজ্যিক বিধানসভা সমূহৰ ক্ষমতাৰ লগত প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ সংসদৰ ক্ষমতাৰ লগত সংগতি ৰাখি এই ন্যায়ালয়ে তলত দিয়া ধৰণে পৰ্যবেক্ষণ কৰে:-

“ভাৰতীয় সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অন্তৰ্গত ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন (আই. এম. চি. আইন) হৈছে এখন সম্পূৰ্ণ আইন, যিয়ে এই আইনখনৰ ১৯নং ধাৰা অনুসৰি চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় সমূহৰ প্ৰতিষ্ঠা, কাৰ্য্যৱলী, শিক্ষাৰ মানদণ্ড আনকি চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ স্বীকৃতি বাতিলকে ধৰি সমূহ কাম-কাজ পৰিচালনা কৰে। সংসদে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ পিছত আৰু ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ক্ষমতাৰ প্ৰয়োক কৰাৰ পৰা ৰাজ্য সমূহৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত চিকিৎসা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতা অগ্ৰাহ্য কৰা হয়।”

(vi) **তামিলনাডু চিকিৎসা বিষয়া সন্থা বনাম কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ (২০২১) ৬ এছ. চি. চি. ৫৬৮** (“তামিলনাডু চিকিৎসা বিষয়া সন্থা”) গোচৰত এই ন্যায়ালয়ৰ এক সাংবিধানিক বিচাৰপীঠে এই বিষয়টো বিবেচনা কৰিছিল যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ আৰু ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ৰ বিধানসমূহ আৰু লগতে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা শিক্ষা অধিনিয়ম, ২০০০-ৰ অধীনত ৰাজ্যৰ ভিতৰত চৰকাৰী সংস্থা সমূহত কাম কৰি থকা চিকিৎসা বৃত্তিধাৰী লোকসকলৰ বাবে, এখন ৰাজ্যই স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা পাঠ্যক্ৰমত নামভৰ্তিৰ বাবে আসন সংৰক্ষণৰ বাবে আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ আইনী ক্ষমতা আছে নে নাই? অন্য কথাত ক’বলৈ গ’লে, ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত এইবুলি যুক্তি উত্থাপন হৈছিল যে স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী/ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰমসমূহত ৰাজ্যিক কোটত ইতিমধ্যে কৰ্মৰত চিকিৎসক সকলৰ বাবে আসন সংৰক্ষণৰ বাবে ৰাজ্য সমূহৰ আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ লগত জড়িত হয়নে।

এইক্ষেত্ৰত আবেদনকাৰী সকলৰ প্ৰধান যুক্তি আছিল যে উচ্চ শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান সমূহৰ সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয় একচেটীয়া অধিকাৰৰ ভিতৰত পৰে যদিও চিকিৎসা সেৱা সমৰ্থী সূচীৰ অধীন, যিটো তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ

অন্তৰ্গত। যদিও তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টি প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত আছে, ৰাজ্যসমূহক চিকিৎসা পাঠ্যক্রম সমূহৰ নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়া আৰু ধৰণৰ ওপৰত আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ পৰা বঞ্চিত কৰা নাই। এইক্ষেত্ৰত আবেদনকাৰী সকলৰ আপত্তি আছিল যে ইতিমধ্যে কৰ্মৰত প্ৰাৰ্থীসকলৰ বাবে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় সমূহত স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্রমত আসন সংৰক্ষণ কৰিবলৈ ৰাজ্য চৰকাৰৰ ক্ষমতা তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিত পোৱা যায়। দ্ৰষ্টব্যঃ **মডাৰ্ণ ডেণ্টেল কলেজ**। যিহেতু ইতিমধ্যে কৰ্মৰত প্ৰাৰ্থীসকলৰ বাবে সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ কেন্দ্ৰৰ কোনো পূৰ্ণাংগ আইন নাছিল, সেয়েহে ইতিমধ্যে কৰ্মৰত প্ৰাৰ্থীৰ বাবে সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ ৰাজ্য চৰকাৰসমূহ ক্ষমতা সম্পন্ন হ'ব। যদি সেই ক্ষেত্ৰখন পৰিচালনা কৰা কেন্দ্ৰীয় আইন এখন নাথাকে, তেন্তে ইতিমধ্যে কৰ্মৰত প্ৰাৰ্থীসকলৰ বাবে আসন সংৰক্ষণৰ বাবে ৰাজ্য চৰকাৰে আইন প্ৰণয়ন কৰিব পাৰিব।

এই ন্যায়ালয়ে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিছিল আৰু লগতে সেই প্ৰবিষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা পাঠ্যক্রম সমূহৰ নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়া আৰু ধৰণৰ ওপৰত ৰাজ্যিক বিধান সভাক আইন প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ পৰা বঞ্চিত কৰা হয় নেকি বুলি উত্থাপিত প্ৰশ্ন সম্পৰ্কেও আলোচনা কৰিছিল। এই ন্যায়ালয়ে **মডাৰ্ণ ডেণ্টেল কলেজ**ৰ ক্ষেত্ৰত দিয়া নিৰ্দেশৰ প্ৰসংগ উল্লেখ কৰি, য'ত প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টি নিৰ্দিষ্ট আৰু সীমিত পৰিসৰৰ বুলি মত পোষণ কৰা হৈছিল, লক্ষ্য কৰিছিল যে উক্ত প্ৰবিষ্টি বিশেষভাৱে আৰু একচেতীয়াভাৱে উচ্চ শিক্ষা আৰু গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ মানদণ্ডৰ নিৰ্দেশাৱলীৰ সৈতে জড়িত আৰু এনে প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰ, পৰীক্ষা পৰিচালনা, পাঠ্যক্রমৰ মাচুল নিৰ্ধাৰণ বা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নামভৰ্তিৰ দৰে বিষয়লৈকে বিস্তৃত নহয়। সেয়েহে, ঘোষণা কৰা হৈছিল যে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰিলে কেন্দ্ৰই সংৰক্ষণ/ সংৰক্ষণৰ শতাংশ আৰু ৰাজ্যিক কোটাৰ ভিত্তিত নামভৰ্তিৰ ধৰণ সম্পৰ্কে কোনো ব্যৱস্থা কৰিব নোৱাৰে, যিবোৰ ক্ষমতা তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ৰাজ্য সমূহক প্ৰদান কৰা হয়।

ইয়াৰ উপৰিও, ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ আৰু বিশেষভাৱে ইয়াৰ ৩৩নং ধাৰাক উল্লেখ কৰি, যিয়ে পৰিষদৰ অধিনিয়ম প্ৰণয়ন ক্ষমতাৰ ব্যৱস্থা কৰে, এই ন্যায়ালয়ে মতপোষণ কৰে যে উক্ত বিধানে চিকিৎসা পাঠ্যক্রমৰ ক্ষেত্ৰত নিয়ম প্ৰণয়ন কৰিবলৈ কোনো কৰ্তৃত্ব বা ক্ষমতা প্ৰদান নকৰে। সেয়েহে ক্ষেত্ৰখন পৰিচালনা কৰা কেন্দ্ৰীয় আইন নাথাকিলে তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ আধাৰত আইন প্ৰণয়ন কৰি সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰাটো ৰাজ্য চৰকাৰৰ বাবে মুকলি হ'ব। ন্যায়ালয় এই সিদ্ধান্তত উপনীত হয় যে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিটো এটা সীমিত পৰিসৰৰ

অতি বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ প্ৰবিষ্টি আৰু উক্ত প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ইতিমধ্যে কৰ্মৰত প্ৰাৰ্থীৰ বাবে সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত কোনো বিধানৰ ব্যৱস্থা কৰিব নোৱাৰি; তেনে বিষয়ত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ অন্তৰ্গত তৃতীয় সূচীৰ ২৫নং প্ৰবিষ্টিৰ অন্তৰ্গত।

ন্যায়াধীশ অনিৰুদ্ধ বোসে এটা পৃথক কিন্তু সমৱৰ্তী ৰায়দানত লক্ষ্য কৰিছিল যে যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ইতিমধ্যে কৰ্মৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে সংৰক্ষণৰ অংশ হিচাপে স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্রমত নামভৰ্তি লাভ কৰিব, তেওঁলোকক হয়তো সম্পূৰ্ণৰূপে যোগ্যতাৰ একেধৰণৰ, মাপকাঠিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি নামভৰ্তি কৰা নহ'ব আৰু এইটোৱে কিছু পৰিমাণে চিকিৎসা শিক্ষাৰ সামগ্ৰিক মানদণ্ডৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে, প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিত থকা "মানদণ্ড" অভিধাটোক ইয়াৰ আধাৰত ব্যাখ্যা কৰা অনুচিত। প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিত থকা "মানদণ্ডৰ সমন্বয় আৰু নিৰ্ধাৰণ" বাক্যাংশটোক শিক্ষাৰ মানদণ্ড আৰু অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠানগত মানদণ্ড হিচাপে ব্যাখ্যা কৰিব লাগে, যিবোৰ পালন কৰিব লাগিব। সেয়েহে, এইবুলি মতপোষণ কৰা হৈছিল যে ইতিমধ্যে কৰ্মৰত প্ৰাৰ্থীৰ বাবে সংৰক্ষণ, প্ৰথম সূচীৰ ৬৬নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কোনো প্ৰকাৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা নহ'ব।

১৬) ওপৰোক্ত আলোচনাৰ কথা মনত ৰাখি আমি এই আপীলসমূহৰ সৈতে প্ৰাসংগিক বিধানসমূহৰ আচনি বিবেচনা কৰিবলৈ আগবাঢ়িম।

১৬.১. তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত সামৰি লোৱা আইন প্ৰণয়নৰ বিষয়সমূহ প্ৰথম সূচীৰ ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনস্থ। গতিকে এটা প্ৰবিষ্টি বা বিধান আন এটাৰ "Subject to" ('অধীনস্থ') বুলি যি প্ৰভাৱ আছে তাক বিস্তাৰিতভাৱে আলোচনা কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। ব্লেকৰ আইন অভিধানৰ মতে, (৫ম সংস্কৰণ, পৃষ্ঠা ১২৭৮) "Subject to" (অধীনস্থ) ৰ অৰ্থ হ'ল "দায়বদ্ধ, তলটিয়া, অধীনস্থ, নিম্ন খাপৰ, আজ্ঞাকাৰী, শাসিত বা প্ৰভাৱিত।" তলত উল্লেখ কৰা গোচৰৰ সিদ্ধান্তসমূহে "Subject to" (অধীনস্থ) বাক্যাংশটোৰ ওপৰত উল্লেখ কৰা অৰ্থসমূহৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়াব:

- i) K.R.C.S. Balakrishna Chetty & Sons & Co. vs. The State of Madras, AIR 1961 SC 1152, ("K.R.C.S. Balakrishna Chetty & Sons & Co.") গোচৰত এই ন্যায়ালয়ে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছিল যে- "Subject to" (অধীনস্থ) বাক্যাংশই আইনখনৰ উদ্দেশ্য কাৰ্যকৰী কৰাৰ কথা উল্লেখ কৰে আৰু বাক্যাংশটোৰ সঠিক অৰ্থ হ'ল, "চৰ্তসাপেক্ষ"।
- ii) একেদৰে **The South India Corporation (P) Ltd. vs. The Secretary, Board of Revenue Trivandrum and Ors., AIR 1964 SC 207, ("The South India Corporation (P) Ltd.")** গোচৰত এই ন্যায়ালয়ে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছিল যে- "Subject to"

(অধীনস্থ) বাক্যাংশই এটা বিধানে আন এটা বিধান বা অন্য বিধানসমূহৰ বাবে স্থান সৃষ্টি কৰাৰ ধাৰণাটো বুজায়, যাৰ অধীনত ইয়াক এক বিষয় কৰা হয়। "Subject to" (অধীনস্থ) বাক্যাংশৰ এই উপলব্ধি **K.T. Plantation (P) Ltd. vs. State of Karnataka, (2011) 9 SCC 1, ("K.T. Plantation (P) Ltd.")** গোচৰটোত লোৱা সিদ্ধান্তত নিশ্চিত কৰা হৈছে।

iii) **Ashok Leyland Ltd. vs. State of Tamil Nadu and Anr., (2004) 3 SCC 1, ("Ashok Leyland Ltd.")** গোচৰত এই ন্যায়ালয়ে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছিল যে- "Subject to" (অধীনস্থ) হৈছে এনে এক উক্তি যাৰ দ্বাৰা সীমাবদ্ধতা প্ৰকাশ কৰা হয়।"

১৬.২ এই গোচৰৰ তথ্য অনুসৰি "অসম আইন" খন "কেন্দ্ৰীয় আইন" খনৰ বিধানসমূহৰ অধীনস্থ হ'ব। কাৰণ "অসম আইন" খন তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ ভিত্তিত প্ৰণয়ণ হ'ব বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে, আৰু উক্ত প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ ক্ষমতা প্ৰথম সূচীৰ ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি সাপেক্ষে সীমিত পৰিসৰত সীমাবদ্ধ কৰা হৈছে।

১৬.৩. য'ত এটা প্ৰবিষ্টি আন এটা প্ৰবিষ্টিৰ অধীনস্থ কৰা হয়, তাৰ অৰ্থ হ'ল পূৰ্বৰ প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ বাহিৰত, পৰৱৰ্তী প্ৰবিষ্টিৰ দ্বাৰা সামৰি লোৱা বিধানৰ এটা বিষয় উপযুক্ত বিধানসভাই বিশেষভাৱে মোকাবিলা কৰিবলৈ সংৰক্ষিত কৰা হৈছে। বৰ্তমানৰ প্ৰেক্ষাপটত তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত সামৰি লোৱা আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষেত্ৰখন প্ৰথম তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনস্থ। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ব যে তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ দ্বাৰা সামৰি লোৱা বিধানৰ এটা পৰিসৰ সংসদে মোকাবিলা কৰিবলৈ সংৰক্ষিত কৰি ৰখা হৈছে। সেয়েহে প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা কেন্দ্ৰীয় আইনখনে সামৰি লোৱা পৰিসৰ তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ বাহিৰত ৰখা হৈছে আৰু সংসদে মোকাবিলা কৰিবলৈ সংৰক্ষিত কৰা হৈছে। সেই আইন প্ৰণয়নৰ পৰিসৰনো কি সেইটো আমি চিনাক্ত কৰিব লাগিব। আমি কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য উভয়ে প্ৰণয়ন কৰা আইন বিবেচনা কৰি উক্ত কাৰ্য্য ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আগবাঢ়িম।

ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ (আই. এম. চি. আইন, ১৯৫৬) (কেন্দ্ৰীয় আইন)

১৭. ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ ('আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬')ৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহ তলত দিয়া ধৰণে পঢ়া হ'ল-

প্ৰস্তাৱনা- ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদৰ পুনৰ্গঠন, ভাৰতৰ চিকিৎসা পঞ্জীয়ণ আৰু ইয়াৰ সৈতে জড়িত বিষয়সমূহৰ বাবে ৰক্ষণাবেক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰা আইন।

***

"২. সংজ্ঞাসমূহ- এই আইনত, যদিহে প্ৰসংগতো আন ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয় নহয়,-

(ক) "অনুমোদিত প্ৰতিষ্ঠান" মানে বিশ্ববিদ্যালয়ে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰা চিকিৎসালয়, স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ বা অন্যান্য এনে প্ৰতিষ্ঠানক বুজায়, য'ত কোনো ব্যক্তিয়ে তেওঁক কোনো চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদান কৰাৰ পূৰ্বে তেওঁ অধ্যয়ন কৰা পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে যদিহে কিবা প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজন হয় তাক গ্ৰহণ কৰিব পাৰে;

***

(ঘ) "ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী" মানে পৰিষদে পৰিচালনা কৰা চিকিৎসা পঞ্জীক বুজায়;

(ঙ) "চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান" মানে ভাৰতৰ ভিতৰত বা ভাৰতৰ বাহিৰৰ যিকোনো প্ৰতিষ্ঠানক বুজায়, যিয়ে চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ডিগ্ৰী, ডিপ্লমা বা অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰে;

(চ) "চিকিৎসা" ৰ অৰ্থ হ'ল আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা যিয়ে শল্য চিকিৎসা আৰু প্ৰসূতি চিকিৎসাকে আদি কৰি সকলো চিকিৎসাকে সামৰি লয়, কিন্তু ইয়াত পশু চিকিৎসা আৰু ইয়াৰ অস্ত্ৰোপচাৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হোৱা নাই;

***

(জ) "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা" মানে অনুসূচীসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত যিকোনো চিকিৎসাৰ অৰ্হতাক বুজায়;

***

(ট) "ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীয়ণ" মানে চিকিৎসকৰ পঞ্জীয়ণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ বাবে কোনো ৰাজ্যত সেই সময়ত বলবৎ থকা যিকোনো আইনৰ অধীনত পৰিচালিত পঞ্জী;

***

১০ক. নতুন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ বাবে আৰু নতুন পাঠ্যক্ৰম বাবে অনুমতি-

(১) এই আইন বা আপাততঃ বলবৎ থকা আন কোনো আইনত সন্নিৱিষ্ট যিকোনো কথাৰ উল্লেখ থকা সত্ত্বেও-

(ক) কোনো ব্যক্তিয়ে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰিব নোৱাৰিব; অথবা

(খ) কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে—

(i) নতুন বা উচ্চ শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম অথবা প্ৰশিক্ষণ (স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্ৰম বা প্ৰশিক্ষণ) ৰ সুচনা কৰিব নোৱাৰিব যাৰ জৰিয়তে এনে পাঠ্যক্ৰমৰ বা এনে প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত ছাত্ৰই যিকোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বাবে যোগ্যতা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হব; অথবা

(ii) এই ধাৰা অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমতিৰ অবিহনে কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে কোনো শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্রমত (স্নাতকোত্তৰ শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণকে ধৰি) ইয়াৰ নামভৰ্তি আসনৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰিব।

ব্যাখ্যা ১.-এই ধাৰাত "ব্যক্তি" শব্দই যিকোনো বিশ্ববিদ্যালয় বা ন্যাসক অন্তৰ্ভুক্ত কৰে যদিও কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক অন্তৰ্ভুক্ত নকৰে।

ব্যাখ্যা ২.-এই ধাৰাৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত কোনো শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্রম (স্নাতকোত্তৰ শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণকে ধৰি)ৰ সৈতে জৰিত "নামভৰ্তি আসনৰ সংখ্যা"ৰ অৰ্থ হ'ল এনে পাঠ্যক্রম বা প্ৰশিক্ষণত নামভৰ্তিৰ বাবে পৰিষদে সময়ে সময়ে নিৰ্ধাৰণ কৰা সৰ্বাধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা।

১০খ. চিকিৎসাৰ অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি নিদিয়া নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰ —

(১) ধাৰা ১০ক ৰ বিধান অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা আগতীয়া অনুমতি অবিহনে যদি কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰা হয়, তেনে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ কোনো ছাত্ৰক প্ৰদান কৰা যিকোনো চিকিৎসা অৰ্হতা এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব নোৱাৰিব।

(২) কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে ধাৰা ১০ক ৰ বিধান অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ আগতীয়া অনুমতি অবিহনে যদি কোনো নতুন বা উচ্চ শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্রম (অধ্যয়ন বা প্ৰশিক্ষণৰ স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্রমক সংলগ্ন কৰি) আৰম্ভ কৰিলে, তেনে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ কোনো ছাত্ৰক তেনে শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ ভিত্তিত প্ৰদান কৰা যিকোনো চিকিৎসা অৰ্হতা এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব নোৱাৰিব।

(৩) কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে ধাৰা ১০ক ৰ বিধান অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ আগতীয়া অনুমতি অবিহনে যদি যিকোনো শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্রমত আসনৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰে, তেনে বৃদ্ধিৰ ভিত্তিত প্ৰদান কৰা যিকোনো চিকিৎসা অৰ্হতা এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব নোৱাৰিব।

ব্যাখ্যা-এই ধাৰাৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি আসনৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ ভিত্তিত চিকিৎসাৰ অৰ্হতা প্ৰদান কৰা ছাত্ৰক চিনাক্ত কৰাৰ মাপকাঠী নিৰ্ধাৰণ কৰি দিয়া ধৰণে হ'ব।

***

১১) ভাৰতত বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি -

(১) ভাৰতৰ যিকোনো বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতা,

যিবোৰ প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, সেইবোৰ এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব।

(২) ভাৰতৰ যিকোনো বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে, যিয়ে প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদান কৰে, তেনে অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি পাবলৈ সেই বিশ্ববিদ্যালয় বা প্ৰতিষ্ঠানে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ওচৰত আবেদন কৰিব পাৰে, আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও পৰিষদৰ লগত আলোচনা কৰি চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ জৰিয়তে প্ৰথম অনুসূচী এনেদৰে সংশোধন কৰি পাৰে যাতে তাত সেই অৰ্হতা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়, আৰু এনে যিকোনো অধিসূচনাৰ জৰিয়তে এইটোও নিৰ্দেশ দিব পাৰে যে এনে চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰথম অনুসূচীৰ শেষৰ স্তম্ভত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হওক আৰু সেই অৰ্হতা এক নিৰ্দিষ্ট তাৰিখৰ পিছত গ্ৰাহ্য কৰিলেহে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব।

***

১৩) কিছুমান চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি, যিয়ে প্ৰদান কৰা অৰ্হতা প্ৰথম বা দ্বিতীয় অনুসূচীৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয় -

(১) ভাৰতৰ চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতাসমূহ যিবোৰ প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত নহয় আৰু যিবোৰ তৃতীয় অনুসূচীৰ প্ৰথম খণ্ডত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, সেইবোৰো এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব।

(২) ভাৰতৰ এজন নাগৰিকক প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতা-

(ক) বৰ্তমান পাকিস্থানৰ অন্তৰ্গত চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে ১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টৰ আগতে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতা, আৰু

(খ) তৃতীয় অনুসূচীৰ প্ৰথম খণ্ডত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে, যিবোৰ বৰ্তমান ব্ৰহ্মদেশৰ অন্তৰ্গত, ১৯৩৭ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম তাৰিখৰ আগতে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতাও এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব।

(৩) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ যোগেদি ওপৰত উল্লেখ কৰা তাৰিখৰ পূৰ্বে ভাৰতৰ বাহিৰৰ চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতাসমূহ যিবোৰ তৃতীয় অনুসূচীৰ দ্বিতীয় খণ্ডত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, সেইবোৰো এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব, কিন্তু এনেকুৱা অৰ্হতাসম্পন্ন কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ অধিকাৰী নহ'ব যদিহে তেওঁ ভাৰতৰ নাগৰিক নহয় আৰু সেই অৰ্হতা লাভ কৰাৰ পিছত দেশত বলবৎ থকা বিধি আৰু অধিনিয়ম অনুসৰি

প্ৰয়োজনীয় ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণ কৰা নাই, বা যদি তেওঁ সেই দেশত কোনো ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ লোৱা নাই কিন্তু তেওঁ তেনেকুৱা নিৰ্ধাৰিত ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণ কৰিছে।

***

১৫. নামভৰ্তি কৰিবলগীয়া সূচীসমূহত অৰ্হতা থকা ব্যক্তিৰ অধিকাৰ-

(১) এই আইনৰ অন্যান্য বিধানসমূহৰ অধীনত, সূচীসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত চিকিৎসা অৰ্হতাসমূহ যিকোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে পৰ্যাপ্ত অৰ্হতা হ'ব। (২) ২৫ নং ধাৰাত উল্লেখ কৰা অনুসৰি, ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি থকা চিকিৎসকৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যক্তিয়ে,-

(ক) চিকিৎসক বা অস্ত্ৰোপচাৰ বিশেষজ্ঞ অথবা (যিকোনো অন্য পদবীৰ জৰিয়তে) স্থানীয় বা অন্য কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা পৰিচালিত চৰকাৰী অথবা অন্য কোনো প্ৰতিস্থানৰ কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব;

(খ) যিকোনো ৰাজ্যত চিকিৎসা সেৱা আগবঢ়াব লাগিব;

(গ) চিকিৎসা বা শাৰিৰিক সুস্থতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ বা অন্য কোনো আইন অনুসৰি প্ৰয়োজন সাপেক্ষে অন্য কোনো প্ৰমাণপত্ৰত স্বাক্ষৰ বা প্ৰত্যায়িত কৰাৰ অধিকাৰ থাকিব;

(ঘ) ভাৰতীয় প্ৰমাণ আইন, ১৮৭২ (১৮৭২ চনৰ ১) ধাৰা ৪৫ অনুসৰি চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ সৈতে জড়িত যিকোনো বিষয়ত বিশেষজ্ঞ হিচাপে কোনো চুৰংহাল বা যিকোনো আদালতত সাক্ষ্য প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰপ্ৰাপ্ত হব।

(৩) উপ-ধাৰা (২)ৰ কোনো বিধান উলংঘা কৰি কাম কৰা যিকোনো ব্যক্তিক শাস্তি হিচাপে এবছৰলৈকে কাৰাদণ্ডৰ অথবা এক হাজাৰ টকা পৰ্যন্ত জৰিমনা, অথবা দুয়োটা শাস্তিয়ে দিয়া হ'ব।

***

১৯ক.- চিকিৎসা শিক্ষাৰ নূন্যতম মানদণ্ড -

(১) পৰিষদে ভাৰতৰ বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা (স্নাতকোত্তৰ চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বাহিৰে) প্ৰদানৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় চিকিৎসা শিক্ষাৰ নূন্যতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।

(২) পৰিষদে খচৰা অধিনিয়মসমূহ আৰু ইয়াৰ পৰৱৰ্তী সকলো সংশোধনীৰ প্ৰতিলিপি সকলো ৰাজ্য চৰকাৰক প্ৰদান কৰিব লাগিব আৰু পৰিষদে উক্ত নিয়মাৱলী বা ইয়াৰ

যিকোনো সংশোধনী, যিটো প্রযোজ্য হয়, অনুমোদনৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ওচৰত দাখিল কৰাৰ আগতে কোনো ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৰা ওপৰোক্ত প্রতিলিপি সমূহ প্ৰদান কৰাৰ তিনিমাহৰ ভিতৰত লাভ কৰা মন্তব্যসমূহ বিবেচনা কৰিব লাগিব।

(৩) সমিতিখনে অধিনিয়মসমূহৰ কাৰ্যকাৰিতা সম্পৰ্কে সময়ে সময়ে পৰিষদক প্ৰতিবেদন দিব আৰু সমিতিয়ে পৰিষদক প্ৰয়োজনীয় বুলি ভবা অধিনিয়মসমূহৰ সংশোধনীৰ পৰামৰ্শ দিব পাৰে।

২১. ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী-

(১) পৰিষদে নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰে চিকিৎসকলৰ বাবে ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী নামেৰে এক পঞ্জীৰ ব্যৱস্থা কৰিব যিখনত সেই সকল ব্যক্তিৰ নাম অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব যিসকলে কোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত আপাততঃ নামভৰ্তি কৰিছে আৰু তেওঁলোকৰ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা আছে।

(২) পৰিষদৰ পঞ্জীয়কৰ কৰ্তব্য হ'ব যে এই আইনৰ বিধান আৰু পৰিষদে দিয়া যিকোনো আদেশ অনুসৰি ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীখন পৰিচালনা কৰিব আৰু সময়ে সময়ে পঞ্জীখন সংশোধন কৰি ভাৰতীয় গেজেট আৰু নিৰ্ধাৰিত কৰা অন্যান্য পদ্ধতিৰে প্ৰকাশ কৰিব।

(৩) এনে পঞ্জীক ভাৰতীয় সাক্ষ্য আইন, ১৮৭২ (১৮৭২ চনৰ ১) অনুসৰি ৰাজহুৱা নথি হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব আৰু ভাৰতৰ ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশিত প্ৰতিলিপিৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হ'ব পাৰে।

২২) ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীৰ প্ৰতিলিপি যোগান -

এই আইন প্ৰৱৰ্তন হোৱাৰ পিছত অতি সোনকালে আৰু তাৰ পৰৱৰ্তী প্ৰতি বছৰৰ এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম তাৰিখৰ পিছত প্ৰতিখন ৰাজ্যিক চিকিৎসা পৰিষদে ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীৰ ছয়টা প্ৰতিলিপি পৰিষদক যোগান ধৰিব লাগিব আৰু ৰাজ্যিক চিকিৎসা পৰিষদৰ প্ৰতিজন পঞ্জীয়কে ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত সময়ে সময়ে কৰা সকলো সংযোজন আৰু অন্যান্য সংশোধনীৰ বিষয়ে পলম নকৰাকৈ পৰিষদক অৱগত কৰিব লাগিব।

২৩) ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়ন -

পৰিষদৰ পঞ্জীয়কে কোনো ব্যক্তিৰ ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নাম পঞ্জীয়ন কৰাৰ প্ৰতিবেদন লাভ কৰিলে বা কোনো ব্যক্তিয়ে নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰে আবেদন কৰিলে সেই ব্যক্তিৰ নাম ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব।

যদিহে পঞ্জীয়কজন সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজন স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাসম্পন্ন বুলি সন্তুষ্ট হয়।

১৭.১. ওপৰত উল্লেখ কৰা বিধানসমূহৰ সংযুক্ত পঠনত মন কৰিবলগীয়া যে আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬, এনে এখন আইন যিখনে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ পুনৰ গঠন আৰু ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী আৰু ইয়াৰ সংলগ্ন বিষয়ৰ তহ্বাৰধানৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ উদ্দেশ্যে ১৯৩৩ চনৰ পূৰ্বৰ আইনখন বাতিল কৰিছিল। এই গোচৰত এই আইনৰ অধীনৰ দুটা উল্লেখযোগ্য বিধান বিবেচনাৰ প্ৰয়োজন: প্ৰথমটো হৈছে ধাৰা ১০এ আৰু দ্বিতীয়টো হৈছে ধাৰা ১৫। কিন্তু এই দুই ধাৰা বিতংভাৱে বিবেচনা কৰাৰ সময়ত আই.এম.চি.আইন, ১৯৫৬ ৰ অন্যান্য প্ৰাসংগিক বিধানসমূহৰ উল্লেখ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় হ'ব।

১৭.২. ধাৰা ২(ঙ)ত উল্লেখ থকা নতুন চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত ধাৰা ১০ক প্ৰাসংগিক হৈ পৰে। ইয়াৰ আৰম্ভণি এটা নন-অবস্টেণ্ট দফাৰে হৈছে আৰু এইদৰে লিখা হৈছে যে- আই.এম.চি.আইন, ১৯৫৬ বা আপাততঃ বলবৎ থকা আন কোনো আইনত সন্নিবিষ্ট থকা যিকোনো কথাৰ উপৰিও, (ক) কোনো ব্যক্তিয়ে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰিব নোৱাৰিব; অথবা (খ) কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে—

- (i) নতুন বা উচ্চ শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম অথবা প্ৰশিক্ষণ (স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্ৰম বা প্ৰশিক্ষণ) ৰ সূচনা কৰিব নোৱাৰিব যাৰ জৰিয়তে এনে পাঠ্যক্ৰমৰ বা এনে প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত ছাত্ৰই যিকোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বাবে যোগ্যতা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। অথবা
- (ii) এই ধাৰা অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমতিৰ অবিহনে কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে কোনো শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্ৰমত (স্নাতকোত্তৰ শিক্ষা বা প্ৰশিক্ষণকে ধৰি) ইয়াৰ নামভৰ্তি আসনৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰিব।

ব্যাখ্যা ১ আৰু ব্যাখ্যা ২ য়ে ক্ৰমে "ব্যক্তি" আৰু "ভৰ্তি ক্ষমতা" উক্তি দুটা সংজ্ঞায়িত কৰিছে। যদিও, "চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান" উক্তিটো ধাৰা ২(ঙ)ত যিকোনো প্ৰতিষ্ঠানক বুজাবলৈ সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে, যিটো প্ৰতিষ্ঠানে ভাৰতৰ ভিতৰত বা বাহিৰত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ডিগ্ৰী, ডিপ্লমা বা অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰে, "চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়" উক্তিটোৰ কোনো সংজ্ঞা দিয়া হোৱা নাই। কিন্তু আমাৰ দৃষ্টিত উক্ত উক্তিবোৰ এটাৰ লগত আনটো জৰিত কৰি পঢ়িব পাৰি। ১৯৯৩ চনৰ আইনখনৰ দ্বাৰাই ধাৰা ১০ক ২৭.০৮.১৯৯২ৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱাকৈ সংযোজন কৰা হৈছিল।

১৭.৩. এইদৰে আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ৰ সংশোধনীৰ দ্বাৰা ভাৰতত যিকোনো চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান/মহাবিদ্যালয় খোলাৰ সন্দৰ্ভত এক নজিৰ সৃষ্টি কৰাৰ বাবে এটা চৰ্ত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে আৰু সেইটো হ'ল ধাৰা ১০ক ত নিৰ্ধাৰিত কৰি দিয়া পদ্ধতি অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পৰা

আগতিয়া অনুমতি বিচৰা। দৰাচলতে এই কথাটো ধাৰা ১০খ পঢ়িলে স্পষ্ট হৈ পৰে য'ত কোৱা হৈছে যে যদি ধাৰা ১০ক ৰ বিধান অনুসৰি প্ৰতিষ্ঠা কৰা চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ কোনো ছাত্ৰক চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদান কৰা হয়, তেন্তে উক্ত আইনৰ অধীনত এনে কোনো অৰ্হতাক স্বীকৃতি দিয়া নহ'ব। ধাৰা ২(জ)ত সংজ্ঞায়িত কৰা বাক্যাংশ "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা" মানে অনুসূচীসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত যিকোনো চিকিৎসাৰ অৰ্হতাক বুজায়। আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ ৰ তিনিটা অনুসূচী আছে। প্ৰথম অনুসূচীত ভাৰতৰ বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বিষয়ক সামৰি লোৱা হৈছে। দ্বিতীয় অনুসূচীত ভাৰতৰ বাহিৰৰ চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ কথা কোৱা হৈছে আনহাতে তৃতীয় অনুসূচীত প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বিষয়ক সামৰি লোৱা হৈছে।

১৭.৪. এই প্ৰসংগত ১১ আৰু ১৩ নং ধাৰাও প্ৰাসংগিক। ধাৰা ১১ৰ উপধাৰা (১)ত উল্লেখ আছে যে ভাৰতৰ কোনো বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতা যিবোৰ প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত, সেই অৰ্হতা উক্ত আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব। ধাৰা ১১ৰ উপ-ধাৰা(২) তাৎপৰ্যপূৰ্ণ কাৰণ ইয়াত কোৱা হৈছে যে-ভাৰতৰ যিকোনো বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে, যিয়ে প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদান কৰে, তেনে অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি পাবলৈ সেই বিশ্ববিদ্যালয় বা প্ৰতিষ্ঠানে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ওচৰত আবেদন কৰিব পাৰে, আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও পৰিষদৰ লগত আলোচনা কৰি চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ জৰিয়তে প্ৰথম অনুসূচী এনেদৰে সংশোধন কৰি পাৰে যাতে তাত সেই অৰ্হতা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়, আৰু এনে যিকোনো অধিসূচনাৰ জৰিয়তে এইটোও নিৰ্দেশ দিব পাৰে যে এনে চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰথম অনুসূচীৰ শেষৰ স্তম্ভত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হওক আৰু সেই অৰ্হতা এক নিৰ্দিষ্ট তাৰিখৰ পিছত গ্ৰাহ্য কৰিলেহে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব। আনহাতে, ১৩(১)নং ধাৰাত উল্লেখ আছে যে ভাৰতৰ চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা চিকিৎসা অৰ্হতাসমূহ যিবোৰ প্ৰথম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত নহয় আৰু যিবোৰ তৃতীয় অনুসূচীৰ প্ৰথম খণ্ডত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, সেইবোৰো এই আইনৰ উদ্দেশ্য অনুসৰি স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা হ'ব। এইবোৰ হৈছে ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্য আৰু ভাৰতৰ পূৰ্বৰ প্ৰদেশসমূহৰ এল. এম. পি. (লাইচেন্সড মেডিকেল প্ৰেকটিচনাৰ-অনুজ্ঞাপ্ৰদাৰী চিকিৎসাসেৱী)ৰ দৰে চিকিৎসা অৰ্হতা। তৃতীয় অনুসূচীটো হল আই.এম.চি.আইন, ১৯৫৬ বলবৎ কৰাৰ পূৰ্বে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ পাঠ্যক্ৰমৰ বিষয়ে, আনহাতে প্ৰথম অনুসূচীত উল্লেখ থকা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰদান কৰা পাঠ্যক্ৰমসমূহ উক্ত আইনৰ অধীনত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত

হৈ আছে।

১৭.৫. ধাৰা ১১ আৰু ১৩ -ৰ আইনৰ ধাৰা ১৫-ৰ ওপৰত প্ৰভাৱ আছে। ধাৰা ১৫-ত কোৱা হৈছে যে, আইনখনত সন্নিবিষ্ট অন্যান্য ব্যৱস্থাসাপেক্ষে, অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত চিকিৎসা অৰ্হতা যিকোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে পৰ্যাপ্ত অৰ্হতা হ'ব। লগতে, ধাৰা ২৫-ত উল্লেখ কৰা অনুসৰি, ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীসকলৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যক্তিয়ে, আন কোনো ৰাজ্যত চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰিব নোৱাৰিব বা যিকোনো আইনৰ দ্বাৰা প্ৰয়োজনীয় চিকিৎসা বা সুস্থতা প্ৰমাণপত্ৰ (ফিটনেছ প্ৰমাণপত্ৰ) বা যিকোনো আইনৰ দ্বাৰা প্ৰয়োজনীয় আন কোনো প্ৰমাণপত্ৰত স্বাক্ষৰ বা প্ৰমাণীকৰণ কৰিব নোৱাৰিব। ধাৰা ২ (কে) অনুসৰি "ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীৰ" অৰ্থ হৈছে যিকোনো ৰাজ্যত যিকোনো আইনৰ অধীনত আপাততঃ বলবৎ হৈ থকা পঞ্জী যাৰ দ্বাৰা চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী সকলৰ পঞ্জীয়ন নিয়ন্ত্ৰণ কৰা হয়। 'ঔষধ' শব্দটো উক্ত আইনৰ ধাৰা ২(এফ)ত সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা সকলো শাখাৰ আধুনিক বৈজ্ঞানিক ঔষধ বুজাইছে লগতে ইয়াত অস্ত্ৰোপচাৰ আৰু প্ৰসূতি চিকিৎসা অন্তৰ্ভুক্ত আছে, কিন্তু ইয়াত পশু চিকিৎসা আৰু অস্ত্ৰোপচাৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়। সেয়েহে, আইনৰ অনুসূচীৰ অধীনত এজন ব্যক্তিৰ পৰ্যাপ্ত অৰ্হতা স্বীকৃত নহ'লে, তেওঁ কোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰিব নোৱাৰিব। এনে কোনো নামভৰ্তিৰ অবিহনে, এনে ব্যক্তিক যিকোনো ৰাজ্যত চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰিবলৈ বাধা প্ৰদান কৰা হ'ব।

১৭.৬. লগতে, যিকোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি থকা আৰু যিকোনো স্বীকৃত চিকিৎসা অৰ্হতা থকা সকলো ব্যক্তিক ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীৰ অধীনত চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰাৰ পিছত নামভৰ্তি কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ধাৰা ২১-ৰ উপ-ধাৰা (২) অনুসৰি, ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদৰ পঞ্জীয়কৰ কৰ্তব্য হৈছে আই এম চি আইন, ১৯৫৬ -ৰ বিধান অনুসৰি ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী ৰখা, আৰু সময়ে সময়ে পঞ্জীখন সংশোধন কৰা আৰু ইয়াক ভাৰতৰ ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশ কৰা আৰু নিৰ্ধাৰিত কৰিব পৰা আন ধৰণে কৰা। দৰাচলতে, এই আইনৰ ২২ নং ধাৰাৰ অধীনত, প্ৰতিখন ৰাজ্যিক চিকিৎসা পৰিষদে প্ৰতি বছৰৰ এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম দিনটোত ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীৰ ছটা মুদ্ৰিত প্ৰতিলিপি ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদক যোগান ধৰিব লাগে। ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত ব্যক্তি এজনৰ পঞ্জীয়নৰ প্ৰতিবেদন লাভ কৰাৰ পিছত বা এনে ব্যক্তিৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত প্ৰকাৰে কৰা আবেদনৰ ওপৰত, আইনখনৰ ২৩ নং ধাৰা অনুসৰি তেওঁৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়। ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীৰ পৰা নাম আঁতৰোৱাৰ কথা ২৪ নং ধাৰাত আলোচনা কৰা হৈছে,

আনহাতে আইনৰ ২৫ নং ধাৰাত অস্থায়ী পঞ্জীয়ন আৰু আইনৰ ২৬ নং ধাৰাত অতিৰিক্ত অৰ্হতাৰ পঞ্জীয়নৰ কথা আলোচনা কৰা হৈছে। ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত প্ৰথমবাৰৰ বাবে নাম বহন কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ অৰ্হতা অনুসৰি ভাৰতৰ যিকোনো প্ৰান্তত চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰাৰ বাবে যোগ্য হ'ব আৰু আইনৰ যথাসময়ত, এনে চিকিৎসা সেৱাৰ বাবে, ঔষধ বা অন্যান্য সঁজুলিৰ ক্ষেত্ৰত যিকোনো খৰচ, বা তেওঁৰ প্ৰাপ্য যিকোনো মাচুল প্ৰাপ্তিৰ বাবে অধিকাৰপ্ৰাপ্ত হ'ব।

১৮. এই মুহূৰ্তত অসম আইন, ২০০৪ ৰ ওপৰত প্ৰসাৰিত কৰাটো উপযুক্ত হ'ব পাৰে।

অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ আইন, ২০০৪ (অসম আইন):

উক্ত আইনৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে নিষ্কাশন কৰা হৈছে

"2. সংজ্ঞা - এই আইনত যদিহে প্ৰসংগটোৰ অন্যথা প্ৰয়োজন নহয়:

(ক) 'আইনৰ' অৰ্থ হ'ল অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ আইন, ২০০৪;

(খ) 'কৰ্তৃপক্ষ'ৰ অৰ্থ হ'ল ধাৰা ৩ৰ অধীনত স্থাপিত অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষক বুজায়;

(গ) 'প্ৰমাণপত্ৰ'ৰ অৰ্থ হৈছে ধাৰা ১৭ৰ অধীনত কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰা প্ৰমাণপত্ৰ;

(ঘ) 'পাঠ্যক্ৰম'ৰ অৰ্থ হ'ল চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ ডিপ্লমাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্ৰম;

(ঙ) 'মেডিচিন আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাত ডিপ্লোমা'ৰ অৰ্থ হৈছে আইনখনৰ ব্যৱস্থাৰ অধীনত ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাৰ পাঠ্যক্ৰম সফলতাবে সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰা ডিপ্লোমা;

***

(ছ) 'মেডিচিন'ৰ অৰ্থ হৈছে এলোপেথিক ঔষধ কিন্তু ইয়াত পশু চিকিৎসা অন্তৰ্ভুক্ত নহয়;

(জ) 'ঔষধ আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ অৰ্থ হৈছে অসম ৰাজ্যৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলত এলোপেথিক ঔষধ আৰু স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰণালীৰ অনুশীলন;

(ঝ) 'চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান'ৰ অৰ্থ হৈছে এই আইনৰ অধীনত ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে তাত্ত্বিক আৰু ব্যৱহাৰিক উভয় ধৰণৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে স্থাপিত প্ৰতিষ্ঠানক বুজায়;

***

(ঠ) 'গ্ৰাম্য অঞ্চল'ৰ অৰ্থ হৈছে পৌৰ নিগম, পৌৰসভা ব'ৰ্ড বা চহৰ সমিতি বা নগৰীয়া অঞ্চল

হিচাপে অধিসূচনা কৰা অন্য কোনো অঞ্চলত অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা অঞ্চল;

***

(৬) 'গ্রাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী' ৰ অৰ্থ হৈছে চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ ডিপ্লমাধাৰী, যি নিজকে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত পঞ্জীয়ন কৰিছে আৰু প্ৰমাণপত্ৰ আৰু পঞ্জীয়ন নম্বৰ লাভ কৰিছে।

(৭) 'গ্রাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীয়ন'ৰ অৰ্থ হ'ল ধাৰা ১৭ৰ অধীনত ৰখা পঞ্জী আৰু "পঞ্জীয়নভুক্ত" আৰু 'পঞ্জীয়ন' অভিব্যক্তিসমূহ সেই অনুসৰি ব্যাখ্যা কৰা হ'ব;

৭) নূন্যতম মানদণ্ড: - কৰ্তৃপক্ষই চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰমৰ সন্দৰ্ভত পাঠ্যক্ৰম, পৰীক্ষা আদিৰ নূন্যতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে আৰু নিয়মৰ দ্বাৰা পূৰণ কৰিবলগীয়া চৰ্ত আৰু নীতি-নিয়ম, শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ বাবে চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰদান কৰিবলগীয়া সুবিধাসমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।

৮) চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান খোলাৰ অনুমতি:- (১) এই আইনত বা আপাততঃ বলবৎ হোৱা আন কোনো আইনত সন্নিৱিষ্ট কোনো কথা থাকিলেও, (ক)কৰ্তৃপক্ষৰ পৰামৰ্শ অবিহনে আৰু (খ) ৰাজ্য চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ আৰু স্পষ্ট অনুমতি অবিহনে অসম চৰকাৰৰ বাহিৰে কোনো ব্যক্তি বা সংগঠনে কোনো চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰিব নোৱাৰিব।

(২) চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান এটা আৰম্ভ কৰিব বিচৰা প্ৰতিজন ব্যক্তি বা সংগঠন বা ন্যাসে উপ-ধাৰা উপ-ধাৰা (১)ৰ অধীনত অনুমতি লাভ কৰাৰ উদ্দেশ্যে ৰাজ্য চৰকাৰৰ ওচৰত আইনখনৰ বিধান আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা নিয়ম অনুসৰি এটা প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰিব লাগিব আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে ইয়াৰ পৰীক্ষা আৰু পৰামৰ্শৰ বাবে প্ৰস্তাৱটো কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিব।

(৩) প্ৰস্তাৱ লাভ কৰাৰ পিছত কৰ্তৃপক্ষই সংশ্লিষ্ট ব্যক্তি বা সংস্থাৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচিত অন্যান্য বিৱৰণ আৰু তথ্য লাভ কৰিব পাৰে আৰু তাৰ পিছত যদি প্ৰস্তাৱটো ত্ৰুটিপূৰ্ণ হয় আৰু কোনো প্ৰয়োজনীয় বিশেষ তথ্য নাথাকে, তেন্তে সংশ্লিষ্ট ব্যক্তি বা সংস্থাক লিখিতভাৱে আবেদন কৰাৰ বাবে যুক্তিসংগত সুযোগ দিব পাৰে আৰু কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত কৰা দোষসমূহ, যদি আছে, শুধৰণি বা সংশোধন কৰাৰ বাবে মুকলি থাকিব।

(৪) ৰাজ্য চৰকাৰে প্ৰস্তাৱটো আৰু কৰ্তৃপক্ষৰ পৰামৰ্শ বা পৰ্যৱেক্ষণ বোৰ বিবেচনা কৰাৰ পিছত আৰু প্ৰয়োজন সাপেক্ষে, প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচনা কৰা অন্যান্য বিৱৰণ সমূহ লাভ কৰাৰ পিছত, হয় অনুমোদন কৰিব পাৰে (প্ৰয়োজন বুলি বিবেচিত কৰা এনে চৰ্তৰ সৈতে, যদি থাকে) বা প্ৰস্তাৱটো অস্বীকাৰ কৰিব পাৰে।

(৫) কৰ্তৃপক্ষই পৰামৰ্শ আগবঢ়াওঁতে আৰু ৰাজ্যচৰকাৰে প্ৰস্তাৱটো অনুমোদন দি বা অসম্মতি প্ৰদান কৰি আদেশ প্ৰদান কৰাৰ সময়ত, তলত উল্লেখ কৰা কাৰকসমূহৰ প্ৰতি যথাযথ গুৰুত্ব দিব

লাগিব, যেনে

(ক) চিকিৎসা প্রতিষ্ঠান এটা খুলিব বিচৰা প্ৰস্তাৱিত ব্যক্তি বা সংগঠনে, কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত শিক্ষাৰ নূন্যতম মানদণ্ড প্ৰদান কৰাৰ স্থিতিত থাকিব নে নাই;

(খ) চিকিৎসা প্রতিষ্ঠান স্থাপন কৰিব বিচৰা ব্যক্তিজনৰ পৰ্যাপ্ত আৰ্থিক সম্পদ আছে নে নাই;

(গ) কৰ্মচাৰীৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয় সুবিধাসমূহ আছে নে নাই; চিকিৎসা প্রতিষ্ঠানৰ সঠিক কাৰ্যকলাপ নিশ্চিত কৰিবলৈ সঁজুলি, থকাৰ ব্যৱস্থা, প্ৰশিক্ষণ আৰু অন্যান্য সুবিধা;

(ঘ) চিকিৎসা প্রতিষ্ঠানত অধ্যয়নৰ সম্ভাৱনা থকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি পৰ্যাপ্ত চিকিৎসালয়ৰ সুবিধা উপলব্ধ হ'ব নে নহ'ব;

(ঙ) চিকিৎসা প্রতিষ্ঠানত পৰ্যাপ্ত যোগ্য শিক্ষাদান কৰা আৰু শিক্ষাদান নকৰা কৰ্মচাৰী উপলব্ধ হ'ব নে নহ'ব,

(চ) নিৰ্ধাৰিত কৰিব পৰা আন যি কোনো চৰ্ত।

***

১৭) গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী:- (১) কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰে চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাৰ ডিপ্লমাধাৰীৰ পঞ্জী গঠন কৰিব লাগিব যাক গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী হিচাপে জনা যাব।

(২) এই আইনৰ বিধান আৰু ইয়াৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত নিয়ম অনুসৰি গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীখন ৰখা আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰাটো সচিবৰ কৰ্তব্য হ'ব।

(৩) ভাৰতীয় সাক্ষ্য আইন, ১৮৭২ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীক ৰাজহুৱা নথি হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব।

(৪) পাঠ্যক্ৰম সফলতাবে সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পিছত প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে সচিবক এনে অৰ্হতাৰ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰাৰ পিছত আৰু নিৰ্ধাৰিত মাচুল পৰিশোধ কৰাৰ পিছত গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে যোগ্যতা অৰ্জন কৰিব।

(৫) ৰাজ্যিক গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে কৰ্তৃপক্ষই জাৰী কৰা, সভাপতি আৰু সম্পাদকৰ মোহৰ থকা আৰু পঞ্জীয়ন নম্বৰ থকা প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰাৰ অধিকাৰ থাকিব আৰু অসম ৰাজ্যৰ গ্ৰাম্য অঞ্চলত গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী হিচাপত কাম কৰিব পাৰিব।

***

২৪) ক্ষমতা আৰু কাৰ্যসমূহ:- গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰী সকলে তলত উল্লেখ কৰা চৰ্তসমূহৰ অধীনত চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাৰ অনুশীলন কৰিবলৈ যোগ্য হ'ব।

(ক) তেওঁলোকে কেৱল সেই ৰোগসমূহৰ চিকিৎসা কৰিব লাগিব আৰু সেই পদ্ধতিসমূহ সম্পাদন কৰিব যিবোৰ নিয়মত উল্লেখ কৰা হ'ব;

(খ) তেওঁলোকে কেৱল সেই ঔষধসমূহেই প্ৰেছক্ৰিপচন কৰিব লাগিব, যিবোৰ নিয়মত উল্লেখ কৰা হ'ব;

(গ) তেওঁলোকে কোনো অস্ত্ৰোপচাৰ প্ৰক্ৰিয়া, ইনভেশন, পৰীক্ষা- নিৰীক্ষা, চিকিৎসা বা চিকিৎসাগত ভাবে গৰ্ভাবস্থা সমাপ্ত ইত্যাদি কৰিব নোৱাৰিব, কিন্তু নিৰ্দেশিত তেনে ঔষধি চিকিৎসাৰ মাজতে সীমাবদ্ধ থাকিব লাগিব আৰু সৰু সৰু অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিব পাৰিব।

(ঘ) তেওঁলোকে কেৱল আইনত নিৰ্ধাৰিত গ্ৰাম্য অঞ্চলত হে স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰিব;

(ঙ) তেওঁলোকে অসুস্থতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ আৰু মৃত্যুৰ প্ৰমাণ পত্ৰ প্ৰদান কৰিব পাৰে।

(চ) তেওঁলোকে চিকিৎসা কৰা সকলো ৰোগীৰ নাম, ঠিকনা, বয়স, লিংগ, ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ ৰেকৰ্ড ৰাখিব লাগিব; আৰু

(ছ) তেওঁলোক বহিঃৰোগ, জৰুৰীকালীন আৰু আভ্যন্তৰীণ সেৱাত ৰোগীৰ যত্নৰ সৈতে জড়িত সাধাৰণ কৰ্তব্য চিকিৎসক হিচাপে চহৰঅঞ্চলত অৱস্থিত প্ৰতিষ্ঠানসমূহ যেনে চিকিৎসালয়, নাৰ্চিং হোম আৰু স্বাস্থ্য প্ৰতিষ্ঠানত নিযুক্তিৰ বাবে যোগ্য নহ'ব।

১৮.১. অসম আইনখনে অসম ৰাজ্যত এটা নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ গঠন কৰি মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ (ডি এম আৰ এইচ চি) ডিপ্লমাধাৰীসকলক গ্ৰামাঞ্চলত তেওঁলোকৰ চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰাত নিয়ন্ত্ৰণ আৰু পঞ্জীয়ন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লগতে ডিপ্লমা ইন মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ (ডিএমআৰএইচচি) পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ বাবে চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান খোলাত নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যৱস্থা কৰে।

১৮.২. উক্ত আইনৰ ৩ নং ধাৰাত অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ (চমুকৈ "কৰ্তৃপক্ষ") স্থাপনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। কৰ্তৃপক্ষৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যসমূহ ধাৰা ৬ত গণনা কৰা হৈছে, অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ;

(ক) চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানত নামভৰ্তিৰ বাবে প্ৰৱেশ পৰীক্ষাকে ধৰি মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰা, পৰিচালনা কৰা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ কৰা;

(খ) গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰী সকলৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী বজাই ৰখা;

(গ) চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানৰ 'মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ' ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰা, পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে নীতি আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা, চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানৰ পাঠ্যক্ৰম গ্ৰহণ কৰা শিক্ষাৰ্থী সকলৰ বাবে পৰীক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ মূল্যায়ন কৰা আৰু পৰীক্ষাৰ বাবে

পাঠ্যক্রমৰ সুবিধা নিৰ্ধাৰণ কৰা;

(ঘ) পাঠ্যক্রমত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নামভৰ্তিৰ বাবে নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা।

(ঙ) এনে প্ৰতিষ্ঠান আৰম্ভ হোৱাৰ সময়ত ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ বাবে শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ বাস্তৱিক সুবিধা, কৰ্মচাৰীৰ স্থিতি, চিকিৎসালয় আৰু শৈক্ষিক আন্তঃগাঁথনি পৰীক্ষা কৰা আৰু উক্ত প্ৰতিষ্ঠানটোৱে সকলো আনুষ্ঠানিকতা আৰু নিয়ম সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পিছত আপত্তি নোহোৱাৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰা আৰু আঙুলিয়াই দিয়া অভাৱসমূহ ঠিক কৰা হৈছে নে নাই সেইটো বিচাৰ কৰিবলৈ সময়ে সময়ে পৰিদৰ্শন কৰা, আৰু প্ৰতিষ্ঠানটোৰ মানদণ্ড বজাই ৰখা;

১৮.৩ ৮নং ধাৰাত চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান খোলাৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে। ধাৰা ৮ৰ উপধাৰা (১)ৰ আৰম্ভণিতে এটা অ-অবষ্টেণ্ট দফাৰে কোৱা হৈছে যে, অসম আইন বা বলবৎ থকা সময়ৰ বাবে আন কোনো আইনত সন্নিৱিষ্ট যিকোনো কথা সত্ত্বেও, অসম ৰাজ্য চৰকাৰৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যক্তি বা সংগঠনে (ক) কৰ্তৃপক্ষৰ পৰামৰ্শৰ অবিহনে আৰু (খ) ৰাজ্য চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ আৰু স্পষ্ট অনুমতি অবিহনে চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰিব নোৱাৰে।

ধাৰা ৮ৰ উপধাৰা (২)ত কোৱা হৈছে যে চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান এটা আৰম্ভ কৰিব বিচৰা যিকোনো ব্যক্তি বা সংগঠন বা ন্যাসে ৰাজ্য চৰকাৰৰ ওচৰত প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰি ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৰা অনুমতি ল'ব লাগিব। ৰাজ্য চৰকাৰে প্ৰস্তাৱটো ইয়াৰ পৰীক্ষা আৰু পৰামৰ্শৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষলৈ প্ৰেৰণ কৰিব। কৰ্তৃপক্ষই পাঠ্যক্রমৰ সন্দৰ্ভত নূন্যতম মানদণ্ড, পাঠ্যক্রম, পৰীক্ষা নিৰ্ধাৰণ ইত্যাদি কৰিব পাৰে আৰু পূৰণ কৰিবলগা নিয়মাৱলী আৰু চৰ্তাৱলী, ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ পাঠ্যক্রমৰ বাবে শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰিব লগা সুবিধাবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।

কৰ্তৃপক্ষৰ স্বীকৃতি প্ৰত্যাহাৰ কৰাৰ ক্ষমতা আছে, যেতিয়া প্ৰতিষ্ঠান এটা কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত কৰা মানদণ্ডক অনুসৰণ নকৰে, তেতিয়া সেই বিষয়ে ৰাজ্য চৰকাৰক উল্লেখ কৰি আৰু সংশ্লিষ্ট চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা দিয়া ব্যাখ্যা বিবেচনা কৰি ৰাজ্য চৰকাৰে আৰু অধিক সোধা-পোছা কৰি, এটা প্ৰতিষ্ঠানৰ স্বীকৃতি বাতিল কৰিব পাৰে।

১৮.৪. অসম আইনৰ ১৭নং ধাৰাত গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰাৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীৰ কথা কোৱা হৈছে। কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰে মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ পাঠ্যক্রমৰ ডিপ্লোমাধাৰীৰ পঞ্জী গঠন কৰিব লাগিব যাক গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী হিচাপে জনা যাব।

ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ পাঠ্যক্রমটোৰ শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত প্ৰতিজন ব্যক্তি, এনে অৰ্হতাৰ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰাৰ পিছত আৰু নিৰ্ধাৰিত মাত্ৰল পৰিশোধ কৰাৰ পিছত গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে যোগ্যতা অৰ্জন কৰিব। ৰাজ্যিক গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে কৰ্তৃপক্ষই জাৰী কৰা, পঞ্জীয়ন নম্বৰ থকা প্ৰমাণ পত্ৰ লাভ কৰাৰ অধিকাৰ থাকিব আৰু গ্ৰাম্য অঞ্চলত গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী হিচাপত কাম কৰিব পাৰিব। গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী সকলে তেওঁলোকৰ নামৰ আগত আৰু পিছত "চিকিৎসক" বা "ডাঃ" শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰে। অৱশ্যে, তেওঁলোকে নিজকে গ্ৰাম্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী (ৰুৰেল হেল্থ প্ৰাক্টিশনাৰ্চ) বা আৰ.এইচ.পি. হিচাপে পৰিচয় দিব পাৰে।

১৮.৫ অসম আইনৰ ২১নং ধাৰাত উল্লেখ আছে যে গ্ৰাম্যস্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কাৰীৰ পঞ্জীত নামভৰ্তি নোহোৱা বা পঞ্জীৰ পৰা বাতিল বা নাম আঁতৰোৱা কোনো ব্যক্তিয়ে অসম ৰাজ্যৰ চহৰীয়া বা গ্ৰাম্য যি কোনো স্থানত চিকিৎসা সেৱা বা গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰিব নোৱাৰিব। গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যসমূহ ২৪নং ধাৰাত উল্লেখ কৰা হৈছে যিয়ে স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰিছে যে তেওঁলোকে নিম্নলিখিত চৰ্তসমূহৰ সাপেক্ষে চিকিৎসা কৰিব পাৰে যেনে:

(ক) তেওঁলোকে কেৱল সেই ৰোগসমূহৰ চিকিৎসা কৰিব লাগিব আৰু সেই পদ্ধতিসমূহ সম্পাদন কৰিব যিবোৰ নিয়মত উল্লেখ কৰা হ'ব;

(খ) তেওঁলোকে কেৱল সেই ঔষধসমূহে প্ৰেছক্ৰিপচন কৰিব লাগিব, যিবোৰ নিয়মত উল্লেখ কৰা হ'ব;

(গ) তেওঁলোকে কোনো অস্ত্ৰোপচাৰ প্ৰক্ৰিয়া, ইনভেশন, অনুসন্ধান, চিকিৎসা বা চিকিৎসাগত ভাবে গৰ্ভাবস্থা সমাপ্ত ইত্যাদি কৰিব নোৱাৰিব, কিন্তু নিৰ্দেশিত তেনে ঔষধি চিকিৎসাৰ মাজতে সীমাবদ্ধ থাকিব লাগিব আৰু সৰু সৰু অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিব পাৰিব।

(ঘ) তেওঁলোকে কেৱল আইনত নিৰ্ধাৰিত গ্ৰাম্য অঞ্চলত হে স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰিব ;

(ঙ) তেওঁলোকে অসুস্থতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ আৰু মৃত্যুৰ প্ৰমাণ পত্ৰ প্ৰদান কৰিব পাৰে।

(চ) তেওঁলোকে চিকিৎসা কৰা সকলো ৰোগীৰ নাম, ঠিকনা, বয়স, লিংগ, ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ ৰেকৰ্ড ৰাখিব লাগিব; আৰু

(ছ) তেওঁলোক বহিঃৰোগ, জৰুৰীকালীন আৰু আভ্যন্তৰীণ সেৱাত ৰোগীৰ যত্নৰ সৈতে জড়িত সাধাৰণ কৰ্তব্য চিকিৎসক হিচাপে চহৰঅঞ্চলত অৱস্থিত প্ৰতিষ্ঠানসমূহ যেনে চিকিৎসালয়, নাৰ্চিং হোম আৰু স্বাস্থ্য প্ৰতিষ্ঠানত নিযুক্তিৰ বাবে যোগ্য নহ'ব।

১৮.৬. অসম আইনৰ ২২নং ধাৰায়ে ৰাজ্য চৰকাৰক নিয়ম প্ৰস্তুত/প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছে, আনহাতে আইনখনৰ ২৩নং ধাৰা অনুসৰি ৰাজ্য চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমোদন সাপেক্ষে কৰ্তৃপক্ষই নিয়মাবলী বনাব পাৰে।

১৮.৭. ৰাজ্যৰ চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান সমূহত ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ পাঠ্যক্রমত নামভৰ্তি সম্পৰ্কে অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষৰ নিয়মাবলী, ২০০৫, নিয়মাবলী প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল যাৰ অধীনত মেডিচিন এণ্ড ৰুৰেল হেল্থ কেয়াৰ পাঠ্যক্রমত ডিপ্লোমা প্ৰদান কৰা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান সমূহৰ বাবে নূন্যতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল যাৰ অধীনত শিকাব লগীয়া বিষয়বোৰ নিম্নলিখিত ধৰণৰ আছিল:

"৩ শিকাবলগা বিষয়সমূহ:

(ক) শৰীৰতত্ত্ব/শৰীৰবিজ্ঞান

(খ) শৰীৰতত্ত্ব আৰু জৈৱৰসায়ন

(গ) সামূহিক ঔষধ

(ঘ) পেথলজী আৰু মাইক্ৰ'বায়োলজী/ৰোগ বিজ্ঞান আৰু অণুজীৱ বিজ্ঞান

(ঙ) ফাৰ্মাকোলজী/ ঔষধবিজ্ঞান

(চ) ঔষধ আৰু শিশু ৰোগ

(ছ) অস্ত্ৰোপচাৰ আৰু অৰ্থোপেডিক্স

(জ) স্ত্ৰীৰোগ আৰু প্ৰসূতি চিকিৎসা বিজ্ঞান

(ঝ) চকু আৰু ইএনটি

(ঞ) ৰেডিঅ'লজি আৰু ইমেজিংৰ মৌলিক বিষয়সমূহ

(ট) ফৰেনচিক আৰু ষ্টেট মেডিচিনৰ মৌলিক বিষয়সমূহ

(ঠ) মানৱ বংশগতি তত্ত্ব মৌলিক বিষয়সমূহ

(ম) দন্ত চিকিৎসাৰ মৌলিক বিষয়।"

১৮.৮. ২০০৫ চনৰ বিধিৰ ৩নং বিধিৰ জৰিয়তে 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্রমৰ অন্তৰ্গত উপৰোক্ত বিষয়সমূহৰ বাবে পাঠ্যক্রম নিৰ্ধাৰিত হৈছে। এই বিধিৰ পৰিশিষ্ট ১ত 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমাধাৰীয়ে চিকিৎসা কৰিব পৰা ৰোগসমূহৰ তালিকা সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে আৰু লগতে যিবোৰ চিকিৎসা পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিব পৰা যাব তাৰ

বিষয়েও উল্লেখ কৰা হৈছে। পৰিশিষ্ট ২ত সেই ঔষধবোৰৰ তালিকা সন্নিৱিষ্ট হৈছে যিবোৰৰ বিধান এজন ডিপ্লোমাধাৰীয়ে দিব পাৰিব। সেইয়া তলত দিয়া ধৰণে:-

"পৰিশিষ্ট-১

যি ৰোগসমূহৰ বাবে 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা' ডিপ্লোমাধাৰীয়ে চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পাৰে, সেই ৰোগসমূহ হ'ল:-

বেক্টেৰিয়াৰ সংক্ৰমণৰ জৰিয়তে হোৱা জ্বৰজনিত ৰোগ, অতিসাৰ ৰোগ, গ্ৰহণী, ভাইৰাছজনিত সংক্ৰমণ, মেলেৰিয়া, এমিবিয় গ্ৰহণী, জিয়াৰডিএচিচ্, কৃমি সংক্ৰমণ, পিত্ত ও যকৃতজনিত ৰোগ, কলেৰা, টাইফয়ড, ভিটামিনৰ অভাৱ, আইৰণৰ অভাৱ, ৰক্তহীনতা, পুষ্টিহীনতা, উৰ্ধ শ্বাস-প্ৰশ্বাসজনিত সংক্ৰমণ, একচুৱেট ব্ৰংকাইটিছ, ব্ৰংকিয়ল হাঁপানী, উচ্চ ৰক্তচাপ, হৃদয়প্লব বিকলতা, ইস্কেমিক হৃদৰোগ, পেপটিক আলচাৰ, তীব্ৰ পিত্তৰোগ, ভাইৰাছজনিত হেপাটাইটিছ, প্ৰস্ৰাৱৰ নলীৰ সংক্ৰমণ, সাধাৰণ ছালৰ সংক্ৰমণ, ছালৰ খজুৱতি (স্কেবিচ), কুষ্ঠৰোগ, বিষক্ৰিয়া আৰু আঘাতত প্ৰাথমিক চিকিৎসা, সৰ্পদংশন আৰু জন্তুৰ কামোৰ। শিশুৰ জ্বৰ, শ্বাস-প্ৰশ্বাসজনিত ৰোগৰ সংক্ৰমণ, অতিসাৰ ৰোগ, পুষ্টিৰ অভাৱ, ৰক্তহীনতা, জণ্ডিচ, কনভালচন, মিজলচ্, বসন্ত, হাঁপানী, স্কেবিচ আৰু অন্যান্য সাধাৰণ ছালৰ সংক্ৰমণ। গৰ্ভাৱস্থা, প্ৰসৱ আৰু প্ৰসৱৰ পিছত ল'ব লগা যত্ন আৰু পৰিয়াল কল্যাণমূলক কাৰ্যকলাপ।

'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমাধাৰীয়ে অৱলম্বন কৰিব পৰা চিকিৎসা পদ্ধতিসমূহ:-

ভেনিপাংচাৰ (বেজীৰে শিৰাৰ পৰা তেজ লোৱা বা শিৰাৰে দৰৰ প্ৰয়োগ কৰা কাৰ্য্য), ভেনেচেকচন (বেজীৰে শিৰাৰ পৰা তেজ লোৱা কাৰ্য্য), বেণ্ডেজ আৰু ড্ৰেচিঙৰ প্ৰয়োগ, নেচোগেষ্ট্ৰিক ইনটিউবেচন, কেথেৰাৰৰ প্ৰয়োগ, পেৰিটনিয়েল টেপ, স্বাভাৱিক প্ৰসৱ।

'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমাধাৰীক তলত উল্লেখিত অস্ত্ৰোপচাৰসমূহ কৰিবলৈ অনুমতি প্ৰদান কৰা হয়।

সৰু আঘাতৰ চিলাই, ফোঁহাৰ নিষ্কাশন, পোৰা আঘাতৰ ড্ৰেচিং, হাড়ভঙাৰ ক্ষেত্ৰত স্প্লিণ্টৰ প্ৰয়োগ, হাত-ভৰিৰ আঘাতত হোৱা প্ৰচুৰ ৰক্তক্ষৰণত টৰ্নিকেটৰ প্ৰয়োগ।

পৰিশিষ্ট-২

'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা' ডিপ্লোমাধাৰীয়ে যিবোৰ ঔষধ খাবলৈ পৰামৰ্শ দিব পাৰে, সেইসমূহ:-

এণ্টাচিড, এইচ টু ৰিচেপ্তৰ ব্ল'কাৰ, প্ৰটন পাম্প ইনিহিবিটৰ, চুক্ৰালফেট,

এণ্টিহিষ্টামিনিক, এণ্টিবায়টিক- কট্ৰাইম'ক্লাজ'ল, ট্ৰাইমেথ'প্ৰিম, নফ্ল'ক্সাচিন, কুইনোলন, টেট্ৰাচাইক্লিন, ক্ল'ৰামফেনিকল, ষ্ট্ৰেপ্ট'মাইচিন, জেণ্টামাইচিন, পেনিচিলিন, চেফালোস্প'ৰিন, ইৰিথ্ৰ'মাইচিন, নাইট্ৰ'ফ্যুৰেণ্টইন, মেট্ৰ'নিডাজল, এণ্টিটিউবাৰকুলাৰ- আই এন এইচ, ৰিফাম্পিৰিন, ইথামবুটল, পাৰইজিনামাইড, ষ্ট্ৰেপ্ট'মাইচিন, এণ্শ্বেলমিষ্টিক- মেবেণ্ডাজল, এলবেণ্ডাজল, পাইপেৰাজিম।

এণ্টিমেলেৰিয়েল-চিঅ'ৰ'কুইন, কুইনাইন, প্ৰাইমাকুইন, ছালফাডক্সিন-পাইৰিমেথামাইড। এণ্টিলেপ্ৰচি- ডাপছন, ৰিফাম্পিৰিন, ক্ল'ফাজিমিন।

টপিকেল এণ্টিফাংগেল। এণ্টিভাইৰেল- এচিক্ল'ভিৰ। এণ্টিএম'বিক মেট্ৰ'নিডাজল। টিনিডাজ'ল, ড'ল'ক্সানাইড, ফুৰৰেট, ক্ল'ৰ'কুইন, এণ্টিস্কেবিচ-বেনজাইল-বেনজ'ৰেট, গামা বেনজিন হেক্সাক্ল'ৰাইড, এণ্টিকোলিনাৰ্জিক এট্ৰ'পিন। এণ্টিইমেটিকচ এণ্টিপাইৰেটিকচ আৰু এনালজেটিক লেক্সেটিভ, অ'ৰেল ৰিহাইড্ৰেচন চ'ল্যুচন, হেমাটিনিক্স আৰু ভিটামিন। ডাইয়ুৰেটিক্স আৰু এণ্টিহাইপাৰটেনচিভচ নাইট্ৰ'গ্লিচাৰিন চিডেটিভচ আৰু এণ্টিপিলেটিকচ- ফেন'বাৰবিটোন, ডাইয়েজেপাম, ফেনিট'ইন, ব্ৰফ'ডাইলেটৰ, চালবুটামল, থিয়ফাইলাইন, এমিন'ফাইলাইন, কৰটিকষ্টৰইড, এক্সপেক্টেৰণ্ট, য়ুটেৰাইন ষ্টিমুলেণ্ট আৰু ৰিলেক্সেণ্ট, গৰ্ভনিৰোধক বড়ি।

১৯. আই এম চি আইন, ১৯৫৬ আৰু 'অসম আইন'ৰ তুলনামূলক বিশ্লেষণ নিম্নধৰণে কৰা হ'ল:-

প্ৰাচলসমূহ	ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬	অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ আইন, ২০০৪
আইনৰ উদ্দেশ্য	"এই আইনৰ জৰিয়তে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদৰ পুনৰ্গঠন আৰু ভাৰতৰ বাবে এখন চিকিৎসা পঞ্জীৰ লগতে ইয়াৰ সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।"	"এই আইনৰ জৰিয়তে অসমত 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ (ডিএমআৰএইচচি) ডিপ্লোমাধাৰীসকলৰ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু পঞ্জীয়ন; এই ডিপ্লোমাধাৰীসকলে গ্ৰামাঞ্চলত আগবঢ়োৱা সেৱাৰ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ (ডিএমআৰএইচচি) অন্তৰ্গত উক্ত ডিপ্লোমাৰ বাবে শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰিবলৈ চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ

		বিষয়টো নিয়ন্ত্ৰিত কৰিবলৈ ব্যৱস্থা লোৱা হ'ব।"
শীৰ্ষ কৰ্তৃত্ব	ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ	অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ
চিকিৎসাৰ সংজ্ঞা	২ (চ) চিকিৎসাৰ অৰ্থ হ'ল আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত চিকিৎসা যিয়ে শল্য চিকিৎসা আৰু প্ৰসূতি বিভাগকে আদি কৰি চিকিৎসাৰ সকলো বিভাগকে সামৰি লয়; কিন্তু পশু চিকিৎসা আৰু পশুৰ অস্ত্ৰোপচাৰ ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।	২ (ছ) ঔষধ মানে এলোপেথিক ঔষধ কিন্তু পশু চিকিৎসা সম্পৰ্কীয় ঔষধ ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।
চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানৰ সংজ্ঞা	২(ঙ) 'চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান'ৰ অৰ্থ হ'ল ভাৰতবৰ্ষৰ বা ভাৰতবৰ্ষৰ বাহিৰৰ যিকোনো প্ৰতিষ্ঠান যাৰ জৰিয়তে ডিগ্ৰী, ডিপ্লোমা আৰু চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰা হয়।	২ (ঙ) 'চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান'ৰ অৰ্থ হ'ল এই আইনৰ অধীনত স্থাপিত এনে প্ৰতিষ্ঠান য'ত 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ অন্তৰ্ভুক্ত ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰমৰ তাত্ত্বিক আৰু ব্যৱহাৰিক দিশৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰা হয়।
স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ পৰিসৰ/ সংশ্লিষ্ট আইনসমূহে সামৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰম (সমূহ)	২ (জ) 'স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা'ৰ অৰ্থ হ'ল সূচীসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত যিকোনো চিকিৎসা অৰ্হতা।	২ (ঘ) 'পাঠ্যক্ৰম'ৰ অৰ্থ হ'ল 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা' ডিপ্লোমাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্ৰম। ২ (ঙ) 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাৰ ডিপ্লোমাৰ' অৰ্থ হ'ল এই আইন ব্যৱস্থাৰ অধীনত 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰম সফলতাবে

		সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পিছত কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰা ডিপ্লোমা।
ন্যূনতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ ক্ষমতা	<p>৩৩- নিয়ম প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা- কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমোদন সাপেক্ষে, পৰিষদে এই আইনৰ উদ্দেশ্যসমূহ পালনাৰ্থে সাধাৰণভাৱে নিয়ম প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে আৰু এই ক্ষমতাৰ সাধাৰণতাক ক্ষতি নকৰাকৈ এনে নিয়মসমূহৰ দ্বাৰা তলত উল্লেখিত বিষয়সমূহৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব।</p> <p>(ক) ***</p> <p>(ঞ) বিশ্ববিদ্যালয় অথবা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদানৰ বাবে পাঠ্যক্ৰম, শিক্ষাৰ সময়সীমা, ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণৰ সময়সীমা, পৰীক্ষাৰ বিষয় আৰু পৰীক্ষাত আহৰণ কৰিবলগীয়া দক্ষতাৰ মানদণ্ড;</p> <p>(ট) চিকিৎসা শিক্ষাৰ</p>	<p>ন্যূনতম মানদণ্ড- কৰ্তৃপক্ষই পাঠ্যক্ৰমৰ সন্দৰ্ভত পাঠ্যক্ৰম, পৰীক্ষা আদি বিষয়ৰ ন্যূনতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে। তদুপৰি 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰমৰ শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ বাবে চিকিৎসা কৰ্তৃপক্ষই যিবোৰ চৰ্ত আৰু নীতি-নিয়ম পালন কৰিব লাগে তথা সুবিধা প্ৰদান কৰিব লাগে, সেইবোৰ বিধি অনুসৰি কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।</p>

	<p>বাবে কৰ্মচাৰী, সঁজুলি, থকাৰ ব্যৱস্থা, প্ৰশিক্ষণ আৰু অন্যান্য সুবিধাসমূহৰ মানদণ্ড</p> <p>(ঠ) বৃত্তিগত অৰ্হতা প্ৰাপ্তিৰ বাবে অনুষ্ঠিত পৰীক্ষাৰ পৰিচালনা, পৰীক্ষকৰ অৰ্হতা আৰু এনে পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হোৱাৰ চৰ্ত;</p> <p>(ধ) চিকিৎসক সকলে পালন কৰিবলগীয়া পেছাদাৰী আচৰণ আৰু শিষ্টাচাৰৰ মানদণ্ড আৰু নৈতিক বিধি।</p>	
<p>নতুন চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান/ মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ অনুমতি</p>	<p>১০ (ক). নতুন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ বাবে আৰু নতুন পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে অনুমতি:-</p> <p>(১) এই আইন বা আপাততঃ বলৱৎ থকা আইনত উল্লেখিত কোনো কথা সত্ত্বেও</p> <p>(ক) কোনো ব্যক্তিয়ে চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰিব নোৱাৰিব; অথবা</p> <p>(খ)(i) কোনো চিকিৎসা</p>	<p>৮. এখন চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ বাবে অনুমতি-</p> <p>(১) এই আইন বা আপাততঃ বলৱৎ থকা আন কোনো আইনত উল্লেখিত কোনো কথা সত্ত্বেও:-</p> <p>(ক) কৰ্তৃপক্ষৰ পৰামৰ্শ আৰু (খ) ৰাজ্য চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ আৰু স্পষ্ট অনুমতি অবিহনে অসম চৰকাৰৰ বাদে কোনো ব্যক্তি বা সংস্থাই চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰিব নোৱাৰিব।</p>

	<p>মহাবিদ্যালয়ে- কোনো নতুন বা উচ্চ শিক্ষাৰ পাঠ্যক্রম বা প্ৰশিক্ষণ)ৰ সূচনা কৰিব নোৱাৰিব যাৰ জৰিয়তে এনে পাঠ্যক্রমৰ শিক্ষা লাভ কৰা বা এনে প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত ছাত্ৰই যিকোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বাবে যোগ্যতা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।</p> <p>(ii) এই ধাৰা অনুসৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমতিৰ অবিহনে কোনো চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ে কোনো অধ্যয়ন বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্রমত (স্নাতকোত্তৰ অধ্যয়ন বা প্ৰশিক্ষণৰ পাঠ্যক্রমকে ধৰি) নামভৰ্তিৰ আসনৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰিব নোৱাৰিব।</p>	
<p>সংশ্লিষ্ট পঞ্জীত নামৰ অন্তৰ্ভুক্তি আৰু নাম অন্তৰ্ভুক্তিৰ পিছত চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ</p>	<p>২১- ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী- (১) পৰিষদে নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰে চিকিৎসক সকলৰ বাবে এক পঞ্জীৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব যিখন</p>	<p>১৭. গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী- (১) কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰে 'চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা'ৰ ডিপ্লোমাধাৰীসকলৰ বাবে এখন পঞ্জীৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব, যিখন পঞ্জীক গ্ৰাম্য</p>

<p>যোগ্যতা</p>	<p>পঞ্জীক 'ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী' হিচাপে জনা যাব। এই পঞ্জীখনত সেইসকল ব্যক্তিৰ নাম অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব যিসকলৰ নাম আপাততঃ কোনো এক ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত আছে আৰু যিসকল ব্যক্তি কোনো এক স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা সম্পন্ন।</p> <p>(২) এই আইনৰ ব্যৱস্থা আৰু পৰিষদে দিয়া যিকোনো আদেশ অনুসৰি 'ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী'ৰ দায়িত্বত পৰিষদৰ পঞ্জীয়ক থাকিব আৰু সময়ে সময়ে পঞ্জীখন সংশোধন কৰি ভাৰতৰ ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশ কৰা বা নিৰ্ধাৰিত অন্য ধৰণে প্ৰকাশ কৰা কৰ্তব্য পৰিষদৰ পঞ্জীয়কৰ ওপৰত ন্যস্ত থাকিব।</p> <p>(৩) এনে পঞ্জীক ভাৰতীয় সাক্ষ্য আইন, ১৮৭২ (১৮৭২ চনৰ ১)ৰ গণ্ডীৰ ভিতৰত এক ৰাজহুৱা নথি বুলি গণ্য কৰা হ'ব</p>	<p>স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী হিচাপে জনা যায়।</p> <p>(২) সচিবৰ দায়িত্ব হ'ব এই আইনৰ বিধান আৰু ইয়াৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত নিয়ম অনুসৰি গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীৰ দৈনন্দিন কাৰ্যকলাপৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ।</p> <p>(৩) গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীখন ভাৰতৰ সাক্ষ্য আইন, ১৮৭২ৰ পঞ্জীৰ ভিতৰত এক ৰাজহুৱা নথি বুলি গণ্য কৰা হ'ব।</p> <p>(৪) প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে পাঠ্যক্ৰমটো সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰিলে, এনে অৰ্হতাৰ প্ৰমাণ সচিবক দিয়াৰ পিছত আৰু নিৰ্ধাৰিত মাছুল পৰিশোধ কৰাৰ পিছত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ ৰাজ্যিক পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে যোগ্যতা আহৰণ কৰিব।</p> <p>(৫) ৰাজ্যিক গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে কৰ্তৃপক্ষৰ পৰা এখন প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰিব যিখন ৰাষ্ট্ৰপতিৰ ছীলমোহৰ যুক্ত হ'ব আৰু লগতে তেনে ব্যক্তিয়ে এক পঞ্জীয়ন নম্বৰ লাভ কৰিব আৰু তেনে ব্যক্তি অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত চিকিৎসা সেৱা আগবঢ়োৱাৰ বাবে যোগ্য বিবেচিত হ'ব:-</p> <p>(৬) যদিহে কোনো গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীয়ে তেওঁৰ নামৰ আগত বা পিছত 'ডক্তৰ' বা 'ডঃ' শব্দ ব্যৱহাৰ নকৰে। অৱশ্যে তেওঁ নিজকে গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য</p>
----------------	--	---

	<p>আৰু ভাৰতৰ ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশিত প্ৰতিলিপিৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হ'ব পাৰে।</p> <p>২৭. ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি হোৱা ব্যক্তিৰ বিশেষাধিকাৰ- প্ৰত্যেকজন আপাততঃ ভাৰতৰ চিকিৎসা পঞ্জীত নাম অন্তৰ্ভুক্ত থকা ব্যক্তিয়ে, এই আইনত কোনো স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা সম্পন্ন ব্যক্তিৰ ক্ষেত্ৰত উল্লেখিত চৰ্ত আৰু নিষেধাজ্ঞাৰ অধীনত ভাৰতৰ যিকোনো অংশত তেওঁলোকৰ অৰ্হতা অনুসৰি চিকিৎসক হিচাপে সেৱা আগবঢ়াবলৈ অধিকাৰপ্ৰাপ্ত হ'ব আৰু এনে প্ৰথাৰ ক্ষেত্ৰত আইনৰ নিয়ম অনুসৰি যিকোনো ঔষধ বা অন্যান্য সঁজুলিৰ খৰচ আৰু তেওঁৰ প্ৰাপ্য যিকোনো মাচুল আদায় কৰিব পাৰিব।</p>	<p>সেৱা প্ৰদানকাৰী বুলি পৰিচয় দিব পাৰিব।</p>
সংশ্লিষ্ট আইনৰ	১৫. নামভৰ্তি	২৪. ক্ষমতা আৰু কাৰ্যসমূহ- গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য

<p>অধীনত নিৰ্ধাৰিত অৰ্হতা সম্পন্ন ব্যক্তিৰ অধিকাৰ, ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্য</p>	<p>কৰিবলগীয়া সূচীত অৰ্হতা থকা ব্যক্তিৰ অধিকাৰ-</p> <p>(১) এই আইনৰ অন্যান্য বিধানসমূহৰ অধীনত, সূচীসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত চিকিৎসা অৰ্হতাসমূহ যিকোনো ৰাজ্যিক পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে পৰ্য্যাপ্ত অৰ্হতা হ'ব।</p> <p>(২) ২৫ নং ধাৰাত যিধৰণে উল্লেখ কৰা হৈছে, তাৰ বাহিৰে, ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি থকা চিকিৎসকৰ বাহিৰে কোনো ব্যক্তিয়ে-</p> <p>(ক) চিকিৎসক বা অস্ত্রোপচাৰ বিশেষজ্ঞ হিচাপে অথবা (যিকোনো অন্য পদবীৰ জৰিয়তে) স্থানীয় অথবা অন্য কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা পৰিচালিত চৰকাৰী অথবা অন্য কোনো অনুষ্ঠানৰ কাৰ্য্যালয়ৰ ভাৰ গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব।</p> <p>(খ) যিকোনো ৰাজ্যত চিকিৎসা চৰ্চা কৰিব।</p> <p>(গ) চিকিৎসা বা শাৰীৰিক</p>	<p>সেৱা প্ৰদানকাৰীয়ে তলত উল্লেখ কৰা চৰ্তসমূহৰ অধীনত চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা আগবঢ়াবলৈ যোগ্য বিবেচিত হ'বঃ-</p> <p>(ক) তেওঁলোকে কেৱল সেই ৰোগসমূহৰ চিকিৎসা কৰিব আৰু সেইসমূহ পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিব, যিবোৰ নিয়মাৱলীত উল্লেখিত হ'ব।</p> <p>(খ) তেওঁলোকে কেৱল সেই ঔষধবোৰহে চৰ্চা কৰিব, যিবোৰ নিয়মাৱলীত উল্লেখিত হ'ব।</p> <p>(গ) তেওঁলোকে কোনো ধৰণৰ অস্ত্রোপচাৰ, ইনভেচন, অনুসন্ধান বা চিকিৎসা আৰু ঔষধ প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা গৰ্ভাৱস্থাৰ অন্ত পেলাব নোৱাৰিব। তেওঁলোকে নিজকে নিৰ্ধাৰিত ঔষধি চিকিৎসাৰ মাজত আবদ্ধ ৰাখি নিৰ্ধাৰণ কৰা ধৰণে সৰু সৰু অস্ত্রোপচাৰ কৰিব।</p> <p>(ঘ) আইনত উল্লেখ কৰা ধৰণে তেওঁলোকে কেৱল গ্ৰাম্য এলেকাত চিকিৎসা চৰ্চা কৰিব।</p> <p>(ঙ) তেওঁলোকে শাৰীৰিক অসুস্থতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ আৰু মৃত্যুৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰিব পাৰিব।</p> <p>(চ) তেওঁলোকে চিকিৎসা কৰা সকলো ৰোগীৰ নাম, ঠিকনা, বয়স, লিংগ, নিদান আৰু চিকিৎসাৰ তথ্য মজুত ৰাখিব লাগিব।</p> <p>(ছ) বহিঃবিভাগ, জৰুৰীকালীন আৰু আন্তঃ বিভাগত ৰোগীৰ যত্নৰ ক্ষেত্ৰত</p>
---	---	--

<p>সুস্থতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ বা অন্য কোনো আইন অনুসৰি প্ৰয়োজন সাপেক্ষে অন্য কোনো প্ৰমাণপত্ৰত স্বাক্ষৰ বা তেনে প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰত্যায়িত কৰাৰ অধিকাৰপ্ৰাপ্ত হ'ব।</p> <p>(ঘ) যিকোনো চুৰংহালত বা সাক্ষ্য আইন ১৮৭২ (১৮৭২ৰ ১নং) ৰ ৪৫ নং ধাৰাৰ অধীনত যিকোনো আদালতত অথবা চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ সৈতে জড়িত যিকোনো বিষয়ত সাক্ষ্য প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰপ্ৰাপ্ত হ'ব।</p>	<p>তেওঁলোকে সাধাৰণ কৰ্তব্য চিকিৎসক হিচাপে চহৰ অঞ্চলত অৱস্থিত চিকিৎসালয়, নাৰ্ছিংহোম আৰু স্বাস্থ্য প্ৰতিষ্ঠানত নিযুক্তিৰ বাবে যোগ্য নহ'ব।</p>
---	--

এম. বি. বি. এছ. আৰু ডি. এম. আৰ. এইচ. চি.ৰ মাজত তুলনামূলক অধ্যয়ন তলত উল্লেখিত ধৰণে কৰা হৈছে:-

প্ৰাচলাসমূহ	এম. বি. বি. এছ.	ডি. এম. আৰ. এইচ. চি.
(১) নামকৰণ	চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ স্নাতক আৰু অস্ত্ৰোপচাৰৰ স্নাতক	চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱাত ডিপ্লোমা
(২) প্ৰতিষ্ঠা	ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ৰ অধীনত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগত সংলগ্ন	অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ আইন, ২০০৪ ৰ অধীনত Srimanta Sankardeva University of Health Sciences ৰ লগত সংলগ্ন
(৩) পাঠ্যক্ৰমৰ স্থিতি	চিকিৎসা ডিগ্ৰী	চিকিৎসা ডিপ্লোমা
(৪) পাঠ্যক্ৰমৰ	চাৰি বছৰ আৰু ছয় মাহ +	তিনি বছৰ আৰু ছয় মাহ (ছয় মাহ

সময়সীমা	এক বছৰ ইণ্টাৰ্নশ্বিপ	ইণ্টাৰ্নশ্বিপ)
(৫) যোগ্যতাৰ মানদণ্ড	১০+২ বিজ্ঞানত ন্যূনতম ৬০ শতাংশ নম্বৰ লাভ কৰিব লাগিব	১০+২ বিজ্ঞানত ন্যূনতম ৬০ শতাংশ নম্বৰ লাভ কৰিব লাগিব
(৬) পাঠ্যক্রম	এনাটমী (শৰীৰৰ গঠনৰ অধ্যয়ন) শৰীৰতত্ত্ব বিজ্ঞান জৈৱ ৰসায়ন অনুজীৱ বিজ্ঞান ৰোগ বিজ্ঞান ঔষধ বিজ্ঞান সামূহিক মেডিচিন চিকিৎসা বিজ্ঞান প্ৰসূতি আৰু স্ত্ৰীৰোগ বিজ্ঞান চক্ষু বিজ্ঞান অস্থি চিকিৎসা বিজ্ঞান ই. এন. টি. শিশু চিকিৎসা বিজ্ঞান মনোৰোগ শল্য চিকিৎসা চৰ্মৰোগ আৰু যৌনৰোগ ফৰেনচিক চিকিৎসা আৰু বিষ বিজ্ঞান এনাছেচিয়া বিজ্ঞান	এনাটমী (শৰীৰৰ গঠনৰ অধ্যয়ন) শৰীৰতত্ত্ব বিজ্ঞান জৈৱ ৰসায়ন অনুজীৱ বিজ্ঞান ৰোগ বিজ্ঞান ঔষধ বিজ্ঞান সামূহিক মেডিচিন চিকিৎসা বিজ্ঞান প্ৰসূতি আৰু স্ত্ৰীৰোগ বিজ্ঞান চক্ষু বিজ্ঞান অস্থি চিকিৎসা বিজ্ঞান ই. এন. টি. শিশু চিকিৎসা বিজ্ঞান মনোৰোগ শল্য চিকিৎসা চৰ্মৰোগ চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ এক শাখা হিচাপে
	ইণ্টাৰ্নশ্বিপ	ইণ্টাৰ্নশ্বিপ
(৭) পঞ্জীয়ন	পাঠ্যক্রমটো সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰা প্ৰতিজন ছাত্ৰই আই. এম. চি. আইন ১৯৫৬ অনুসৰি ৰাজ্যিক চিকিৎসা	পাঠ্যক্রমটো সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰা প্ৰতিজন ছাত্ৰ অসম আইন অনুসৰি ৰাজ্যিক গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱকৰ পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে যোগ্য হ'ব।

	পঞ্জীত নামভৰ্তি বাবে যোগ্য হ'ব।	
(৮) পদবী	পঞ্জীয়নৰ পিছত স্নাতকসকলে স্বাস্থ্যখণ্ডৰ বিভিন্ন স্তৰত নিযুক্তি লাভ কৰিব আৰু তেওঁলোকে 'মেডিকেল অফিচাৰ' হিচাপে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আৰু সামূহিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰত পদবী লাভ কৰিব।	পঞ্জীয়নৰ পিছত স্নাতকসকলে গ্ৰামাঞ্চলত অৱস্থিত যিকোনো উপ-কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰী (আৰ. এইচ. পি.) পদবীত নিযুক্তি লাভ কৰিব।
(৯) ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্য	(১) তেওঁলোকে চিকিৎসা আগবঢ়োৱাৰ লগতে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱাও আগবঢ়াব পাৰিব। (২) তেওঁলোকে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আৰু সামূহিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰত সৰু অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিব পাৰিব। (৩) তেওঁলোকে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ, সামূহিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আৰু উচ্চ পৰ্য্যায়ৰ চিকিৎসালয়ত স্বাভাৱিক প্ৰসৱৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিব। (৪) তেওঁলোকে শাৰীৰিক অসুস্থতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ আৰু মৃত্যুৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰিব পাৰিব।	(১) তেওঁলোকে কেৱল অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত চিকিৎসা সেৱা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা আগবঢ়াব পাৰিব। (২) তেওঁলোকে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আৰু উপ-কেন্দ্ৰীয় ক্লিনিকত সৰু অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিব পাৰিব। (৩) তেওঁলোকে উপ-কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰত স্বাভাৱিক প্ৰসৱৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিব। (৪) তেওঁলোকে শাৰীৰিক অসুস্থতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ আৰু মৃত্যুৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰিব পাৰিব।

২০) অসম আইনৰ বিধানসমূহ কেন্দ্ৰীয় আইনৰ সংশ্লিষ্ট বিধানসমূহৰ সৈতে পাৰ্শ্বৱৰ্তীভাৱে বিবেচনা

কৰিলে বিষয়টোৰ তলত উল্লেখ কৰা দিশসমূহ উন্মোচিত হয়।

- i) ধাৰা ২(এফ) মতে কেন্দ্ৰীয় আইনখন আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ সকলো শাখাতে প্ৰযোজ্য। ধাৰা ২(জি) মতে অসম আইনখনে গ্রামাঞ্চলত এলোপেথিক চিকিৎসাৰ প্ৰথা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব বিচাৰিছে। মূলতঃ এলোপেথী আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বিজ্ঞানত অন্তৰ্ভুক্ত। অৰ্থাৎ আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বিজ্ঞান হৈছে জাতি আৰু এলোপেথী হৈছে আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসাৰ এটা প্ৰজাতি। এই মতামত এই আদালতে **এ.কে. সভাপতি** আৰু **ড° মুখতিয়াৰ চান্দ** গোছৰত গ্ৰহণ কৰিছে। গতিকে এলোপেথিক চিকিৎসাকে ধৰি আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা ব্যৱস্থা কেন্দ্ৰীয় আইনৰ দ্বাৰা পৰিচালিত। সেয়েহে এলোপেথিক চিকিৎসাকে ধৰি আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা ব্যৱস্থাৰ যিকোনো শাখাত চিকিৎসক হিচাপে স্বীকৃতি পাবলৈ হ'লে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ সূচীত উল্লেখ কৰা অৰ্হতাসমূহেই হ'ল বাধ্যতামূলকভাৱে লাভ কৰিবলগীয়া অৰ্হতা।
- ii) তদুপৰি, অসম আইনৰ ধাৰা ১৭ত উল্লেখ আছে যে এই আইনৰ অধীনত নিৰ্দিষ্ট কৰা পাঠ্যক্ৰমটো সফলতাৰে সমাপ্ত কৰাৰ পিছত চিকিৎসা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ ডিপ্লমা থকা ব্যক্তিসকলে গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য চিকিৎসক হিচাপে পঞ্জীয়নভুক্ত হ'ব আৰু অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত 'চিকিৎসা' আৰু স্বাস্থ্যসেৱাৰ প্ৰদানৰ বাবে যোগ্য হ'ব। অসমৰ আইনখনে ডিপ্লমাধাৰীসকলক অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত 'চিকিৎসা' অৰ্থাৎ এলোপেথিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিছে। আমি মানি ল'ব নোৱাৰো যে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ দ্বাৰা পৰিচালিত এলোপেথিক চিকিৎসা এনে ব্যক্তিয়ে কৰিব পাৰে যিসকলৰ কেন্দ্ৰীয় আইনৰ সূচীত উল্লেখ কৰা অৰ্হতা নাই।
- iii) কেন্দ্ৰীয় আইনৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত ধৰণে শৈক্ষিক কঠোৰতা সফলতাৰে অতিক্ৰম কৰাৰ পিছতহে এলোপেথিক চিকিৎসাকে ধৰি আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা প্ৰদানৰ অনুমতি দিব লাগিব। কেন্দ্ৰীয় আইনখনৰ ধাৰা ৩৩য়ে পৰিষদক অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে পাঠ্যক্ৰম আৰু অধ্যয়নৰ সময়সীমা, গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ, বিষয়, পৰীক্ষা আৰু লাভ কৰিবলগীয়া দক্ষতাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰে। গতিকে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ অধীনত নিৰ্ধাৰণ কৰা ধৰণে নিখুঁত প্ৰশিক্ষণৰ মাজেৰে সফলতাৰে নোযোৱাকৈ এজন ব্যক্তিয়ে চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পাৰে বুলি ধৰি লোৱাটো সমস্যাজনক।
- iv) কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ধাৰা ১৫ আৰু অসম আইনৰ ধাৰা ২৪ ভালদৰে পঢ়িলে আমি দেখিবলৈ পাবোঁ যে অসম আইনৰ অধীনত ডিপ্লমা থকা গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যকৰ্মীসকলক কিছুমান কাম কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব দিয়া হৈছে যিবোৰ কেন্দ্ৰীয় আইনৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত অৰ্হতা থকা

চিকিৎসকৰ দ্বাৰা কৰা কামৰ সৈতে একেধৰণৰ। এনে কামৰ ভিতৰত সাধাৰণ ৰোগৰ চিকিৎসা কৰা, কিছুমান বিশেষ শ্ৰেণীৰ ঔষধ সেৱন কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়া, সৰু সুৰা অস্ত্ৰোপচাৰ কৰা, ৰোগ আৰু মৃত্যুৰ প্ৰমাণ পত্ৰ প্ৰদান কৰা আদি অন্তৰ্ভুক্ত। আমাৰ দৃষ্টিত কেন্দ্ৰীয় আইনৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত অৰ্হতা নথকা ব্যক্তিয়ে এনে কাম সম্পন্ন কৰিলে বিপজ্জনক পৰিণতি হ'ব পাৰে।

মন কৰিবলগীয়া যে তৃতীয় সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ ৰ সংক্ৰান্তত ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ সেই প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত যিকোনো আইন প্ৰণয়ন কৰা বিধায়ীনি ক্ষমতাৰ ওপৰত দ্বৈত বাধা থাকিব: প্ৰথমটো হ'ল, যদি ৰাজ্যিক বিধানসভাই এনে আইন প্ৰণয়ন কৰিব লাগে, তেন্তে ই সদায় প্ৰথম সূচীৰ বা কেন্দ্ৰীয় সূচীৰ প্ৰবিষ্টি ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ৰ সাপেক্ষে হ'ব লাগিব, যাৰ ক্ষেত্ৰত কেৱল সংসদৰহে আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা আছে। দ্বিতীয় বাধাটো হৈছে প্ৰবিষ্টিটোৰ ক্ষেত্ৰত সামগ্ৰিক বিষয়বস্তু। যদি সংসদে প্ৰথম তালিকাৰ প্ৰবিষ্টি ৬৩, ৬৪, ৬৫ আৰু ৬৬ ৰ পৰিসৰৰ বাহিৰত কিন্তু তৃতীয় তালিকাৰ প্ৰবিষ্টি ২৫ ৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰে, তেন্তে এনে ক্ষেত্ৰত অনুচ্ছেদ ২৫৪ আৰু প্ৰতিকূলতা নীতি প্ৰযোজ্য হ'ব যদিহে ৰাজ্যিক আইন এনে সংসদীয় আইনৰ সৈতে সংঘাত কৰে।

এই গোচৰটোত ৰাজ্যিক বিধানসভাই বনোৱা আইন অৰ্থাৎ অসম আইনখনক পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা দুটা বাধাৰ ভিতৰত প্ৰথমটোৱে আঘাত কৰে; সেয়েহে ই অকাৰ্যকৰ কাৰণ অসম বিধানসভাৰ এনে আইন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ বিধায়ীনি ক্ষমতাৰ অভাৱ আছে।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পোহৰত আমি এই বিবেচিত মতামত উপনিত হৈছো যে অসম আইনৰ অধীনত তালিকাভুক্ত কৰা গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যকৰ্মীসকল, কেন্দ্ৰীয় আইন অনুসৰি পঞ্জীয়নভুক্ত চিকিৎসকলে কৰা কামৰ দৰে কাম কৰিবলৈ অযোগ্য। এলোপেথিক চিকিৎসাকে ধৰি আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ যিকোনো শাখাত চিকিৎসক হিচাপে স্বীকৃতি পাবলৈ হ'লে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ সূচীত উল্লেখ কৰা অৰ্হতাসমূহেই হ'ল বাধ্যতামূলকভাৱে লাভ কৰিবলগীয়া অৰ্হতা।

গোচৰৰ ট্ৰাইলজী অৰ্থাৎ তিনি গোচৰৰ নজিৰ

২১) ইয়াৰ পিছত আমি আপীলকাৰীসকলৰ বাবে বিজ্ঞ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই নিৰ্ভৰ কৰা তিনিটা সিদ্ধান্ত বিবেচনা কৰোঁ।

(ক) ড° মুখতিয়াৰ চান্দ বনাম পঞ্জাৰ ৰাজ্য, (১৯৯৮) ৭ এছচিচি ৫৭৯, ("ড° মুখতিয়াৰ চান্দ"):

- (i) এই গোচৰত বিতৰ্কটো আছিল ড্ৰাগছ আৰু প্ৰসাধন সামগ্ৰী নিয়ম, ১৯৪৫ (চমুকৈ ক'বলৈ গ'লে 'ড্ৰাগছ নিয়ম')ৰ নিয়ম ২(ইই)ৰ উপ-নিয়ম(iii)ৰ অধীনত পঞ্জাৰ

ৰাজ্যই জাৰি কৰা ঘোষণা সন্দৰ্ভত যিয়ে "পঞ্জীয়নভুক্ত চিকিৎসক" ৰ সংজ্ঞা দিয়ে। পঞ্জাৰ ৰাজ্যই ২৯.১০.১৯৬৭ তাৰিখে এখন অধিসূচনা জাৰি কৰি পূব পঞ্জাৰ আয়ুৰ্বেদিক আৰু ইউনানী চিকিৎসক আইন, ১৯৪৯, পিইপিএছইউ আয়ুৰ্বেদিক আৰু ইউনানী চিকিৎসক আইন, ২০০৮, আৰু পঞ্জাৰ আয়ুৰ্বেদিক আৰু ইউনানী চিকিৎসক আইন, ১৯৬৩ৰ অধীনত পঞ্জীয়ন কৰা সকলো বৈদ্য/হাকিমক ড্ৰাগছ আইনৰ উদ্দেশ্যে আধুনিক চিকিৎসা ব্যৱস্থাৰ চিকিৎসক হিচাপে ঘোষণা কৰে।

- (ii) এই আদালতৰ সন্মুখত যুক্তি দৰ্শোৱা হৈছিল যে ভাৰতীয় ঔষধৰ চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী সকলৰ আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা প্ৰদান (এলোপেথিক চিকিৎসা) কৰাৰ অধিকাৰ ভাৰতীয় চিকিৎসা কেন্দ্ৰীয় পৰিষদ আইন, ১৯৭০ (চমুকৈ আইএমচি আইন, ১৯৭০)ৰ ধাৰা ১৭(৩)(খ)ৰ অধীনত সুৰক্ষিত।
- (iii) আইএমচি আইন, ১৯৫৬ ক্ষেত্ৰত এই আদালতে মত পোষণ কৰিছিল যে এলোপেথিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় পেছাদাৰী মানদণ্ড নিশ্চিত কৰিবলৈ আইএমচি আইন, ১৯৫৬ প্ৰনয়ণ কৰা হৈছিল আৰু উক্ত আইনখনে ভাৰতৰ চিকিৎসা পৰিষদৰ গঠন আৰু ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীৰ ব্যৱস্থাপনাও কৰে। আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ২(এফ)ত "ঔষধ" ক সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে আৰু সেয়া হৈছে অস্ত্ৰোপচাৰ আৰু প্ৰসূতি চিকিৎসাকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰি চিকিৎসাৰ সকলো শাখাতে "আধুনিক বৈজ্ঞানিক ঔষধ" কিন্তু ইয়াত পশু চিকিৎসা আৰু অস্ত্ৰোপচাৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হোৱা নাই আৰু "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা" অভিব্যক্তিটো উক্ত আইনখনৰ ধাৰা ২(এইছ)ত সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে যিয়ে আইনখনৰ তফছিলত অন্তৰ্ভুক্ত যিকোনো চিকিৎসা অৰ্হতাক বুজায়। ইয়াৰ উপৰিও আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫ ৰ প্ৰসংগত মত পোষণ কৰা হৈছিল যে সূচীসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত অৰ্হতাসমূহ যিকোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে পৰ্যাপ্ত অৰ্হতা হ'ব কিন্তু কোনো এখন সূচীতে সংহত পাঠ্যক্রমৰ অৰ্হতাৰ উল্লেখ নাই। ফলস্বৰূপে এই ধাৰা অনুসৰি সংহত পাঠ্যক্রমত ডিগ্ৰীধাৰী ব্যক্তিক কোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়ন কৰিব নোৱাৰি। সেয়েহে ১৯৬৪ চনৰ ২৪ নং আইন অনুসৰি আইএমচি আইন, ১৯৫৬ ৰ ধাৰ ১৫ত আৰু দুটা উপ-ধাৰা সংযোজন কৰি সংশোধন কৰা হয়। ধাৰা ১৫(২)(বি) ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা চিকিৎসকৰ বাহিৰে আন সকলো ব্যক্তিক আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসাৰ সকলো শাখাতে আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰাত নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰিছে। ৰাজ্যিক চিকিৎসা

পঞ্জীৰ ক্ষেত্ৰত পঞ্জীয়ন দুবিধ: প্ৰথমটো ধাৰা ২৫ৰ অধীনত আৰু দ্বিতীয়টো উক্ত আইনৰ ধাৰা ১৫(১)ৰ অধীনত। তৃতীয় শ্ৰেণীৰ পঞ্জীয়ন হৈছে "ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জী"ত যাৰ ব্যৱস্থা ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদে উক্ত আইনৰ ২১ নং ধাৰা কৰে আৰু তাৰ বাবে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা এক পূৰ্ব চৰ্ত।

(iv) ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা ব্যক্তিসকলৰ বিশেষাধিকাৰসমূহ আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ২৭ত উল্লেখ কৰা হৈছে আৰু ইয়াৰ ভিতৰত ভাৰতৰ যিকোনো অঞ্চলত চিকিৎসাক হিচাপে কাম কৰাৰ অধিকাৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। আনহাতে, ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীসমূহ নিজ নিজ ৰাজ্যৰ ৰাজ্যিক চিকিৎসা পৰিষদে ৰাখে যিবোৰ আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ অধীনত গঠন কৰা নহয় কিন্তু ৰাজ্যত চিকিৎসকৰ পঞ্জীয়ন নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ সংশ্লিষ্ট সময়ত বলবৎ থকা আইনৰ অধীনত গঠন কৰা হয়। এইদৰে সম্ভৱ যে যিকোনো ৰাজ্যত আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ চিকিৎসকৰ পঞ্জীয়নৰ সৈতে জড়িত আইনে এজন ব্যক্তিক "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা"ৰ বাহিৰেও অন্য অৰ্হতাৰ ভিত্তিত নামভৰ্তি কৰিবলৈ সক্ষম কৰিব পাৰে যি (স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা) কেৱল ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে পূৰ্বচৰ্ত আৰু ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়নৰ উদ্দেশ্যে নহয়। "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা" থকা ব্যক্তিক কোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়ন অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি কিন্তু ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়নভুক্ত ব্যক্তিক "স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা" নথকালৈকে ভাৰতীয় চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰিব নোৱাৰিব। আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫(১), ২১(১) আৰু ২৩ৰ সংযুক্ত পঠনৰ পৰা এই কথা প্ৰকাশ পায়। গতিকে, ৰাজ্যিক আইনত নিৰ্ধাৰিত এনে অৰ্হতাৰ ভিত্তিত আৰু ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়ন হোৱাৰ পিছত এজন ব্যক্তিয়ে আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫(২)(বি)ৰ অধীনত এলোপেথিক চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰী হ'ব।

(v) এই প্ৰসংগত আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ৰ প্ৰথম আৰু তৃতীয় সূচী প্ৰসংগত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা কি সেই কথা উল্লেখ কৰাটো প্ৰাসংগিক হ'ব। প্ৰথম সূচীত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা লাভ কৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে আনহাতে তৃতীয় সূচীত ভাৰতত স্বাধীনতাৰ পূৰ্বৰ চিকিৎসা আইন যেনে বম্বে চিকিৎসা আইন, ১৯১২, বিহাৰ আৰু উৰিষ্যা চিকিৎসা আইন, ১৯১৬, পঞ্জাৰ চিকিৎসা পঞ্জীয়ন আইন, ১৯১৬ ইত্যাদিৰ অধীনত লাভ কৰা

চিকিৎসা অৰ্হতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে।

- (vi) উক্ত ৰায়দানত আৰু দেখা যায় যে ড্ৰাগছ নিয়মৰ নিয়ম ২(ইই) ১৪.০৫.১৯৬০ৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱাকৈ সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছিল, আনহাতে আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫ত, তেতিয়াৰ দৰে, কেৱল এইটোৱেই বিধান আছিল যে সূচীসমূহত থকা চিকিৎসা অৰ্হতাসমূহ যিকোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তিৰ বাবে যথেষ্ট অৰ্হতা হ'ব। গতিকে ধাৰা আৰু নিয়ম কাৰ্যকৰী কৰাৰ সময়ত কোনো অসামঞ্জস্য নাছিল। কিন্তু উক্ত আইনখনত ধাৰা ১৫ৰ উপ-ধাৰা (২) সন্নিৱিষ্ট কৰাৰ পিছত "ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জী"ত নামভৰ্তি কৰা এজন চিকিৎসাকে যিকোনো ৰাজ্যতে আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পাৰিছিল যদিও উক্ত ড্ৰাগছ নিয়মৰ অধীনত জাৰি কৰা ঘোষণাৰ ভিত্তিত অনা-এল'পেথিক চিকিৎসকৰ ঔষধৰ পৰামৰ্শ দিয়াৰ (প্ৰেচক্ৰিপ্ট কৰাৰ) অধিকাৰ নিহিতাৰ্থৰ দ্বাৰা নিঃশেষ হৈ গ'ল। কিন্তু এই আদালতে মত পোষণ কৰিছিল যে সাধাৰণ ৰোগৰ বাবে কাউণ্টাৰত বিক্ৰী হোৱা এলোপেথিক ঔষধৰ পৰামৰ্শ দিয়া বা প্ৰয়োগ কৰাত তেওঁলোকক বাধা দিয়া নাছিল।
- (vii) আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫ আৰু আইএমচি আইন, ১৯৭০ৰ ধাৰা ১৭ সুসংহতভাৱে পঢ়ি এই মতত উপনিত হৈছিল যে ভাৰতীয় চিকিৎসাৰ ৰাজ্যিক পঞ্জী বা কেন্দ্ৰীয় পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা ব্যক্তিৰ বাবে আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসাৰ কোনো শাখাতেই আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ কোনো পৰিসৰ নাই যদিহে সেই ব্যক্তিজন আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰা নাই। আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বা ভাৰতীয় চিকিৎসা পদ্ধতিৰ চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰ ড্ৰাগছ নিয়ম আৰু ইয়াৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰে কৰা ঘোষণাৰ বিধানসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি হ'ব নোৱাৰে।
- viii) ওপৰৰ প্ৰসংগত ১৪.০৫.১৯৬০ তাৰিখৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱা নিয়ম ২(ই)(iii) বৈধ আৰু বিধায়িনী ক্ষমতাৰ অভাৱত ভুগিব পৰা নাছিল আৰু ইয়াৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰে জাৰি কৰা অধিসূচনাসমূহ সেই নিয়মৰ বিৰুদ্ধাচৰণ নকৰে আৰু সেয়া বৈধ বুলি মত পোষণ কৰা হৈছিল। আইএমচি আইন, ১৯৫৬ ৰ ধাৰা ১৫ৰ উপ-ধাৰা (২)-এ ১৬.০৬.১৯৬৪ তাৰিখৰ পৰা ১৯৬৪ চনৰ কেন্দ্ৰীয় আইন নং ২৪ অনুসৰি কাৰ্যকৰী হোৱাৰ পিছত উক্ত নিয়ম আৰু ইয়াৰ অধীনত জাৰি কৰা অধিসূচনাসমূহৰ সুবিধা কেৱল সেইবোৰ ৰাজ্যতহে উপলব্ধ যত আপাতত বলবৎ হৈ থকা ৰাজ্যিক আইনে, যাৰ অধীনত ভাৰতীয় চিকিৎসা প্ৰদানকাৰীসকলক ৰাজ্যখনত পঞ্জীয়ন কৰা হয়,

চিকিৎসা ব্যৱস্থাৰ যিকোনো পদ্ধতিৰ চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ বিশেষাধিকাৰ প্ৰদান কৰে। ভাৰতীয় চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ সংহত পাঠ্যক্রমত ডিগ্ৰীধাৰীসকলৰ সন্দৰ্ভত স্থিতি একে স্তৰতে যেন, যিহেতু ৰাজ্যিক আইনে তেওঁলোকৰ অৰ্হতাক ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়নৰ বাবে যথেষ্ট বুলি স্বীকৃতি দিছে, আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫(২)(বি)ত থকা বাধা প্ৰযোজ্য নহ'ব। এইদৰে আধুনিক চিকিৎসা বা এলোপেথিক চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫ বিধানসমূহ পুনৰ প্ৰাসংগিক হৈ পৰে কাৰণ আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত এজন ব্যক্তিক যিকোনো ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত নামভৰ্তি কৰাৰ আগতে আইএমচি আইন, ১৯৫৬ৰ ধাৰা ১৫(১)ৰ বিধান পূৰণ কৰিব লাগিব। যদি এনে ব্যক্তিয়ে ধাৰা ১৫ৰ উপধাৰা (১)ৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ নকৰে, তেন্তে তেওঁৰ আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা নাই আৰু তেনে ক্ষেত্ৰত তেওঁক আইএমচি আইন, ১৯৫৬ ৰ অধীনত উক্ত চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়ন কৰিব নোৱাৰিব। আনকি সংহত পাঠ্যক্রমত ডিগ্ৰীধাৰী সেই চিকিৎসা প্ৰদানকাৰীসকলৰ ক্ষেত্ৰত ৰাজ্যই তেওঁলোকৰ অৰ্হতাক ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জীত পঞ্জীয়নৰ বাবে যথেষ্ট বুলি স্বীকৃতি দিব লাগিব, অন্যথা আধুনিক বৈজ্ঞানিক চিকিৎসা প্ৰদানত ধাৰা ১৫(২)(বি)ৰ অধীনত নিষেধাজ্ঞা প্ৰযোজ্য হ'ব। এনে পৰিস্থিতিত তেওঁলোকক ভাৰতীয় ঔষধ আৰু প্ৰসাধন আইন, ১৯৪০ (ড্ৰাগছ আইন)ৰ অন্তৰ্ভুক্ত এলোপেথিক ঔষধৰ চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ ক্ষমতা দিয়া নহ'ব আৰু তেওঁলোকে কেৱল সাধাৰণ ৰোগৰ বাবেহে কাউণ্টাৰত বিক্ৰী হোৱা এলোপেথিক ঔষধৰ চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পাৰিব।

(খ) **শুভাশীষ বক্সী বনাম ডব্লিউ. বি. মেডিকেল কাউন্সিল, (২০০৩) ৯ এছচিচি ২৬৯, ("শুভাশীষ বক্সী"):**

- xiii. এই গোচৰত থকা আপীলকাৰীসকলে, যিসকলে পশ্চিম বংগ ৰাজ্যৰ যথাযথভাৱে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা সামূহিক চিকিৎসা সেৱাৰ ডিপ্লমা পাঠ্যক্রম সম্পূৰ্ণ কৰিছিল আৰু ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন ঠাইত নিযুক্ত আছিল, তেওঁলোকে পশ্চিম বংগ চৰকাৰৰ দ্বাৰা ১৫.১০.১৯৮০ তাৰিখে জাৰি কৰা অধিসূচনাখনক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছিল যাৰ দ্বাৰা খ অংশৰ অধীনত ৬-এফ অনুচ্ছেদ প্ৰৱৰ্তন কৰি ৰাজ্যিক চিকিৎসা অনুষদৰ বিধি সংশোধন কৰা হয়। ইয়াৰ পিছত এটা সংশোধনী জাৰি কৰা হয় আৰু আগতে "ডিপ্লমা ইন মেডিচিন ফৰ কমিউনিটি ফিজিচিয়ান" নামেৰে জনাজাত ডিপ্লমা পাঠ্যক্রমটোক "ডিপ্লমা ইন কমিউনিটি মেডিকেল চাৰ্ভিচ" নামেৰে নামকৰণ কৰা হয়।

সেই গোচৰত আপীলকাৰীসকলৰ অভিযোগ আছিল যে যদিও তেওঁলোকে কিছুমান সাধাৰণ ৰোগৰ চিকিৎসা কৰিব পাৰে কিন্তু অসুস্থতা বা মৃত্যুৰ প্ৰমাণ পত্ৰ, প্ৰেছক্ৰিপচন আদি প্ৰদান কৰাৰ তেওঁলোকৰ কোনো অধিকাৰ নাছিল কাৰণ সেইখিনি ২১.১১.১৯৯০ তাৰিখৰ অধিসূচনাই কাঢ়ি লৈছিল। তাৰ পিছত “চিকিৎসাৰ আনুসাংগিক অধিকাৰ” যেনে প্ৰেছক্ৰিপচন বা অসুস্থতা বা মৃত্যুৰ প্ৰমাণপত্ৰ আদি প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰক অস্বীকাৰ কৰাটোক প্ৰত্যাহ্বান জনাই দ্বিতীয় পৰ্যায়ৰ মামলা আৰম্ভ হয়। কলিকতা উচ্চ ন্যায়ালয়ত এখন লেখ আবেদন দাখিল কৰা হৈছিল যিখনত আপীলকাৰীৰ সপক্ষে ৰায়দান দিয়া হৈছিল এই চৰ্তত যে তেওঁলোকক ব্যক্তিগত চিকিৎসা প্ৰদান কৰিবলৈ দিয়া নহ’ব আৰু এইটো স্পষ্ট কৰা হৈছিল যে তেওঁলোকৰ একমাত্ৰ অধিকাৰ হ’ল ঔষধৰ পৰামৰ্শ দিয়া (প্ৰেছক্ৰিপচন কৰা) আৰু প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰা আৰু আদেশৰ এই অংশটো চূড়ান্ত হৈ পৰিল।

কিন্তু বংগ চিকিৎসা পৰিষদে কলিকতা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠত এক আপীল দাখিল কৰে। **ড° এ. কে. সভাপতি বনাম কেৰালা ৰাজ্য আৰু অন্যান্য, এআইআৰ ১৯৯২ এছচি ১৩১০, (“ড° এ.কে. সভাপতি”)**ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি মত পোষন কৰা হৈছিল যে “এজন ব্যক্তিয়ে ৰাজ্য বা দেশত এলোপেথিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পাৰে যদিহে তেওঁৰ হাতত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা থাকে” আৰু যিহেতু সেই আপীলত থকা আপীলকাৰীসকলৰ প্ৰয়োজনীয় অৰ্হতা নাছিল, সেয়েহে তেওঁলোকৰ নাম চিকিৎসা পঞ্জীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব নোৱাৰি। এই ভিত্তিতে আপীলকাৰীসকলে এই আদালতৰ কাষ চাপিছে।

এই আদালতে বিবেচনা কৰিছিল যে প্ৰেছক্ৰিপচন প্ৰদানৰ অধিকাৰক চিকিৎসাৰ অধিকাৰৰ অংশ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি নে নোৱাৰি। এই আদালতে মত পোষন কৰিছিল যে এবাৰ চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰে স্বীকৃতি লাভ কৰিলে, ঔষধৰ প্ৰেছক্ৰিপচন বা প্ৰয়োজনীয় প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদানৰ অধিকাৰ ইয়াৰ পৰাই প্ৰবাহিত হয়, অন্যথা চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰ সম্পূৰ্ণৰূপে সুৰক্ষিত কৰিব নোৱাৰি। ইয়াৰ উপৰিও দেখা গ’ল যে সেই গোচৰৰ আপীলকাৰীসকলৰ ঔষধৰ প্ৰেছক্ৰিপচন প্ৰদান কৰাৰ অধিকাৰ আছিল। ফলস্বৰূপে খণ্ড বিচাৰপীঠৰ আদেশ বাতিল কৰি বিজ্ঞ এজনীয়া পিচাৰপীঠৰ আদেশ পুনৰাই বাহাল কৰা হ’ল।

ৰাজ্যিক চিকিৎসা পঞ্জী সংক্ৰান্তে তাত উল্লেখ কৰা সীমিত উদ্দেশ্যৰ বাবে সংশ্লিষ্ট সকলো ডিপ্লমাধাৰীৰ নাম অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ নিৰ্দেশ জাৰি কৰা হৈছিল।

(গ) ("ডাঃ এ.কে.সভাপথি বনাম কেৰালা চৰকাৰ, এ.আই.আৰ. ১৯৯২ এছ.চি ১৩১০, ("ডাঃ এ.কে.সভাপথি")):

এই গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত, ট্ৰাভাক্সোৰ কোচিন চিকিৎসক আইন, ১৯৫৩(সংক্ষেপত, "ৰাজ্যিক আইন")ৰ ৩৮ নং ধাৰাৰ প্ৰথম বিধানৰ বৈধতা আৰু ২০.০৯.১৯৭৮ তাৰিখে প্ৰদান কৰা আদেশ আৰু কেৰালা চৰকাৰে জাৰী কৰা ১৩.০৪.১৯৮১ তাৰিখৰ অধিসূচনা অগ্ৰাহ্য কৰা হৈছিল। এই ন্যায়ালয়ে আইএমচি আইন ১৯৫৬ ("কেন্দ্ৰীয় আইন")ৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ওপৰোক্ত ৰাজ্যিক আইনখন বিবেচনা কৰিছিল আৰু লক্ষ্য কৰিছিল যে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ২নং(এফ) ধাৰাত থকা 'আধুনিক বৈজ্ঞানিক ঔষধ' অভিব্যক্তিটোৱে এলোপেথিক ঔষধ পদ্ধতিক বুজায় আৰু উক্ত পদ্ধতি অনুশীলন কৰা চিকিৎসকসকলৰ সন্দৰ্ভত কেন্দ্ৰীয় আইনৰ বিধান সমূহৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। এই দৃষ্টিভংগীয়ে এই কথাৰ পৰা সমৰ্থন পাইছিল যে কেন্দ্ৰীয় আইন প্ৰণয়নৰ পিছত, সংসদে সাধাৰণতে আয়ুৰ্বেদ,সিদ্ধা আৰু উনানী নামেৰে জনাজাত ভাৰতীয় ঔষধৰ পদ্ধতিৰ সন্দৰ্ভত আইএমচি আইন, ১৯৭০আৰু হোমিঅ'পেথিক ঔষধ পদ্ধতিৰ সন্দৰ্ভত হোমিঅ'পেথি কেন্দ্ৰীয় পৰিষদ আইন, ১৯৭৩ প্ৰণয়ন কৰিছিল য'ত কেন্দ্ৰীয় আইনত সন্নিবিষ্ট বিধানসমূহৰ দৰে উক্ত ঔষধ পদ্ধতিৰ সন্দৰ্ভতো তেনে ধৰনৰ বিধান অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল।এই ন্যায়ালয়ৰ ধাৰণা আছিল যে পূৰ্বতে লক্ষ্য কৰা অনুসৰি,ৰাজ্যিক আইনৰ বিধানসমূহৰ পৰা এই কথা স্পষ্ট আছিল যে ৰাজ্যিক আইনৰ পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰখনে ঔষধৰ সকলো পদ্ধতি সামৰি লৈছিল, যেনে, এলোপেথিক, আয়ুৰ্বেদিক, সিদ্ধা, উনানি আৰু হোমিঅ'পেথিক ঔষধ পদ্ধতি । তদুপৰি, ৰাজ্যিক আইনে এজন ব্যক্তি চিকিৎসক হিচাপে পঞ্জীয়নভুক্ত হ'বলৈ প্ৰয়োজনীয় অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি, চিকিৎসকৰ পঞ্জীয়নৰ চৰ্তাৱলী আৰু প্ৰতিটো পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত চিকিৎসকৰ পঞ্জী তদাৰক কৰা,আধুনিক ঔষধ, হোমিঅ'পেথিক ঔষধ আৰু থলুৱা ঔষধৰ বাবে পৃথক পৰিষদ গঠন কৰাৰ দৰে বিষয়সমূহ সাঙুৰি লৈছিল।এইটো লক্ষ্য কৰা হৈছিল যে ৰাজ্যিক আইনৰ তুলনাত, কেন্দ্ৰীয় আইনৰ কাৰ্যক্ষেত্ৰ সীমিত আৰু ই আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে তৈয়াৰী ঔষধ অৰ্থাৎ কেৱল এলোপেথিক ঔষধ পদ্ধতিতে সীমাবদ্ধ, অন্যহাতে ৰাজ্যিক আইনে যি অৰ্হতাই এজন ব্যক্তিক চিকিৎসক হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰাৰ অধিকাৰ দিব পাৰে, তেনে চিকিৎসা অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি দিয়া, চিকিৎসাৰ অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি বা স্বীকৃতি প্ৰত্যাহাৰৰ ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক পৰামৰ্শ দিয়া, ভাৰতৰ বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ দ্বাৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় চিকিৎসা শিক্ষাৰ নিম্নতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা আৰু যিকোনো চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান,মহাবিদ্যালয় বা চিকিৎসালয় পৰিদৰ্শনৰ বাবে পৰিদৰ্শক নিয়োগ কৰাৰ দিশসমূহো আলোচনা কৰে।এই আইনে ভাৰতীয় চিকিৎসা

পঞ্জী তদাৰক কৰা আৰু স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা থকা ব্যক্তি এজনৰ উক্ত পঞ্জীত নাম ভৰ্তি কৰা আৰু উক্ত পঞ্জীৰ পৰা এজন ব্যক্তিক অপসাৰণ কৰাৰো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰে। কেন্দ্ৰীয় আইনে ৰাজ্যৰ চিকিৎসকলৰ পঞ্জীয়নৰ দিশটো আলোচনা নকৰে আৰু আইনখন এই কথাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আগবাঢ়ে যে উক্ত পঞ্জীয়ন আৰু ৰাজ্যৰ চিকিৎসা পঞ্জীৰ তদাৰকৰ বিষয়টো ৰাজ্যৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা আইনৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হ'ব লাগিব। এই ন্যায়ালয়ৰ মত অনুসৰি, কেন্দ্ৰীয় আইনে ৰাজ্যিক আইনে সাঙুৰি লোৱা বিষয়বস্তুৰ সন্দৰ্ভত এক সম্পূৰ্ণ বিধি নিৰ্ধাৰণ কৰে বুলি ক'ব নোৱাৰি। অৱশ্যে, এইটো ক'ব পাৰি যে কেন্দ্ৰীয় আইন আৰু ৰাজ্যিক আইনে সীমিতভাৱে একেখন ক্ষেত্ৰই দখল কৰে, যেনে চিকিৎসাৰ অৰ্হতাৰ স্বীকৃতি যিবোৰ এজন ব্যক্তিক এলোপেথিক ঔষধ পদ্ধতিত চিকিৎসক হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজন। দুয়োখন আইনে বিশ্ববিদ্যালয় বা চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা এনে অৰ্হতাৰ স্বীকৃতিৰ বাবে বিধি নিৰ্ধাৰণ কৰে।

এই সন্দৰ্ভত, কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ১৫নং ধাৰা অৰ্থাৎ আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ৰ উপ-ধাৰা(১) আৰু লগতে উক্ত আইনৰ ধাৰা ২১ৰ উপ-ধাৰা (১) উল্লেখ কৰা হৈছিল আৰু এইটো দেখা গৈছিল যে ওপৰোক্ত দফাসমূহত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছিল যে এজন ব্যক্তিয়ে ৰাজ্য বা দেশত এলোপেথিক ঔষধ পদ্ধতি অনুশীলন কৰিব পাৰে যদিহে তেওঁৰ এক স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা থাকে। এলোপেথিক ঔষধ প্ৰণালীত স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা নথকা ব্যক্তি এজনক অনুমতি দিয়াটো পোনপটীয়াভাৱে কেন্দ্ৰীয় আইনৰ দফাসমূহৰ পৰিপন্থী হ'ব। ৰাজ্যিক আইনৰ ৩৮ নং ধাৰাৰ প্ৰথম বিধানটি আইএমচি আইন, ১৯৫৬ অৰ্থাৎ কেন্দ্ৰীয় আইনৰ ১১ নং ধাৰা আৰু ১৪ নং ধাৰাৰ লগতে ১৫ নং ধাৰা আৰু ২১নং ধাৰাৰ দফাসমূহৰ পৰিপন্থী যিটোৱে ৰাজ্য চৰকাৰক এজন ব্যক্তিক এলোপেথিক ঔষধ পদ্ধতিৰ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত চিকিৎসা অৰ্হতা অবিহনেও এই পদ্ধতিৰে অনুশীলন কৰিবলৈ অনুমতি দিয়াৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। উক্ত বিধানটোৱে এলোপেথিক ঔষধ পদ্ধতি অনুশীলন কৰিব বিচৰা ব্যক্তিসকলক সামৰি লোৱাৰ ফলস্বৰূপে বিৰোধমূলক হৈ পৰিছিল আৰু এনে ধৰণৰ প্ৰভাৱৰ বাবে সেই বিধানটো অপ্ৰযোজ্য আছিল। সেয়েহে, এলোপেথিক ঔষধ প্ৰণালীৰ চিকিৎসকসকলক প্ৰথম বিধানৰ পৰিসৰৰ পৰা বাদ দিব লাগিব আৰু ইয়াৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত এলোপেথিক ঔষধ প্ৰণালীৰ বাহিৰে আন ঔষধৰ প্ৰণালীত সীমাবদ্ধ ৰাখিব লাগিব।

ফলস্বৰূপে, এই ন্যায়ালয়ে আংশিকভাৱে আপীলৰ অনুমতি দিছিল।

ওপৰত আলোচনা কৰা গোচৰৰ আইনখন সূক্ষ্মভাৱে বিবেচনা কৰি চালে এইয়া স্পষ্ট হয় যে নিম্নলিখিত বিস্তৃত ক্ষেত্ৰবোৰ, ১ নং সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত বিধায়িনী ক্ষেত্ৰৰ "মানদণ্ডৰ সমন্বয় আৰু নিৰ্ধাৰণ"ৰ ভিতৰত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব:

i) **গুজৰাট বিশ্ববিদ্যালয়, আহমেদাবাদ বনাম শ্ৰী কৃষ্ণ ৰঙ্গনাথ মুধোন্ধাৰ গোচৰ**

জৰিয়তে নিৰ্দেশনাৰ মাধ্যম সম্পৰ্কে দিয়া পৰামৰ্শৱালী,

ii) **তামিলনাডু ৰাজ্য বনাম আধিয়ামান শিক্ষা আৰু গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান; মডাৰ্ণ ডেণ্টেল কলেজ আৰু গৱেষণা কেন্দ্ৰ বনাম মধ্য প্ৰদেশ চৰকাৰ; চিন্তাপূৰ্ণ চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় বনাম পঞ্জাব চৰকাৰ** গোচৰৰ জৰিয়তে চিকিৎসা শিক্ষাৰ বাবে মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰি চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰদান কৰা প্ৰতিষ্ঠান এটাক স্বীকৃতি দিয়া/স্বীকৃতি বাতিল কৰা।

iii) **প্ৰীতি শ্ৰীবাস্তৱ বনাম মধ্য প্ৰদেশ চৰকাৰ** গোচৰৰ জৰিয়তে শিক্ষণ কৰ্মচাৰীৰ যোগ্যতা, শিক্ষণ পাঠ্যক্ৰম, শিক্ষাৰ্থী-শিক্ষকৰ অনুপাত, প্ৰতিজন শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে উপলব্ধ চিকিৎসালয়ৰ বিচিনাসমূহ আৰু শিক্ষাৰ্থীৰ মাজত অনুপাত, পৰীক্ষাগাৰৰ সুবিধা, পৰীক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা।

৩ নং সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ ভিত্তিত ৰাজ্যিক বিধানসভাই প্ৰণয়ন কৰা অসম আইনখনে কেৱল চিকিৎসা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত এক নতুন পাঠ্যক্ৰম প্ৰৱৰ্তন কৰাই নহয়, লগতে উক্ত পাঠ্যক্ৰম সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰা প্ৰাৰ্থীসকলৰ বৃত্তিৰ ক্ষেত্ৰতো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব বিচাৰে। অসম আইনখনে ইয়াৰ অধীনত গঠন কৰা নিয়ন্ত্ৰণকাৰী কৰ্তৃপক্ষৰ ওপৰত পাঠ্যক্ৰমৰ নিম্নতম মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ ক্ষমতা, এলোপেথিক ঔষধৰ পাঠ্যক্ৰমৰ ম্যাদ, পাঠ্যক্ৰম, পৰীক্ষা ইত্যাদি নিৰ্ধাৰণ কৰা আদি বিষয়ৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। ইয়াৰোপৰি, এই আইনখনে ৰাজ্য চৰকাৰক এখন চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠান খোলাৰ বাবে অনুমতি প্ৰদান কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰে। চিকিৎসা শিক্ষাৰ বাবে নিম্নতম মানদণ্ডৰ নিৰ্ধাৰণ, কোনো এটা প্ৰতিষ্ঠানক স্বীকৃতি দিয়া বা স্বীকৃতি বাতিল কৰাৰ কৰ্তৃত্ব ইত্যাদি, হৈছে এনে কিছুমান ক্ষেত্ৰ যাৰ ওপৰত ১ নং সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত সংসদৰ সম্পূৰ্ণ বিধায়িনী ক্ষমতা থাকে। আনহাতে, ৩নং সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত ৰাজ্যিক বিধানসভাই নিম্নতম মানদণ্ড আৰু সামঞ্জস্যতা নিৰ্ধাৰণৰ বাহিৰে শিক্ষাৰ আন সকলো দিশ সন্দৰ্ভত আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ বাবে বিধায়িনী ক্ষমতা লাভ কৰে। এক উন্নত মানৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰদান কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সংসদৰ দ্বাৰা এক নিৰ্দিষ্ট মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাটো অতি আৱশ্যক, যিটো সমগ্ৰ দেশৰ প্ৰতিষ্ঠান আৰু চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়বোৰে পালন কৰিব লাগিব। এই উদ্দেশ্যে, গৱেষণা, উচ্চ শিক্ষা আৰু কাৰিকৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ নিৰ্দিষ্ট মানদণ্ড বজাই ৰখাৰ উদ্দেশ্যে ১নং সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। সেয়েহে, ৰাজ্যৰ বিধানসভাৰ চিকিৎসা শিক্ষাৰ বাবে নিম্নতম মানদণ্ডৰ নিৰ্ধাৰণ, কোনো এটাক প্ৰতিষ্ঠানক স্বীকৃতি দিয়া বা স্বীকৃতি বাতিল কৰাৰ কৰ্তৃত্ব আদিৰ ক্ষেত্ৰত বিধায়িনী ক্ষমতা নাই। চিকিৎসা শিক্ষাৰ এনে দিশবোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব বিচৰা অসম আইনখন সেয়েহে এই ভিত্তিত একাষৰীয়াকৈ ৰাখিব লাগিব কিয়নো ৰাজ্যৰ বিধানসভাৰ ওপৰত উল্লেখ কৰা দিশবোৰৰ সন্দৰ্ভত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা নাই।

২২. বিষয়টোৰ আন এটা বিবেচনা কৰিবলগীয়া দিশ হ'ল অসম সামূহিক পেছাদাৰী (পঞ্জীয়ন আৰু দক্ষতা) আইন, ২০১৫ৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰ (ইয়াৰ পিছত সুবিধাৰ বাবে অসম আইন ২০১৫ হিচাপে অভিহিত কৰা হৈছিল) যিখন অসম চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিবাদিত ৰায়ৰ ভিত্তি আঁতৰা কৰাৰ লক্ষ্যৰে আৰু ঔষধৰ ডিপ্লোমাধাৰীসকলৰ স্থান বৰ্তাই ৰখা আৰু তেওঁলোকৰ সেৱাৰ ধাৰাবাহিকতা অক্ষুণ্ণ ৰখাৰ প্ৰয়াসেৰে প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল। উক্ত আইনখনৰ প্ৰাসংগিক বিধানটো নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

"এই আইনে বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক (সামূহিক স্বাস্থ্য) পাঠ্যক্রম উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত, সামূহিক স্বাস্থ্যকৰ্মীসকলৰ পঞ্জীয়নৰ নিয়ম আৰু যোগ্যতা নিৰ্ধাৰণ কৰে আৰু এই পাঠ্যক্রমৰ সৈতে যোৰহাটৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানত চিকিৎসা শিক্ষা আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা (ডিএমআৰএইচচি) পাঠ্যক্রমৰ ডিপ্লোমা সম্পূৰ্ণ কৰা বা গ্ৰহণ কৰি থকা শিক্ষাৰ্থীসকলক সম মৰ্যাদা দিয়াৰ লগতে অসমত পেৰামেডিকেল কৰ্মচাৰী হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰে।

যিহেতু বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক (সামূহিক স্বাস্থ্য) পাঠ্যক্রম উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত, সামূহিক স্বাস্থ্যকৰ্মীসকলৰ পঞ্জীয়নৰ নিয়ম আৰু যোগ্যতা নিৰ্ধাৰণ কৰা আৰু বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক (সামূহিক স্বাস্থ্য) পাঠ্যক্রমৰ লগতে যোৰহাটৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানত মেডিচিন আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা (ডিএমআৰএইচচি) পাঠ্যক্রমত ডিপ্লোমা সম্পূৰ্ণ কৰা বা গ্ৰহণ কৰি থকা শিক্ষাৰ্থীসকলক সম মৰ্যাদা দিয়া আৰু অসমত পেৰামেডিকেল কৰ্মচাৰী হিচাপে আৰু ইয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বা আনুষংগিক বিষয়বোৰত সেৱা আগবঢ়োৱাৰ ক্ষেত্ৰত সুবিধা প্ৰদান কৰাটো সমীচীন;

***

২. যদিহে প্ৰসংগটোৰ অন্য ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজন নহয়, এই আইনত -

(ক) "আইন"ৰ অৰ্থ হৈছে অসম সামূহিক স্বাস্থ্যকৰ্মী(পঞ্জীয়ন আৰু দক্ষতা)আইন, ২০১৫

(খ) "প্ৰমাণপত্ৰ"ৰ অৰ্থ হৈছে এই আইনৰ ৩নং ধাৰাৰ অধীনত অসমৰ চিকিৎসা শিক্ষা, গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ সঞ্চালকে জাৰী কৰা পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ;

(গ) "সামূহিক স্বাস্থ্যকৰ্মী"ৰ জৰিয়তে সেইসকল ব্যক্তিৰ কথা বুজোৱা হৈছে যিসকল ব্যক্তিক সঞ্চালকে পঞ্জীয়নভুক্ত কৰিছে আৰু এই আইনৰ ৩নং ধাৰাত অন্তৰ্ভুক্ত বিধান অনুসৰি পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী কৰিছে;

(ঘ) "পাঠ্যক্রম" ৰ জৰিয়তে ৩১/১২/২০১৩ তাৰিখৰ ভাৰত চৰকাৰৰ পত্ৰ নং. ডিঅ' নম্বৰ.ভি ১১০২৫/৪০/২০০৯/এমইপি-১ৰ জৰিয়তে কেন্দ্ৰীয় কেবিনেটে অনুমোদন প্ৰদান কৰা বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক (সামূহিক স্বাস্থ্য) বা চমুকৈ বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক (চিএইচ)ৰ নিৰ্ধাৰিত পেৰামেডিকেল পাঠ্যক্রমক বুজোৱা হৈছে।

***

৩.(১)অসম চৰকাৰে পাঠ্যক্রমটো চলাবলৈ অনুমতি প্ৰদান কৰা যিকোনো প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা পাঠ্যক্রম সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰা প্ৰতিজন শিক্ষার্থীক গুৱাহাটীৰ চিকিৎসা শিক্ষা সঞ্চালকালয়, অসমৰ সঞ্চালকে পঞ্জীয়নভুক্ত কৰিব আৰু সামূহিক স্বাস্থ্যকৰ্মী হিচাপে পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰা হ'ব।

(২) যিসকল শিক্ষার্থীয়ে ইতিমধ্যে এই আইন আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখত যোৰহাটৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানত ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা (ডিএমআৰএইচচি) পাঠ্যক্রম সম্পূৰ্ণ কৰিছে বা গ্ৰহণ কৰি আছে, তেওঁলোকক এই আইনৰ উদ্দেশ্যে বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক পেৰামেডিকেল পাঠ্যক্রম (চিএইচ) সম্পূৰ্ণ কৰা বা গ্ৰহণ কৰি থকা বুলি গণ্য কৰা হ'ব আৰু সেইসকলেও বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক (সামূহিক স্বাস্থ্য) ডিগ্ৰীধাৰীসকলৰ দৰে সম মৰ্যাদা লাভ কৰিব আৰু সেই ডিগ্ৰীধাৰীসকলক সঞ্চালকে পঞ্জীয়নভুক্ত কৰিব লগতে তেওঁলোকক সামূহিক স্বাস্থ্যকৰ্মী হিচাপে পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰা হ'ব:

আৰু এই উপ-শাখাৰ অধীনত সঞ্চালকে যোৰহাটৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন আৰু গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা (ডিএমআৰএইচচি) পাঠ্যক্রম সম্পূৰ্ণ কৰা শিক্ষার্থীসকলক প্ৰদান কৰা পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰখন তেওঁলোকে উক্ত প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা সংশ্লিষ্ট ডিপ্লোমা লাভ কৰা দিনৰ পৰাই জাৰী কৰা বুলি গণ্য কৰা হ'ব:

লগতে এই আইনৰ আৰম্ভণিৰ সময়ত যোৰহাটৰ চিকিৎসা শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানত ডিপ্লোমা ইন মেডিচিন এণ্ড গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য সেৱা (ডিএমআৰএইচচি)পাঠ্যক্রম গ্ৰহণ কৰি থকা শিক্ষার্থীসকলক এই আইনৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত পাঠ্যক্রমটো গ্ৰহণ কৰি থকা বুলি গণ্য কৰা হ'ব আৰু তেওঁলোকৰ পাঠ্যক্রম সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত সঞ্চালকে তেওঁলোকক এই আইনৰ অধীনত পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰিব।"

ইণ্ডিয়ান এলুমিনিয়াম কোম্পানী কো. বনাম কেৰালা চৰকাৰ, এআইআৰ ১৯৯৬
এচ.ছি ১৪৩১শীৰ্ষক গোচৰত এই ন্যায়ালয়ৰ সিদ্ধান্তৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰাটো উপযোগী হ'ব, য'ত

পৰৱৰ্তী আইনৰ দ্বাৰা ন্যায়ালয়ৰ এটা ৰায় বাতিল কৰাৰ লগত সম্পৰ্কিত নীতিবোৰ নিম্নলিখিত ধৰণে নাকচ কৰিব পাৰি: ---

"৫৬.ওপৰোক্ত সিদ্ধান্তবোৰৰ সাৰমৰ্মৰ পৰা নিম্নলিখিত মূল নীতিসমূহৰ সৃষ্টি হ'ব:

(১) পক্ষবোৰৰ অধিকাৰৰ নিৰ্ণয় হৈছে এক অপৰিহাৰ্য ন্যায়িক কাৰ্য। বিধানমণ্ডলে কাৰ্যবিধি বা নীতি নিয়মৰ মান নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব যি পক্ষ আৰু লেনদেন প্ৰক্ৰিয়াক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব আৰু আদালতে এইসমূহ কাৰ্যকৰী কৰিব লাগিব;

(২) সংবিধানে বিধানমণ্ডল, কাৰ্যপালিকা, আৰু ন্যায়পালিকাৰ দ্বাৰা সাৰ্বভৌম ক্ষমতা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত সূক্ষ্ম ভাৰসাম্যতা বজাই ৰাখিছে;

(৩) আইনৰ নীতিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত গণতন্ত্ৰত, বিধানমণ্ডলে ২৪৫ আৰু ২৪৬নং অনুচ্ছেদ আৰু সপ্তম অনুসূচীৰ সংশ্লিষ্ট সূচীৰ প্ৰবিষ্টিৰ সৈতে আনুষংগিক অনুচ্ছেদবোৰৰ অধীনত আইন প্ৰস্তুত কৰিবলৈ ক্ষমতা লাভ কৰে য'ত আইন সংশোধনৰ ক্ষমতাও অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

(৪) সেয়েহে, ন্যায়ালয়ে এই কথাসমূহ জানিবলৈ আইনখন সূক্ষ্মভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিব লাগিব (ক) ন্যায়ালয়ে উল্লেখ কৰা ত্ৰুটি আৰু পূৰ্বৱৰ্তী আইনৰ অবৈধতা আইনী আৰু সাংবিধানিক প্ৰয়োজনীয়তা মানি চলি সংশোধন কৰা হ'ব নে নহয়, (খ) আইনখন বৈধ কৰাৰ বাবে আইনসভাৰ দক্ষতা আছে নে নাই; (গ) এনে বৈধতাৰ সংবিধানৰ তৃতীয় খণ্ডত প্ৰদান কৰা অধিকাৰৰ সৈতে সামঞ্জস্যতা আছে নে নাই।

(৫) এখন অবৈধ আইনক বৈধ ঘোষণা কৰা বা অবৈধভাৱে সংগ্ৰহ কৰা বা ধাৰ্য কৰা কৰক বৈধতা প্ৰদান কৰা আৰু অবৈধকৰণৰ নিয়ম বাতিল কৰা বা প্ৰতিকাৰ প্ৰদান কৰাৰ ক্ষমতা ন্যায়ালয়ৰ নাই। এইবোৰ ন্যায়িক কাৰ্য নহয় কিন্তু বিধানমণ্ডলৰ আছুতীয়া বিষয়। সেয়েহে, সেইবোৰ ন্যায়িক ক্ষমতাৰ ওপৰত আৰোপ নহয়।

(৬) আইনী ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত, কেৱল মাত্ৰ ঘোষণাৰ দ্বাৰা ন্যায়িক সিদ্ধান্তক পোনপটীয়াকৈ অগ্ৰাহ্য বা সংশোধন কৰিব নোৱাৰে। ই ইয়াৰ আইনী ক্ষেত্ৰৰ পৰিসৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত বিষয়ৰ মৌলিকভাৱে তথা পূৰ্বৱৰ্তীভাৱে বৈশিষ্ট্য সলনি কৰি বৈধ আইন প্ৰণয়নেৰে ন্যায়িক সিদ্ধান্ত অকাৰ্যকৰী কৰিব পাৰে। পৰিৱৰ্তিত চৰ্তসমূহ এনেধৰণৰ যে যদি আইনখন অবৈধ বুলি ঘোষণা কৰাৰ সময়ত সেই চৰ্তসমূহ থাকিলহেঁতেন, ন্যায়ালয়ে পূৰ্বৰ সিদ্ধান্তটো প্ৰদান নকৰিলেহেঁতেন। লগতে ইয়াক এক নিৰ্দিষ্ট তাৰিখৰ পৰা পূৰ্বৱৰ্তী আইনক কাৰ্যকৰী কৰাৰ ক্ষমতা দিয়া হৈছে।

(৭) এই ন্যায়ালয়ৰ সকলো ৰায়ৰ মাজত নিহিত হৈ থকা ধাৰাবাহিকতাৰ সূত্ৰটো হ'ল যে

বিধানমণ্ডলে পোনপটীয়াকৈ কোনো সিদ্ধান্ত অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰে বা বাধ্যতামূলক নহয় বুলি নিৰ্দেশ দিব নোৱাৰে কিন্তু সাংবিধানিক আইনৰ সৈতে সামঞ্জস্য ৰাখি যি ভিত্তিত সিদ্ধান্তটো প্ৰদান কৰা হৈছিল সেই ভিত্তিতো আঁতৰাই সিদ্ধান্তটো অকাৰ্যকৰী কৰাৰ ক্ষমতা আছে আৰু বিধানমণ্ডলৰ এনে কাম কৰাৰ যোগ্যতা থাকিব লাগিব।"

ওপৰোক্ত গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত, কেৰালা অতিৰিক্ত বিদ্যুত মাচুল(কৰ আৰোপণ আৰু সংগ্ৰহ) আইন, ১৯৮৯ খন বিবেচনা কৰা হৈছিল আৰু এই মত পোষণ কৰা হৈছিল যে এই আইনখন বৈধ আইন আছিল আৰু ই ন্যায়িক ক্ষমতাৰ ওপৰত হস্তক্ষেপ নকৰে কিয়নো অবৈধ আইনৰ অধীনত অবৈধভাৱে সংগ্ৰহ কৰা কৰক বৈধ কৰাটো ১১নং ধাৰাৰ উদ্দেশ্য আছিল।

হিন্দুস্তান গাম এণ্ড কেমিকেল্ছ লিমিটেড বনাম হাৰিয়ানা চৰকাৰ, (১৯৮৫) ৪ এছচিটি ১২৪ গোচৰত এই ন্যায়ালয়ে মত পোষণ কৰিছিল যে এখন যোগ্য বিধানমণ্ডলক আদালতৰ কোনো সিদ্ধান্তক নাকচ কৰা, এখন উপযুক্ত আইন গৃহীত কৰি কৰ আৰোপ কৰাটো বাতিল কৰা, পূৰ্বৱৰ্তীভাৱে সংশ্লিষ্ট আইনৰ প্ৰাসঙ্গিক বিধানসমূহ সংশোধন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অনুমতি প্ৰদান কৰা হয় আৰু এনেদৰে বিধানমণ্ডলে যি আধাৰৰ ভিত্তিত আদালতে সিদ্ধান্ত প্ৰদান কৰিছিল সেই আধাৰক খাৰিজ কৰিব পাৰে আৰু যথাবিহিত বিধান কাৰ্যকৰীকৰণেৰে আদালতৰ সিদ্ধান্ত কাৰ্যকৰীকৰণৰ পূৰ্বে প্ৰচলিত কৰ আৰোপ আৰু সংগ্ৰহ প্ৰক্ৰিয়াক বৈধতা প্ৰদান কৰিব পাৰে। সেই ৰায়ৰ ক্ষেত্ৰত, **শ্ৰী পৃথ্বী কটন মিল্ছ লিমিটেড বনাম ব্ৰোচ বৰো মিউনিচিপালিটি, এআইআৰ ১৯৭০ এছচি ১৯২**ৰ ওপৰত আস্থা ৰখা হৈছিল যিটো আছিল এই ন্যায়ালয়ৰ সাংবিধানিক বিচাৰপীঠৰ এক ৰায়, যি ৰায়ত পূৰ্বতে আদালতে অবৈধ বুলি ঘোষণা কৰা কৰ আৰোপ আৰু সংগ্ৰহক বৈধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এখন বৈধ আইনে পূৰণ কৰিব লগা প্ৰয়োজনীয়তাবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিছে আৰু উক্ত ৰায়ৰ প্ৰাসঙ্গিক অংশটো তলত দিয়া ধৰণৰ:---

"যেতিয়া এখন বিধানমণ্ডলে আদালতে অকাৰ্যকৰী বা অবৈধ আইনৰ অধীনত অবৈধভাৱে সংগ্ৰহ কৰা বুলি ঘোষণা কৰা কৰক বৈধতা প্ৰদান কৰিব খোজে, তেনে ক্ষেত্ৰত ইয়াক বৈধ কৰাৰ পূৰ্বে অকাৰ্যকৰীতা বা অবৈধতাৰ কাৰণসমূহ আঁতৰাব লাগিব। অৱশ্যে আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ চৰ্তটো হ'ল যে বিধানমণ্ডলৰ কৰ আৰোপ কৰাৰ ক্ষমতা থাকিব লাগিব, কিয়নো, যদি এই ক্ষমতা নাথাকে, এই পদক্ষেপটো সদায় অকাৰ্যকৰী আৰু অবৈধ হৈয়েই থাকিব। বিধানমণ্ডলৰ আইনী ক্ষমতাক স্বীকাৰ কৰিলেও কেৱল এইটো ঘোষণা কৰাটোৱেই যথেষ্ট নহয় যে আদালতৰ ৰায় প্ৰযোজ্য নহয়, যিটো ন্যায়িক ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰি পূৰ্বৰ ৰায় সলনি কৰাৰ সমাৰ্থক আৰু বিধানমণ্ডলৰ সেই ন্যায়িক

ক্ষমতা বা অধিকাৰ নাই। আদালতৰ ৰায় সদায়েই প্ৰযোজ্য হ'ব যেতিয়ালৈকে পৰিৱৰ্তিত পৰিস্থিতিত ৰায় প্ৰদান কৰিব নোৱাৰাকৈ ইয়াৰ ভিত্তি হিচাপে লোৱা চৰ্তসমূহৰ যথেষ্টখিনি মৌলিক পৰিৱৰ্তন হয়। সাধাৰণতে, আদালতে কৰ অৰ্ধাৰ্থভাৱে আৰোপ কৰিব লগা হয় কিয়নো কৰ আৰোপ কৰাৰ ক্ষমতা সীমিত বা আইন, নীতি বা দুয়োটা অৰ্ধাৰ্থ বা ই প্ৰয়োজনীয় অধিকাৰক্ষেত্ৰ প্ৰদান নকৰে। অৰ্ধাৰ্থ বুলি ঘোষণা কৰা কৰ তেতিয়াহে বৈধ বুলি কব পাৰি যদি অৰ্ধাৰ্থতা বা এনে ভিত্তিবোৰ আঁতৰ কৰাৰ যোগ্য হয় বা প্ৰকৃততে আঁতৰ কৰা হয় আৰু এনেদৰে কৰ বৈধ কৰা হয়। কেতিয়াবা এইটো অধিকাৰক্ষেত্ৰ প্ৰদান কৰিও কৰা হয় য'ত পূৰ্বতে সম্পূৰ্ণভাৱে অধিকাৰক্ষেত্ৰ প্ৰদান কৰা হোৱা নাছিল। কেতিয়াবা আকৌ এইটো পূৰ্বৱৰ্তীভাৱে এক বৈধ আইনী কৰ ব্যৱস্থা পুনৰ প্ৰণয়ন কৰি কৰা হয় আৰু তাৰ পিছত ইতিমধ্যে সংগ্ৰহ কৰা কৰ পুনৰ প্ৰণয়ন কৰা আইনৰ অধীনত বুলি ধৰি লোৱা হয়। কেতিয়াবা বিধানমণ্ডলে যি আইনৰ অধীনত কৰ সংগ্ৰহ কৰা হৈছিল সেই আইনৰ নিজা অৰ্থ আৰু ব্যাখ্যা প্ৰদান কৰে আৰু বিধায়িনী আদেশ প্ৰদানেৰে নতুনকৈ প্ৰদান কৰা অৰ্থ আদালতৰ বাবে বাধ্যতামূলক কৰে। বিধানমণ্ডলে যিকোনো এটা বা সেই সকলোবোৰ পদ্ধতি অনুসৰণ কৰিব পাৰে আৰু ইয়াৰ জৰিয়তে ই আদালতৰ পূৰ্বৰ ৰায়ৰ প্ৰভাৱ নিষ্ক্ৰিয় কৰিব পাৰে যি ৰায় আইন পৰিৱৰ্তনৰ পিছত অকাৰ্যকৰী হৈ পৰে। যি পদ্ধতিয়েই গ্ৰহণ কৰা নহওক কিয় ই বিধানমণ্ডলৰ যোগ্যতাৰ ভিতৰত হ'ব লাগিব আৰু বৈধতাৰ উদ্দেশ্য পূৰণ কৰিব পৰাকৈ বৈধ আৰু উপযুক্ত হ'ব লাগিব। যদি বিধানমণ্ডলৰ বিষয়বস্তু আৰু বৈধ আইন প্ৰস্তুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ক্ষমতা আৰু যোগ্যতা থাকে, ই যিকোনো সময়তে এনে বৈধ আইন প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে আৰু পূৰ্বৰ লেনদেনকো সামৰি ৰাখিব পৰাকৈ ইয়াক পূৰ্বৱৰ্তীভাৱে প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে। সেয়েহে, বৈধতা প্ৰদান কৰিব কৰিব খোজা আইন এখনৰ বৈধতা বিধানমণ্ডলে বিষয়বস্তুৰ ওপৰত দাবী কৰা যোগ্যতা লগতে বৈধকৰণ কৰাত প্ৰচলিত আইনত আদালতৰ দ্বাৰা পোৱা ত্ৰুটি আঁতৰ কৰা আৰু অৰ্ধাৰ্থভাৱে কৰ আৰোপ কৰাৰ বাবে বৈধতা প্ৰদান কৰিব খোজা আইনখনত উপযুক্ত বিধানসমূহৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ যোগ্যতা থকা বা নথকাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।"

তদুপৰি, তলৰ ৰায়দানসমূহত এই আদালতে এইটো ৰায় দিছে যে কোনো আদালতৰ ৰায়ৰ পিছত সংশ্লিষ্ট আইনসমূহত কৰা সংশোধনী সমূহ বৈধ আছিল আৰু সেয়েহে তাক বাহল ৰখা হৈছিল:-

ক) উৰিষ্যা ৰাজ্য বনাম অৰিয়েণ্টেল পেপাৰ মিলছ লিমিটেড, এআইআৰ ১৯৬১ এছটি ১৪৩৮ গোচৰত এই আদালতে বন্ধে ৰাজ্য বনাম ইউনাইটেড মটৰ্ছ ইণ্ডিয়া লিমিটেড, এআইআৰ ১৯৫৩ এছটি ২৫২ গোচৰত এই আদালতৰ সিদ্ধান্তৰ পিছত সংশোধন ক্ৰমে উৰিষ্যা বিক্ৰী কৰ আইনত ধাৰা ১৪(এ) সন্নিৱিষ্ট কৰাটো বাহাল ৰাখিছিল।

খ) মেচাৰ্ছ মিশ্ৰীলাল জৈন বনাম উৰিষ্যা ৰাজ্য, এআইআৰ ১৯৭৭ এছটি ১৬৪৬ গোচৰত এই আদালতে উৰিষ্যা কৰ (পথ বা অভ্যন্তৰীণ জলপথৰ দ্বাৰা কঢ়িয়াই নিয়া সামগ্ৰীৰ ওপৰত) আইন, ১৯৬২ক অবৈধ বুলি ঘোষণা কৰে যিহেতু ই উৰিষ্যা কৰ (পথ বা অভ্যন্তৰীণ জলপথৰ দ্বাৰা কঢ়িয়াই নিয়া সামগ্ৰীৰ ওপৰত) আইন, ৭, ১৯৫৯ ত থকা আসোঁৱাহটো সামৰি লোৱা নাছিল। লগতে উক্ত ৰাজ্যৰ কোনো ধৰণৰ কৰ আদায় কৰাৰ অধিকাৰ নাছিল বুলিও মত পোষণ কৰা হৈছিল। পৰৱৰ্তী আইন ৮, ১৯৬৮ খন বাহল ৰখা হৈছিল কাৰণ পূৰ্বৰ আইনখনত যি আসোঁৱাহ আছিল তাক আইনী বা সাংবিধানিক প্ৰক্ৰিয়াৰে নিৰাময় কৰা হৈছিল।

গ) মেচাৰ্ছ তিৰথ ৰাম ৰাজিন্দ্ৰ নাথ, লক্ষ্মী বনাম উ.পি. ৰাজ্য, এআইআৰ ১৯৭৩ এছটি ৪০৫ গোচৰত এই আদালতে মত পোষণ কৰে যে ন্যায়িক ক্ষমতাত হস্তক্ষেপ কৰা আৰু পূৰ্ববৰ্তীভাৱে আইন শুধৰণি কৰি কোনো ন্যায়িক সিদ্ধান্তক নাকচ কৰাৰ মাজত পাৰ্থক্য আছে। আগৰটো বিষয়টো বিধায়িনীৰ দক্ষতাৰ বাহিৰত কিন্তু পিছৰ বিষয়টো ইয়াৰ অনুমোদিত সীমাৰ ভিতৰত থাকে। সেই গোচৰত এই আদালতে ইউ. পি. বিক্ৰী কৰ আইন (সংশোধনী আৰু বৈধকৰণ) আইন, ১৯৭০ খন বাহল ৰাখে।

ঘ) এই আদালতে এ.পি. চৰকাৰ বনাম হিন্দুস্তান মেচিন টুলছ লিমিটেড, এ আই আৰ ১৯৭৫ এছ টি ২০৩৭, আই.এন. সাকসেনা বনাম এম.পি. ৰাজ্য, এআইআৰ ১৯৭৬ এছটি ২২৫০, চেণ্ট্ৰেল ক'ল ফিল্ডছ লিমিটেড বনাম ভূৱনেশ্বৰ সিং, এআইআৰ ১৯৮৪ এছটি ১৭৩৩ আৰু অন্যান্য ৰায়ত কোনো আদালতৰ ৰায়ৰ পিছত কৰা সংশ্লিষ্ট আইনসমূহত কৰা সংশোধনীৰ দ্বাৰা পূৰ্বৰ ৰায়ৰ যি ভিত্তি তাক আঁতৰাই পেলোৱা বৈধ বুলি সিদ্ধান্তত উপনীত হয়।

ঙ) এই আদালতে হিমাচল প্ৰদেশ ৰাজ্য বনাম নাৰাইন সিং, (২০০৯) ১৩ এছটিটি ১৬৫ এইটো সিদ্ধান্ত কৰে যে, হিমাচল প্ৰদেশৰ ভূমি ৰাজহ (সংশোধনী আৰু মূল্যায়ন) আইন, ১৯৯৬ এখন সবল আইন যিহেতু ইয়াৰ আগৰ আইনখনত থকা আসোঁৱাহটো আঁতৰাই পেলোৱা হৈছে। সেয়েহে পূৰ্বৰ আইনখনৰ কিছুমান বিধান বাতিল কৰাৰ বাবেই সংশোধনীটো অবৈধ নাছিল। ভূমি ৰাজহ, ভূমি বন্দোবস্তৰ স্বার্থত আৰু ইয়াক উন্নীতকৰণৰ উদ্দেশ্যে এই সংশোধনী

প্ৰয়োজনীয় বুলিও ৰায় দিয়া হৈছিল।

বিধান পালিকাই ন্যায়িক সিদ্ধান্তক প্ৰত্যক্ষভাৱে বাতিল কৰিব নোৱাৰে কিন্তু যেতিয়া এখন দক্ষ বিধান পালিকাই ন্যায়পালিকাৰ কোনো এক সিদ্ধান্তক অসাৰ প্ৰতিপন্ন কৰাৰ উদ্দেশ্যে যদি পূৰ্ববৰ্তীভাৱে বলবৎ হোৱাকৈ কোনো এক ৰায়ৰ মূল ভিত্তিতোক অপসাৰণ কৰে, তেনেক্ষেত্ৰত সেই অপসাৰণৰ কাৰ্য্যটোক এটা বৈধ বিধায়নী পদক্ষেপ হিচাপে বিবেচিত হব যদিহে সেই পদক্ষেপে সাংবিধানিক সীমা অতিক্ৰম নকৰে। পূৰ্বৰ আইনত থকা আসোঁৱাহ শুধৰোৱাৰ বাবে কৰা বিধানসভাৰ তেনেকুৱা পন্থাক যদিও অসাংবিধানিক বুলি ঘোষণা কৰা হৈছে কিন্তু তেনে পন্থাক ন্যায়পালিকাৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰত হস্তক্ষেপ কৰা নুবুজায় বৰঞ্চ বিলোপসাধনৰ এক দৃষ্টান্ত বুলি গণ্য কৰা হয়। সাৰ্বভৌম বিধান পালিকাৰ নিজৰ ক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত সম্ভাৱ্য আৰু পূৰ্বদৃষ্টিভংগী দুয়োটা দিশতে আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতাক প্ৰশ্ন কৰিব নোৱাৰি। সাংবিধানিক আদালতে ইয়াৰ ন্যায়িক পৰ্যালোচনা ক্ষমতাৰ জৰিয়তে আঙুলিয়াই দিয়া পূৰ্বৰ আইনৰ আসোঁৱাহ বিধানসভাই আঁতৰ কৰিব পাৰে। এই আসোঁৱাহ আইনগত প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা পূৰ্বদৃষ্টি আৰু সম্ভাৱ্য দুয়োটা দিশতে আঁতৰাব পাৰি আৰু পূৰ্বৰ কাৰ্য্যসমূহকো বৈধতা প্ৰদান কৰিব পাৰি। কিন্তু আইনগত প্ৰক্ৰিয়াৰে আসোঁৱাহটো আঁতৰ নকৰাকৈ বৈধতা প্ৰধান কৰা কাৰ্য্যক আদালত অৱমাননা কৰা বুলি গণ্য কৰা হ'ব।

ওপৰত উল্লেখ কৰা আলোচনাৰ মৰ্মে **অসম সামূহিক পেছাদাৰী (পঞ্জীয়ন আৰু দক্ষতা) আইন, ২০১৫**ৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰক প্ৰত্যাঙ্কন জনাই দাখিল কৰা আবেদনসমূহ যেনে ২০১৮ চনৰ স্থানান্তৰিত গোচৰ (গ) নং ২৪ আৰু ২৫ খাৰিজ কৰা হ'ল। মেডিচিনৰ ডিপ্লমাধাৰী সকলৰ স্থান পুনৰ ঘূৰাই অনাৰ লগতে তেওঁলোকক সেৱাৰ ধাৰাবাহিকতা ৰখাৰ উদ্দেশ্যে উক্ত আইনখন প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। উক্ত আইনখন বৈধ আইন প্ৰণয়নৰ দ্বাৰা সপ্তম অনুসূচীৰ তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টি অনুসৰি প্ৰণয়ন কৰা হৈছে আৰু ই আন কোনো সাংবিধানিক সীমাবদ্ধতা উলংঘা কৰা নাই আৰু উক্ত আইনখন **আই. এম. চি. আইন, ১৯৫৬** আৰু সপ্তম অনুসূচীৰ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কৰা নিয়ম-নীতিসমূহৰ পৰিপন্থী নহয়।

২৩) এই গোচৰটো সামৰণি মৰাৰ আগতে, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠে ৩০.১০.২০১৪ তাৰিখ দিয়া ৰায়ৰ ১৫ নং অনুচ্ছেদত দিয়া যুক্তিটো উল্লেখ কৰা প্ৰয়োজনীয়। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠে যুক্তি দিছে যে কেন্দ্ৰীয় আইন অৰ্থাৎ **আই. এম. চি. আইন, ১৯৫৬** য়ে এই ক্ষেত্ৰখন সম্পূৰ্ণৰূপে সামৰি লৈছে আৰু সেয়েহে অসম ৰাজ্যৰ বিধানসভাই এলোপেথিক মেডিচিনৰ ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰমৰ ওপৰত গৃহীত কৰা বিবাদিত আইনখনক অকাৰ্য্যকৰ। এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত সংবিধানৰ ২৫৪ নং অনুচ্ছেদ প্ৰাসংগিক আৰু এই কথা লক্ষ্য কৰা হৈছে যে, যিহেতু **অসম আইন** খনত

বিৰোধিতা আছে আৰু তাত ৰাষ্ট্ৰপতিৰ সন্মতি নাই, সেইকাৰনে এই আইনখন অকাৰ্যকৰ হ'ব।

২৪) আমি নাভাবোঁ যে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ২৫৪ নং অনুচ্ছেদ যত বিৰোধী মতবাদ(Doctrine of Repugnancy)ৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে, এই গোচৰত প্ৰযোজ্য হ'ব। যদিও সপ্তম অনুসূচীৰ সমবৰ্তী সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিই কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক বিধানসভাক দুয়োখনকেই 'শিক্ষা'ৰ ওপৰত আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছে, কিন্তু এইটো লক্ষণীয় যে ৰাজ্যিক বিধানসভাই উক্ত বিষয়ৰ ওপৰত প্ৰণয়ন কৰা যিকোনো আইন প্ৰথম অনুসূচী বা কেন্দ্ৰীয় সমবৰ্তী সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিই সাপেক্ষেহে প্ৰযোজ্য হ'ব। গতিকে উচ্চ শিক্ষা যেনে চিকিৎসা শিক্ষা, এলোপেথিক চিকিৎসা বা আধুনিক চিকিৎসাৰ সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত (প্ৰথম তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি) যেতিয়া কোনো ৰাজ্যিক আইন আৰু কেন্দ্ৰীয় আইনৰ মাজত প্ৰত্যক্ষ বিৰোধ হয় যিটো এই গোচৰত হৈছে য'ত ৰাজ্যিক আইন আৰু কেন্দ্ৰীয় আইনৰ মাজত প্ৰত্যক্ষ বিৰোধ হৈছে, সেই ক্ষেত্ৰত ৰাজ্যিক আইনৰ কোনো বৈধতা থাকিব নোৱাৰে কাৰণ ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ এইক্ষেত্ৰত আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা নাই। আনহাতে উক্ত আইনৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা **অসম আইন** আৰু অধীনত কৰা বিধি আৰু অধিনিয়মৰ যিহেতু **ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬** আৰু তাৰ অধীনত কৰা বিধি আৰু অধিনিয়মৰ সৈতে সংঘাত হৈছে, তেনেক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ সংবিধানৰ ২৫৪ নং অনুচ্ছেদৰ অৰ্থ অনুসাৰে বিৰোধী মতবাদ (Doctrine of Repugnancy)প্ৰযোজ্য নহ'ব।

অসম আইন, ২০১৫ টো **ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬** ৰ অবিৰোধী বুলি গণ্য কৰি উক্ত আইনখনৰ বৈধতাৰ ওপৰত দিয়া সিদ্ধান্তটো সীমিত হ'ব। কিন্তু এই আদালতে **অসম আইন, ২০১৫** আৰু **ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ২০১৯** ৰ বিধানসমূহৰ কোনো সম্ভাব্য সংঘাতৰ ওপৰত কোনো সিদ্ধান্ত লবলৈ আগবঢ়া নাই।

আমি ৰাজ্যৰ নীতিৰ নিৰ্দেশক সূত্ৰসমূহৰ কথাও উল্লেখ কৰিব বিচাৰো। সংবিধান প্ৰণয়কসকলে, ৪৭ নং অনুচ্ছেদত কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰসমূহক 'জনস্বাস্থ্যৰ উন্নতি'ক প্ৰাথমিক কৰ্তব্য হিচাপে গণ্য কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিছে। এই নিৰ্দেশনাৰ পৰাই বুজি পোৱা যায় যে ৰাজ্যই স্বাস্থ্যসেৱা সেৱাৰ ন্যায্য সুবিধা নিশ্চিত কৰাৰ বাবে সকলো সম্ভৱপৰ প্ৰচেষ্টা চলাব লাগিব। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্মিলন আৰু চুক্তিত স্বীকৃত শাৰীৰিক আৰু মানসিক স্বাস্থ্যৰ সৰ্বোচ্চ লাভযোগ্য মানদণ্ড উপভোগ কৰাৰ অধিকাৰ যাতে প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে উপলব্ধি কৰিব পাৰে তাৰ বাবে এই প্ৰচেষ্টাসমূহ কৰা উচিত। যথাযথ সামাজিক আৰু আৰ্থিক অৱস্থাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এখন ৰাজ্যৰ জনস্বাস্থ্য আৰু চিকিৎসা শিক্ষাৰ বাবে নীতি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ সম্পূৰ্ণ অধিকাৰ আছে কিন্তু এই নীতিসমূহে কোনো এক শ্ৰেণীৰ নাগৰিকৰ বাবে অনুচিত অসুবিধাৰ সৃষ্টি কৰা উচিত নহয়। গ্ৰাম্য অঞ্চলত বাস কৰা নাগৰিকসকলৰ সঠিকভাৱে

যোগ্য কৰ্মচাৰীৰ দ্বাৰা স্বাস্থ্যসেৱা প্ৰাপ্ত কৰাৰ সমান অধিকাৰ আছে। গ্ৰাম্য স্বাস্থ্যসেৱাৰ সুবিধা বৃদ্ধিৰ বাবে লোৱাক আঁচনি সমূহৰ দ্বাৰা গ্ৰাম্য অঞ্চলত বাস কৰা নাগৰিকসকলক ঠগিব নালাগে বা তেওঁলোকক জন্মস্থান বা বাসস্থানৰ ভিত্তিত কোনো প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ ধৰণৰ অন্যায় বৈষম্যৰ বলি কৰিব নালাগে।

গ্ৰাম্য অঞ্চলত সেৱা আগবঢ়োৱা চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকৰী আৰু চহৰ বা মহানগৰত সেৱা আগবঢ়োৱা চিকিৎসকৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অৰ্হতাৰ মানদণ্ডৰ মাজত যিকোনো পাৰ্থক্য মৌলিক সমতা বৈষম্যহীনতা আৰু সাংবিধানিক মূল্যবোধৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগে। আমি খৰখেদাকৈ যোগ দিব পাৰোঁ যে বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত আৰু প্ৰাথমিক, মাধ্যমিক বা তৃতীয় আদি বিভিন্ন স্তৰত চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰা চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকৰী সকলৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট অৰ্হতা নিৰ্ণয় কৰা বিষয়টো সংসদে দায়িত্ব প্ৰদান কৰা বিশেষজ্ঞ আৰু আইনী কৰ্তৃপক্ষৰ নিৰ্দেশৰ ভিতৰত পৰে।

ওপৰোক্ত কথাখিনি ৰাষ্ট্ৰৰ সমূহ নাগৰিকৰ কল্যাণৰ অৰ্থে সাংবিধানিক উদ্দেশ্যে আৰু দৰ্শনৰ ভিত্তিত বিবেচনা কৰিব লাগে।

উপসংহাৰ:

২৫) সেয়েহে আমি তলত দিয়া সিদ্ধান্তবোৰত উপনীত হওঁ

(i) ভাৰতীয় সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ তৃতীয় তালিকা বা সমৱৰ্তী সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অন্তৰ্গত 'শিক্ষা' বিষয়টো হ'ল এনে এটা বিষয় যাৰ ওপৰত সংসদ বা কেন্দ্ৰীয় বিধানমণ্ডল আৰু ৰাজ্যিক বিধানসভা দুয়োৰে আইন প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা আছে। কিন্তু তৃতীয় তালিকাৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিটো প্ৰথম তালিকাৰ বা কেন্দ্ৰীয় তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীন। প্ৰথম তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিত উচ্চ শিক্ষা বা গৱেষণা আৰু বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানসমূহত সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। সেয়ে যেতিয়া ৰাজ্যিক বিধানসভাই তৃতীয় তালিকাৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰে, সেই আইন সদায় প্ৰথম তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰৱেশৰ অধীনত থাকে। আনহাতে যদি সংসদে প্ৰণয়ন কৰা কোনো আইন তালিকাৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত পৰে, তেতিয়া ৰাজ্যিক বিধানসভাই সংসদে প্ৰণয়ন কৰা আইনখনৰ ওচৰত নতশিৰ হ'ব লাগিব।

য'ত এটা প্ৰবিষ্টি আন এটা প্ৰবিষ্টিৰ অধীনস্থ হয়, তাৰ অৰ্থ হ'ল পূৰ্বৰ প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ বাহিৰত, পৰৱৰ্তী প্ৰবিষ্টিৰ দ্বাৰা সামৰি লোৱা আইন প্ৰণয়নৰ এটা ক্ষেত্ৰ উপযুক্ত বিধানসভাই বিশেষভাৱে মোকাবিলা কৰিবলৈ সংৰক্ষিত কৰা হৈছে।

(ii) এই গোচৰত এইটো বিবেচনা কৰা হ'ল যে, আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬ হৈছে সমগ্ৰ

দেশতে চিকিৎসা শিক্ষাৰ সমন্বয় আৰু মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণৰ উদ্দেশ্যে সংসদে প্ৰণয়ন কৰা এটা বিধি। উক্ত আইনখনৰ লগতে ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহৰ লক্ষ্য হৈছে সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষতে চিকিৎসা শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰা। এইদৰে ভাৰতত চিকিৎসা শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰে **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬** অনুসৰি যিটো এটা কেন্দ্ৰীয় আইন আৰু ই সপ্তম অনুসূচীৰ তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ অধীনত নহয়, প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত আধুনিক চিকিৎসা বা এলোপেথিক চিকিৎসাৰ সৈতে জড়িত। গতিকে এলোপেথিক চিকিৎসা বা আধুনিক চিকিৎসাৰ সন্দৰ্ভত ৰাজ্যিক বিধানসভাই **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬** আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহৰ সাপেক্ষেহে কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰিব পাৰিব। ইয়াৰ অৰ্থ এইটোৱে যে কোনো ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা নাই যিটো **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬** আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহৰ বিৰোধী বা প্ৰত্যক্ষভাৱে সংঘাতপূৰ্ণ হ'ব। অন্য কথাত ক'বলৈ হ'লে আধুনিক চিকিৎসা বা এলোপেথী চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত চিকিৎসা শিক্ষাৰ মানদণ্ড **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬** আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহ বা তাৰ পৰৱৰ্তী যিকোনো আইন, যেনে **ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ২০১৯** মতেহে হ'ব। আধুনিক চিকিৎসা বা এলোপেথিক চিকিৎসাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ ক্ষেত্ৰত সংসদে প্ৰনয়ণ কৰা কোনো আইন বা অধিনিয়মৰ সংঘাত হোৱাকৈ ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা নাই। অন্য ধৰণে কবলৈ গ'লে, আধুনিক চিকিৎসা বা এলোপেথিক চিকিৎসাৰ মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ ক্ষেত্ৰত প্ৰনয়ণ কৰা কোনো কেন্দ্ৰীয় আইনৰ সংঘাত হোৱাকৈ ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা নাই।

উপৰোক্ত মন্তব্যৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত আমাৰ বিচাৰত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে **অসম আইন** অকাৰ্যকৰ বুলি দিয়া ৰায়টো ন্যায্য আৰু যথাযথ।

কিন্তু গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই বুলি ৰায় দিছে যে ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬ আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহে যিহেতু ক্ষেত্ৰখন ইতিমধ্যেই দখল কৰি আছে সেয়ে সংবিধানৰ ২৫৪ নং অনুচ্ছেদৰ অনুসৰি ৰাজ্যিক বিধানসভাই উক্ত ক্ষেত্ৰৰ ওপৰত কোনো আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা নাই আৰু সেয়ে দখলকৃত ক্ষেত্ৰৰ মতবাদ (Doctrine of occupied field)ৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি **অসম আইন** খন বাতিল কৰা হৈছিল যিহেতু উক্ত আইনখন কেন্দ্ৰীয় আইনৰ পৰিপন্থী আছিল। ওপৰৰ তথ্যসমূহৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আমি মত পোষণ কৰোঁ যে উক্ত যুক্তিটো ভুল। আমি পুনৰ কওঁ যে **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬** আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহ হ'ল কেন্দ্ৰীয় আইন যিবোৰ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টি ওপৰত প্ৰণয়ন কৰা হৈছে আৰু এই আইনবোৰ সংবিধানৰ তৃতীয় সূচীৰ ২৫ নং প্ৰবিষ্টিৰ ওপৰত প্ৰণয়ন

কৰা যিকোনো ৰাজ্যিক আইনতকৈ প্ৰধান্য লাভ কৰিব।

(iii) গতিকে **ভাৰতীয় চিকিৎসা পৰিষদ আইন, ১৯৫৬** আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা বিধি আৰু অধিনিয়ম সমূহৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি অসম আইন অৰ্থাৎ **অসম গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তৃপক্ষ আইন, ২০০৪** খন অকাৰ্যকৰ বুলি ঘোষণা কৰা হ'ল যিহেতু উক্ত আইনখন প্ৰণয়ন কৰিবলৈ অসম বিধানসভাৰ কোনো ক্ষমতা নাই।

(iv) ফলস্বৰূপে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় অনুসৰি প্ৰণয়ন কৰা পৰৱৰ্তী **অসম আইন, ২০১৫** অৰ্থাৎ **অসম সামূহিক পেছাদাৰী (পঞ্জীয়ন আৰু অৰ্হতা) আইন, ২০১৫** খন এটা বৈধ আইন যিহেতু এই আইনখনে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা ৰায়ৰ ভিত্তিতো আঁতৰাই পেলাইছে। ২০১৫ চনৰ আইনখনৰ লগত **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬**ৰ কোনো সংঘাত নাই, কাৰণ অসম আইনৰ যি বিধি অনুসৰি সামূহিক স্বাস্থ্য পেছাদাৰীসকলে অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত এলোপেথিক চিকিৎসা প্ৰদানকাৰী হিচাপে কাম কৰিবলৈ অনুমতি প্ৰাপ্ত হৈছে সেই বিষয়টো কেন্দ্ৰীয় আইন অৰ্থাৎ **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬**ৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত নপৰে। গতিকে এক সুকীয়া আইন অনুসৰি সামূহিক স্বাস্থ্য পেছাদাৰীসকলক এনে পেছাদাৰী হিচাপে কাম কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া হৈছে। ২০১৫ চনৰ উক্ত আইনখন **আই.এম.চি. আইন, ১৯৫৬** আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰণয়ন কৰা অধিনিয়ম সমূহৰ সৈতে সংঘাতপূৰ্ণ নহয়। গতিকে সংবিধানৰ প্ৰথম সূচীৰ ৬৬ নং প্ৰবিষ্টিয়ে ২০১৫ চনৰ আইনখনক কোনো ক্ষতি নকৰে আৰু সংবিধানৰ সপ্তম অনুসূচীৰ অধীনত ৰাজ্যিক বিধানসভাৰ এই আইনখন প্ৰণয়ন কৰাৰ ক্ষমতা আছে।

২৬) ফলত ২০১৫ চনৰ এছ.এল.পি(চি)নং ৩২৫৯২-৩২৫৯৩ৰ লগতে ২০১৮ চনৰ টি.চি. (চি)২৪ আৰু টি.চি.(চি)নং ২৫ৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা আপীলসমূহ খাৰিজ কৰা হ'ল। অন্য কিবা দৰখাস্ত বিবেচনাধীন হৈ থাকিলে সেয়া নিষ্পত্তি হোৱা বুলি গন্য কৰা হ'ল।

২৭) গোচৰৰ পক্ষগণে নিজৰ নিজৰ খৰচ নিজে বহন কৰিব।

.....জে.

(বি.আৰ. গাভাই)

.....জে.

(বি.ভি. নাগাৰত্ন)

নতুন দিল্লী;

২৪ জানুৱাৰী, ২০২৩

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

(স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্যক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হব।)

CIVIL APPEAL NOS. 502-503 OF 2023
(@ SLP(C) Nos. 32592-32593 of 2015)

Parts of the judgement:

Translated by:

1. Paragraph 1 of page 1 to paragraph 5.2 of page 14	Partha Pratim Goswami
2. Paragraph 6 of page 14 to paragraph 9 (V) of page 28	Archana Devi
3. Paragraph 10 of page 28 to paragraph 12 of page 40	Pranab Jyoti Borah
4. Paragraph 13 of page 41 to paragraph 15(iii) of page 52	Mayashree Mahanta
5. Paragraph 15 (iv) of page 52 to paragraph 15 (vi) of page 65	Kangkana Bora
6. Paragraph 16 of page 65 to paragraph 17.4 of page 78	Suchenjit Bayan
7. Paragraph 17.5 of page 78 to paragraph 18.7 of page 89	Mitali Kotoki
8. Paragraph 18.8 of page 90 to paragraph 19 of page 102	Mrinal Kr. Bhattacharyya
9. Paragraph 20 of page 103 to paragraph 21(B) of page 115	Sofizur Rahman
10. Paragraph 21(c) of page 115 to paragraph 22(...) of page 127	Jahnavi Gogoi
11. Paragraph 22 of page 128 to paragraph 27 of page 139	Mobarak Hussain

(The pages referred to here are from the English version of the judgment)